

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı

1/100.000  l ekli  evre Düzeni Planı Değişiklik Teklifi

KAPSAM BELİRLEME RAPORU

-TASLAK-

AĞUSTOS, 2021

ep̄sa

BELGE KONTROL ÇİZELGESİ

İşveren	Kùltür ve Turizm Bakanlığı / Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı adına Heavenly Made Mimarlık Tasarım Ltd. şti.
Plan/Program	İzmir Çeşme Kùltür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişiklik Teklifi
Rapor Adı	Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD)- Kapsam Belirleme Raporu
Rapor Durumu	Taslak
Teslim	27 Mayıs 2021 (Taslak)
Hazırlayanlar	Pınar Yılmaz – Çevre Yük. Mühendisi, SÇD Uzmanı
	Michal Musil – Uluslararası SÇD Uzmanı
	Dr. Hüseyin Çiçek – şehir Bölge Plancısı ve CBS Uzmanı
	İşıl GÜRLER – Çevre Mühendisi
	Dr. Öğr. Üyesi Adem Fahri PİRHAN – Biyoçeşitlilik Uzmanı (Flora)
	Doç.Dr. Hasan YILDIRIM – Biyoçeşitlilik Uzmanı (Flora)
	Prof.Dr. Kerim ÇİÇEK – Biyoçeşitlilik Uzmanı (Fauna)

Eptusa Mühendislik ve Mühavirlik Hizmetleri
Bilgisayar İnşaat ve Ticaret Limited şirketi
Beyaz Zambaklar Sok. 25/3 06700 G.O.P./ANKARA
Kavaklıdere Vergi Dairesi : 336 054 22 85

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	2
TABLolar DİZİNİ	3
şEKİLLER DİZİNİ	4
YÖNETİCİ ÖZETİ	6
1. GİRİş	10
1.1 RAPORUN AMACI	10
1.2 PLAN İÇİN KAPSAM BELİRLEME YAKLAşIMI	10
2. PLANIN BAşLICA ÖZELLİKLERİ	12
2.1 MEVCUT DURUM ANALİZİ	12
2.1.1 KÜLTÜR VE TURİZM KORUMA VE GELİşİM BÖLGELERİ	12
2.1.2 İZMİR �EşME KTKGB	12
2.2 HEDEFLER VE ÖNCELİKLER	13
2.3 BAşLICA KARARLAR / TEDBİRLER	15
2.4 HAZIRLIK SÜRECİ VE SONRAKİ ADIMLAR	16
2.5 İLGİLİ PLAN VE PROGRAMLARLA BAğLANTISI	17
3. ÖNEMLİ ÖLÇÜDE ETKİLENMESİ MUHTEMEL ALANLARIN ÖZELLİKLERİ	20
3.1 PLANLAMA ALANININ BÖLGEDEKİ YERİ	20
3.2 JEOMORFOLOJİ, TOPOGRAFYA VE JEOLojİ	21
3.3 İKLİM VE İKLİM DEğİşİKLİğİ	23
3.3.1 İKLİM ÖZELLİKLERİ	23
3.3.2 İKLİM DEğİşİKLİğİ	24
3.4 DOğAL AFETLER	25
3.5 TOPRAK	26
3.6 SU KAYNAKLARI MİKTAR VE KALİTESİ	27
4.5.1 YERÜSTÜ SU KAYNAKLARI	27
4.5.2 YERALTI SULARI	30
3.7 HAVA KALİTESİ	31
3.8 EKOLOJİ, BİYOçEşİTLİLİK	32
3.8.1 İZMİR �EşME KTKGB PLANLAMA ALANI VEJETASYONU VE EKOSİSTEMİ	32
3.8.2 EKOLOJİK OLARAK DUYARLI YÖRELER	33
3.9 KÜLTÜREL MİRAS	40
3.10 PLANLAMA BÖLGESİNİN SOSYOEKONOMİK ÖZELLİKLERİ	41
3.10.1 DEMOGRAFİK YAPI	42
3.10.2 SOSYOKÜLTÜREL YAPI	43
3.10.3 EKONOMİK PROFİL	43
3.10.4 SAğLIK	48

3.11 ARAZİ KULLANIMI VE ÇEVRE DÜZENİ PLANI.....	48
3.11.1 ARAZİ KULLANIMI	48
3.11.2 1/100.000 ÒLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI	57
3.11.3 1/25.000 ÒLÇEKLİ NAZIM İMAR PLANI	58
3.12 MEVCUT ÇEVRESEL ALTYAPI	59
3.12.1 İÇME VE KULLANMA SUYU TEMİNİ	59
3.12.2 ATIK SU TOPLAMA VE ARITMA SİSTEMİ	61
3.12.3 ATIK YÖNETİMİ.....	62
3.12.4 ULAŞIM	63
3.12.5 BÖLGEDE MEVCUT VEYA PLANLANAN DİĞER PROJELER	63
<u>4. ÖNCELİKLİ HUSUSLARIN İLK DEĞERLENDİRİLMESİ</u>	<u>65</u>
4.1 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK AMAÇLARI	65
4.2 KAPSAM BELİRLEME MATRİSİ	67
4.3 ALTERNATİFLER	77
<u>5. SONRAKİ ADIMLAR.....</u>	<u>78</u>
<u>6. EKLER</u>	<u>79</u>
EK-I KAPSAM BELİRLEME TOPLANTISI'NDA ALINAN GÖRÜŞLER.....	80
EK-III KAYNAKÇA.....	81

KISALTMALAR

AAT	Atık Su Arıtma Tesisi
ADNKS	Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
AKK	Arazi Kullanım Kabiliyeti
BM	Birleşmiş Milletler
CITES	Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaret Konvansiyonu
CORINE	Çevresel Bilginin Koordinasyonu (Coordination of Information on the Environment)
CR	Kritik
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
ÇŞB	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
EN	Tehlikede
EUNIS	Avrupa Doğa Bilgi Sistemi
GSYİH	Gayrisafi Yurt İçi Hasıla
GZFT	Güçlü-Zayıf Yönler, Fırsatlar Tehditler
HKİ	Hava Kalitesi İndeksi
IBA	Önemli Kuş Alanı (Important Bird Area)
IPCC	Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli
IUCN	Uluslararası Doğayı Koruma Birliği
KTKGB	Kùltür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi
MGİ	Meteoroloji Gözlem İstasyonu
Mwe	MegaWatt Elektrik
NNW	Kuzey-kuzeybatı
PM	Partikül Madde
RES	Rüzgâr Enerjisi Santralleri
SÇD	Stratejik Çevresel Değerlendirme
SKA	Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları
STK	Sivil Toplum Kuruluşları
TGA	Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı
VU	Hassas

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1: Plan ile ilişkili planlar ve programlar	17
Tablo 2: Planlama Alanının Bölgedeki Yeri.....	20
Tablo 3: Planlama alanında yer alan endemik bitki türleri.....	34
Tablo 4: Planlama alanında yer alan kritik kuş türleri.....	35
Tablo 5: 2010-2020 yılları arası nüfus değişimi, Türkiye, İzmir, Çeşme.....	42
Tablo 6: İzmir Çeşme KTKGB İçerisinde Yer Alan Tarımsal Arazilerin Dağılımı.....	44
Tablo 7: Çeşme İlçesindeki Turizm Merkezleri.....	46
Tablo 8: 2013-2019 Çeşme Turizm Tesislerinde Konaklayan Turist Sayıları.....	46
Tablo 9: İzmir'e Gelen Yerli ve Yabancı Turistlerin Yıllara Göre Dağılımı.....	46
Tablo 10: Çeşme İlçesindeki Belgeli Yat Limanları	47
Tablo 11: İzmir İli 1990-2018 Arazi Kullanımını ve Değişimler	49
Tablo 12: Çeşme İlçesi 1990-2018 Arazi Kullanımını ve Değişimler.....	53
Tablo 13: Planlama alanı mevcut arazi kullanımı.....	57
Tablo 14: Çeşme İlçesi mevcut içme-kullanma suyu kaynakları	60
Tablo 15: Çeşme İlçesi su kaynakları tahsisi planı.....	61
Tablo 16: Çeşme İlçesi Atık Su Arıtma Tesisleri	61
Tablo 17: Düzenli Depolama ve Düzensiz Döküm Sahalarındaki Atık Miktarları - 2019	62
Tablo 18: Evsel Katı Atıkların Toplanması ve Taşınması, 2019.....	62
Tablo 19: Park-Bahçe ve Pazar Atıkları, 2019	62
Tablo 20: Kapsam Belirleme Matrisi	68

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: Çeşme KTKGB Sınırları (Kaynak: Resmî Gazete Tarih 11.02.2020 No. 31037)	13
Şekil 2: Planlama Alanı Sınırları.....	20
Şekil 3: İzmir Çeşme KTKGB ve çevresinin genel jeoloji haritası	22
Şekil 4: Çeşme MGİ yıllık sıcaklık ortalamalarının değişimi	23
Şekil 5: Çeşme MGİ 1964-2017 yılları aylık ortalama sıcaklık değerleri	23
Şekil 6: Çeşme MGİ 1964-2017 yılları aylık ortalama sıcaklık değerleri	23
Şekil 7: Çeşme MGİ 1964-2017 yılları aylık yağış değerleri.....	24
Şekil 8: Türkiye Deprem Tehlike Haritasına göre planlama alanının deprem tehlikesi	25
Şekil 9: Şubat 2021’de İzmir Çeşme KTKGB yakınında gerçekleşen hortumun lokasyonu.....	26
Şekil 10: Küçük Menderes Havzası ve Alt Havzaları	27
Şekil 11: Küçük Menderes Havzası Su Kütleleri	28
Şekil 12: Teknik Altyapı Analiz Paftası	28
Şekil 13: İzmir Çeşme KTKGB mevcut yerüstü su kaynakları.....	29
Şekil 14: İzmir Çeşme KTKGB Kıyı Su Kütleleri LUSIVA Risk Analizi Sonuçları	30
Şekil 15: Küçük Menderes Nehir Havzası Yeraltı Suyu Kütleleri Miktar ve Kalite Baskı Durumu	31
Şekil 16: Hava kalitesi izleme ağı.....	31
Şekil 17: Sit Alanları.....	33
Şekil 18: Çeşme Gölobası Mevkii Sulak alanı yeri	36
Şekil 19: Alaçatı Sulak Alanı	37
Şekil 20: Karaburun İldır Özel Çevre Koruma Bölgesi	38
Şekil 21: Tanay Tabiat Parkı	38
Şekil 22: Alaçatı Önemli Kuş Alanı (IBA)	39
Şekil 23: Türkiye’nin önemli Akdeniz Foku Alanları.....	40
Şekil 24: Arkeolojik Sit Alanları – Kutlu Aktaş Barajı Çevresi.....	40
Şekil 25: Arkeolojik Sit Alanları – Çeşme Urla Sınırı.....	41
Şekil 26: Arkeolojik Sit Alanları – Kuzey	41
Şekil 27: Nüfusun yaş gruplarına göre dağılım yüzdesi	42
Şekil 28: İzmir Çeşme KTKGB Maden Ocaklarının konumları	43
Şekil 29: İzmir Çeşme KTKGB Tarım Alanları.....	44
Şekil 30: İzinli ve izinsiz su ürünleri yetiştiriciliği tesisleri.....	45
Şekil 31: Çeşme’de yer alan plajlar	47

Şekil 32: Çeşme İlçesindeki yat limanları lokasyonları	47
Şekil 33: Yabancı turist girişlerinde % değişim.....	48
Şekil 34: 1990 yılı İzmir İli Arazi Kullanımı	50
Şekil 35: 2018 yılı İzmir İli Arazi Kullanımı	51
Şekil 36: İzmir İli Arazi Kullanımı Değişimi (1990-2018).....	52
Şekil 37: 1990 yılı Proje Alanı Arazi Kullanımı	54
Şekil 38: 2018 yılı Proje Alanı Arazi Kullanımı	55
Şekil 39: Proje Alanı Arazi Kullanımı Değişimi (1990-2018)	56
Şekil 40: Proje Alanı'nın 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı	58
Şekil 41: Planlama Alanının Mevcut 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planı	59
Şekil 42: Çeşme İçmesuyu Arıtma Tesis.....	60
Şekil 43: Çeşme AAT yeri ve deşarj noktası	61
Şekil 44: İzmir Çeşme KTKGB içinde yer alan RES ve GES'ler	64

YÖNETİCİ ÖZETİ

Bu belge, İzmir Çeşme Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi (KTKGB) 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişiklik Teklifi'nin (bundan sonra "Plan" olarak anılacaktır) Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) Kapsam Belirleme Raporu'dur.

SÇD, ekonomik ve bölgesel kalkınmanın olası olumsuz etkilerini önlemek ve en aza indirmek için çevre ve sağlıkla ilgili endişeleri, stratejik planlama ve karar verme sürecine entegre etmenin temel aracı olarak uluslararası ve ulusal ölçekte kullanılmakta olan bir çevresel değerlendirme sürecidir. SÇD, riskleri en aza indirmek ve planlayıcılara geri bildirim sağlamak amacıyla Plan ile eş zamanlı olarak yürütülmektedir.

Türkiye, 8 Nisan 2017'de 30032 sayılı Resmî Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren ve Avrupa Birliği SÇD Direktifi'nin gereklilikleri ile uyumlu olan SÇD Yönetmeliği'ni kabul ederek SÇD'yi ulusal yasal çerçevesinde uygulamaya koymuştur. SÇD Yönetmeliği'ne göre; mekânsal planlama sektöründe hazırlanan SÇD'ye tabi plan/programlarda (ve bu plan/programlarda yapılacak revizyonlarda) yönetmeliğin yayımı tarihi itibarıyla, mekânsal planlama sektöründe hazırlanan SÇD'ye tabi plan/programlar'da yapılacak değişiklikler için ise 1/1/2023 tarihinden itibaren yönetmeliğin hükümleri uygulanmaya başlanmaktadır. Ancak, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca İzmir Çeşme KTKGB içerisinde alınacak her türlü plan kararında çevreye duyarlılık ve sürdürülebilirlik ilkesi esas alınarak, bölgenin doğal dengesinin korunmasına yönelik tedbirlerin hassasiyetle ele alınması amaçlandığından, hazırlanmakta olan bu planın olası çevresel etkilerini incelemek ve önleyici/azaltıcı önlemleri planlama sürecine dahil etmek maksadıyla, SÇD sürecini yürütmek konusunda isteklilik gösterilmiştir.

Bu raporun konusu olan, kapsam belirleme sürecinin yürütülmesinde amaç, Plandan etkilenebilecek kilit çevresel (su, hava, duyarlı yöreler vb.) ve sosyal (nüfus, ekonomi ve sağlık dâhil olmak üzere) hususları belirlemek ve böylelikle bir sonraki aşamada yürütülecek SÇD çalışmasının odaklanması gereken konuların tespit etmek, yani SÇD'nin "kapsamını" belirlemektir.

Kapsam Belirleme Raporu, Mayıs 2021 tarihi itibarıyla SÇD Ekibine iletilen Plan kapsamında öngörülen fonksiyon ve kapasitelerin taslak versiyonu doğrultusunda hazırlanmıştır. SÇD'nin "kapsam belirleme aşaması"nın tamamlanması ardından SÇD Raporu hazırlanacaktır.

2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca ilan edilen KTKGB'lerde ve turizm merkezlerinde her ölçekteki planları yapmaya, yaptırmaya, re'sen onaylamaya ve tadil etmeye yetkili kurum Kültür ve Turizm Bakanlığı'dır. Diğer taraftan, 1 No'lu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 109. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ile "*Milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, doğal sit alanları, sulak alanlar, özel çevre koruma bölgeleri ve benzeri koruma statüsü bulunan diğer alanların kullanma ve yapılaşmaya yönelik ilke kararlarını belirlemek ve her tür ve ölçekte çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını yapmak, yaptırmak, değiştirmek, onaylamak, uygulamak veya uygulanmasını sağlamak*" yetkisi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'ne) verilmiştir.

Plan, Heavenly Made Mimarlık Tasarım Ltd. Şti. tarafından Kültür ve Turizm Bakanlığı / Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA) adına hazırlanmaktadır. Eş zamanlı olarak, SÇD Yüklenicisi, Eptisa Mühendislik Ltd. Şti., yetkili kurum adına planın SÇD sürecini yürütmektedir.

1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişiklik Teklifi'nin (Plan) Temel Özellikleri

Plan, İzmir Çeşme KTKGB'nin tamamını kapsayacak şekilde hazırlanmaktadır. Plan; KTKGB bütününde öngörülen sektörel ve fiziksel gelişme senaryolarını, nüfus ve işgücü kabullerini, gelişme yönleri ve genel arazi kullanım kararlarını ve bu kararlara nasıl ulaşıldığı bilgilerini içerecektir. Plan, "Plan Paftaları", "Plan Hükümleri" ve "Plan Açıklama Raporu"ndan oluşacaktır.

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun 3. maddesine göre; KTKGB'ler, "*tarihî ve kültürel değerlerin yoğun olarak yer aldığı ve/veya turizm potansiyelinin yüksek olduğu yöreleri korumak, kullanmak, sektörel kalkınmayı ve planlı gelişimi sağlamak amacıyla değerlendirmek üzere sınırları Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın önerisi ve Cumhurbaşkanı onayı ile ilân edilen bölgeler*" olarak tanımlanmaktadır. KTKGB'ler, bölgesel ve yerel kalkınmayı hedefleyen, büyük ölçekli planlama, alternatif yönetim ve işletme modelleri oluşturmayı amaçlayan çalışmalardır.

KTKGB'lerin seçiminde organize turizm faaliyetlerinin geliştirilebileceği geniş alanlar tercih edilmekte, mülkiyet, altyapı ve çevre gibi konular için de çözüm önerileri getirilmekte ve sistemli bir yapılanma sağlanmaktadır.

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca, Bakanlar Kurulu Kararı ile 57 adet KTKGB ilan edilmiştir. İzmir Çeşme KTKGB bunlardan biri olup, 13/9/2019 tarihli ve 30887 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 1532 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı uyarınca ilan edilmiş ve 12/2/2020 tarihli ve 31037 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2103 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı uyarınca sınırları yeniden belirlenmiştir. İzmir Çeşme KTKGB'de, korumaya yönelik tedbirlerin temel alındığı düşük yoğunluklu, kontrollü bir gelişim planlaması ile turizm gelişimin farklı turizm türlerine olanak sağlayarak bölgeye gelen turist sayısının artırılması ve turizmin yılın tamamına yayılmasını hedefleyen bir planlama süreci yürütülmektedir.

Yürürlükte olan 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planında, İzmir Çeşme KTKGB sınırları içerisinde "Orman, Tarım Arazisi, Ağaçlandırılacak Alan, Çayır Mera, Tercihli Kullanım Alanı, Günübirlik Alan, Havaalanı, Otoyol, Doğal Sit Alanları ve I. Derece Arkeolojik Sit alanları" kararları bulunmaktadır.

İzmir Çeşme KTKGB 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişiklik Teklifi'nde ise aşağıdaki kararlarının önerilmesi planlanmaktadır:

- Turizm Bölgesi (Turizm Alanı, Kamping, Otel, Butik Otel, Eğlence Merkezi, Kırsal Turizm Tesis Alanı, Sağlık Turizmi Tesis Alanı, Spor Turizmi Tesis Alanı), Günübirlik Turizm, Eko-turizm, Golf Turizmi,
- Tercihli Kullanım Bölgesi (Ticaret, Turizm ve Konut Alanları, Kamu Hizmet Alanları, Personel Lojman Alanları, Lojistik Bölgesi),
- Doğal Karakteri Korunacak Alanlar (azmaklar, kayalık-taşlık alanlar, kumsallar, bataklıklar, jeolojik özelliği farklılaşmış alanlar, vb.)
- Kentsel ve bölgesel yeşil ve spor alanı (ağaçlandırılacak alanlar, spor alanları, rekreasyon alanları, rekreatif alanlar vb.)
- Kentsel ve bölgesel sosyal altyapı alanı (sağlık alanları, yüksek öğretim alanı, eğitim alanları, geriatri merkezi vb.)
- Korunacak alanlar (doğal sit alanları, arkeolojik sit alanları, akdeniz foku yaşam alanı)
- Yapı Sınırlaması Getirilerek Korunacak Alanlar (Sulak Alanlar, içme-kullanma suyu koruma kuşakları)
- Orman Alanı, Tarım Alanı, Mera Alanı, Zeytinlik Alan
- Kıyı Tesisleri Alanı (Yat limanı, balıkçı barınakları, çekek yerleri, vb.)
- Teknik Altyapı Alanı (Ters Ozmaz Tesis Alanı, Depolama Alanı, İçme Suyu Tesisleri Alanı, Atık Su Tesisleri Alanı, Katı Atık Tesisleri Alanı)
- Enerji Üretim Alanı (Rüzgâr Enerji Santralleri, Trafo Alanı)

Kullanım kararları açısından incelendiğinde, İzmir Çeşme KTKGB'de yaklaşık olarak 30.000 kişi yerleşik nüfus, 50.000 kişi konaklamalı ziyaretçi ve 20.000 kişi günübirlik ziyaretçi olmak üzere günlük en fazla 100.000 kişiye hizmet verilmesi öngörülmektedir.

Etkilenmesi Muhtemel Alanların Temel Özellikleri

İki ayrı parçadan oluşan İzmir Çeşme KTKGB'nin 2018 Corine Land Cover (CLC) verileri doğrultusunda mevcut arazi kullanım dağılımına göre, alanda doğal çayır/taşlık 5.926,4 hektar ile en geniş alanı kaplamakta ve toplam alanın %36,69'unu oluşturmaktadır. Ardından, 4.547,80 hektar alan kaplayan sklerofil bitki örtüsü¹ tüm alanın %28,16'sını oluşturmaktadır. Üçüncü sırada ise, deniz 2.292,43 hektar alanı kaplamakta ve tüm alanın %14,19'unu oluşturmaktadır. Sulanmayan tarım alanları, karışık tarım alanları ve doğal bitki örtüsü ile bulunan tarım alanları toplam 1.570,14 hektar alan kaplamaktadır.

İzmir Çeşme KTKGB'nin %54,62'si "Nitelikli Doğal Koruma Alanı" %7,47'si "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı" sınırları içerisinde kalmaktadır. Bölgede, planlama çalışmaları kapsamında gerçekleştirilen Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma çalışmaları sonuçlarına göre; Uluslararası Doğayı Koruma Birliği (IUCN)

¹ Sklerofil Bitki Örtüsü: İklim'e göre değişiklik gösteren bodur ağaç topluluğunun bulunduğu alanlar

Kırmızı Listesi'nde² 2 bitki EN, 5 kuş VU, 1 balık CR, 2 Balık EN, 4 Balık VU, 1 sürüngen VU, 1 memeli EN, 5 memeli VU, 2 omurgasız VU kategorisinde olmak üzere 23 taksonun, nesli küresel ölçekte tehlike altındadır. 2 bitki VU, 16 kuş CR, 47 kuş EN, 65 kuş VU, 1 balık CR, 2 balık EN, 4 balık VU, 1 omurgasız VU, 2 memeli CR, 5 memeli VU kategorisinde olmak üzere 145 taksonun, nesli ulusal ölçekte tehlike altındadır. 3 bitki dar, 22 bitki bölgesel, 5 bitki geniş, 4 kuş dar, 2 kuş bölgesel, 121 kuş geniş, 1 memeli dar, 5 memeli bölgesel olmak üzere 163 takson küresel ölçekte kritik yayılışa sahiptir. 12 bitki dar, 12 bitki bölgesel, 23 bitki geniş, 1 kuş dar, 7 kuş bölgesel, 120 kuş geniş, 1 memeli dar, 5 memeli bölgesel, 1 memeli geniş olmak üzere 182 takson ulusal ölçekte kritik yayılışa sahiptir. 9 endemik bitki türü (literatürde tespit edilen 2 türün alanda olma ihtimali yok denecek kadar azdır) mevcuttur.

Gölobası mevkiinde yer alan geçici sulak alanda küresel ölçekte nesli tehlidekede (EN) olan sucul bir eğrelti türü (*Pilularia minuta*), ulusal ölçekte hassas (VU) olan bir aden türü (*Cistus monspeliensis*) bulunmaktadır. Ayrıca alanda dünyada sadece bu bölgede olan yeni keşfedilmiş bir tür (*Isoetes spec nova*) konusunda devam eden bir çalışma bulunmaktadır. Çeşme KTKGB kıyıları Türkiye'nin önemli akdeniz foku yaşam alanları arasında belirtilmektedir. Ayrıca, İzmir Çeşme KTKGB'nin önemli bir kısmı önemli kuş alanı (IBA) olarak belirtilmektedir.

İzmir Çeşme KTKGB, Alaçatı (Kutlu Aktaş) Barajı'nın sınırında yer almakta olup, bir kısmı barajın ve regülatörün koruma alanı içerisinde kalmaktadır. Çeşme ilçesinde yaz aylarında içme ve kullanma amaçlı su ihtiyacının karşılanmasında sıkıntı mevcut olup, İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (İZSU) tarafından yeni kaynaklar oluşturulması konusunda (ilave baraj ve göletler, deniz suyu arıtma vb.) çalışmalar halihazırda yürütülmektedir. İlçede yeraltı sularının aşırı çekimin bir sonucu olarak tuzlanmaya başladığı ve zamana bağlı su seviyelerinin düştüğü belirtilmektedir. Alaçatı (Kutlu Aktaş) Barajının %50'sinden fazlasının kullanılıyor olması sebebi ile hidromorfolojik baskı altında olduğu belirtilmektedir. İzmir Çeşme KTKGB sınırlarının ve bir kısmının bulunduğu (EGE-07) kıyı su kütlesinin turizm, Küçük Menderes Nehri, kentsel atık su arıtma tesisleri ve balık çiftlikleri nedeni ile orta derecede baskı altında olduğu, EGE-08 kıyı su kütlesinin ise balık çiftlikleri ve turizm kaynaklı orta derece baskı altında olduğu belirtilmektedir.

İzmir Çeşme KTKGB sınırları içerisinde; 1. derece, 2. derece ve 3. derece arkeolojik sit alanları mevcuttur. Mersin Körfezinde İzmir Çeşme KTKGB sınırları içerisinde 3 adet 'İzinli Su Ürünleri Yetiştiriciliği Tesis'i' bulunmaktadır. Bunun yanı sıra KTKGB sınırları dışında muhtelif uzaklıklarda ağ kafeslerde su ürünleri yetiştiriciliği yapan izinli tesisler ve Mersin Körfezi çevresinde izini olmayan su ürünleri yetiştiriciliği tesisleri de bulunmaktadır. Ayrıca, İzmir Çeşme KTKGB sınırları içerisinde 115 adet üretim lisansı almış Rüzgâr Enerji Santrali (RES) bulunmaktadır.

SÇD Raporu'nda Dikkate Alınacak Öncelikli Hususların İlk Değerlendirmesi

SÇD Raporu'nda göz önünde bulundurulacak olan öncelikli hususları değerlendirmek için Bölüm 4'te sunulan, su miktarı, su kalitesi, iklim ve enerji, geçim kaynakları, biyoçeşitlilik, toprak bozulması, kültürel miras, atık, sosyokültürel etkiler, hava kalitesi, gürültü, görsel peyzaj ve koku olmak üzere 13 kilit konuyu içeren bir kapsam belirleme matrisi hazırlanmıştır. SÇD Kapsam Belirleme aşamasının başlıca çıktısı olarak SÇD analizine dahil edilecek olan kilit konular aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- **Su Miktarı:** İzmir Çeşme KTKGB'nin içinde yer aldığı Çeşme İlçesi'nde yaz aylarında içme ve kullanma suyu ihtiyacının karşılanmasında sıkıntı yaşanması ve yeni kaynaklar oluşturulması konusunda (ilave baraj ve göletler, deniz suyu arıtma vb.) çalışmaların yürütülmekte olduğu göz önünde bulundurulduğunda, planlama kapsamında, mevcut su kaynaklarına ilave bir baskı oluşturmayacak nitelikte Su Temin Planlaması yapılması; ii) Plan kapsamındaki tesisler nedeniyle mevcut su kaynaklarını kaybetmelerinin önüne geçebilmek için planlama alanı içinde mevcut olan tarım ve hayvancılık faaliyetlerin mevcudiyetinin araştırılması; iii) SÇD kapsamında su temin planında önerilen alternatiflerin çevresel etkilerinin değerlendirilmesi;
- **Su Kalitesi:** i) Plan kapsamında (oluşacak atık su miktarını azaltma, arıtma tesis(ler)i, deşarj noktası(ları) vb detayları içeren) atık su yönetimi planlaması yapılması; ii) SÇD aşamasında plan ve

² IUCN Kırmızı Listesi: Uluslararası Doğayı Koruma Birliği birliği tarafından yayınlanan Nesli Tehlike Altında Olan Türlerin Listesi; VU: Hassas, EN: Tehlikede, CR: Kritik

- planın parçası olan diğer alt-planların (ulaşım planı, su temin planı, atık yönetim planı) mevcut yerüstü ve yeraltı su kaynakları kalitesi üzerine etkisinin değerlendirilmesi;
- **İklim:** i) Deniz suyu seviyelerinde yükselmeler, artan hidrometeorolojik afetlerin (ani taşkınlar, kuraklıklar, hortumlar) plan kapsamında öngörülen tesisler üzerindeki etkilerin planlama aşamasında dikkate alınması; ii) Su temin planlamasında, iklim değişikliği sebebiyle kısıtlı olan su kaynaklarındaki baskının artma riskinin dikkate alınması; iii) Enerji yoğun teknolojilerin (deniz suyu arıtma, iklimlendirme-soğutma, vb.) iklim değişikliği üzerindeki etkilerini azaltmak için düşük sera gazı emisyon kaynakları kullanılacağı sistemlerin planlama aşamasında değerlendirilmesi;
 - **Geçim Kaynakları:** İzmir Çeşme KTKGB sınırları içerisinde tarımsal alanlar (%9,72) ve mera alanları (%0,88) alanların kaybı veya karakteristik özelliklerinin değişmesi (azalan su, artan kirlilik vb) etkilerinin geçim kaynakları üzerine etkilerin incelenmesi;
 - **Biyçeşitlilik:** İzmir Çeşme KTKGB'nin %54,62'si "Nitelikli Doğal Koruma Alanı" %7,47'si "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı" sınırları içerisinde kalmaktadır. Alanda birçok kritik tür (bitki, balık, sürüngen, memeli, omurgasız, kuş) bulunmaktadır. Planlama süreci içinde halihazırda Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporu hazırlanmaktadır. SÇD aşamasında, hem plan kapsamında yapılması önerilen tesislerin inşası sırasında hem de işletme aşamasındaki insan baskısı sebebiyle türler üzerindeki etkilerin (turizm tesislerinin ve hassas türlerin lokasyonları ile ilgili çakışma haritaları hazırlanarak) detaylı incelenmesi;
 - **Toprak Bozulması:** i) Bitkisel toprak ve erozyon yönetim planlarının, planlama kapsamında göz önüne alınması; ii) Bitkisel toprak kaybı, toprak kirlenmesi ve erozyon riskine ilişkin etkilerin SÇD aşamasında değerlendirilmesi;
 - **Kültürel Miras:** Plan kapsamında öngörülen tesislerin, arkeolojik sit alanlarının olası etkilerinin incelenmesi;
 - **Atık:** i) Plan ve SÇD aşamasında mevcut atık altyapı tesislerinin durumu, kapasitesi ve belediye atığı yönetim sistemi için ilave altyapı ihtiyacı olup olmadığının değerlendirilmesi; ii) İzmir Çeşme KTKGB planlaması ve SÇD aşamasında kazı toprağı ve bitkisel toprak yönetim planlaması ve çevresel etkilerinin değerlendirilmesi; iii) İzmir Çeşme KTKGB planlaması kapsamında atık su arıtma tesisi ve çamur yönetimi planlaması; iv) SÇD aşamasında, atık su arıtma sistemi, çamur yönetim planlaması mevcudiyeti ve çevresel etkileri incelenmesi; v) SÇD kapsamında (olası) deniz suyu arıtma tesisinde oluşacak konsantrenin bertaraf yönteminin çevresel etkilerinin incelenmesi;
 - **Sosyo-kültürel etkiler:** Bölge halkını erişim ve katılımdan nispeten uzak tutan (yani, plajlar gibi tesisleri kullanmak veya bölgedeki turistlere hizmetlerini sunmak veya mallarını satmak gibi) bir yaklaşımın bulunması durumunda, SÇD aşamasında ve İzmir Çeşme KTKGB planlaması kapsamında yerel halkın şikayetlerinin veya çatışmaların ortaya çıkma potansiyelinin araştırılması;
 - **Hava Kalitesi:** Plan kapsamındaki artan trafik ve ulaşım planının hava kirliliği üzerine etkisinin incelenmesi;
 - **Gürültü:** i) Plan kapsamındaki ulaşım planının yakın yerleşim alanlarında oluşturacağı gürültü etkisinin incelenmesi; ii) Rüzgâr santrallerinden kaynaklı gürültünün plan kapsamında kurulması planlanan tesislere etkisinin plan kapsamında değerlendirilmesi;
 - **Görsel Peyzaj:** Planlanan tesislerin alanın görsel peyzaj değerlerine olası etkilerinin incelenmesi;
 - **Koku:** Plan kapsamında yapılması olası atık su arıtma tesisi kaynaklı kokunun planlanan tesisler üzerine etkisi değerlendirilmesi.

Sonraki Adımlar

Bu Taslak Kapsam Belirleme Raporu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇŞB) ve KTB internet sayfalarında yayınlanırken, Temmuz 2021'de Kapsam Belirleme Toplantısı gerçekleştirilecektir. Kapsam Belirleme Toplantısı'nda alınan görüşler ardından nihai hale getirilecek olan Kapsam Belirleme Raporu, ÇŞB'nin onayına sunulacaktır. Kapsam Belirleme Raporu'nun onaylanması ardından SÇD Raporu hazırlama süreci başlatılacaktır.

1. GİRİş

1.1 RAPORUN AMACI

S D, kamu kurum/kuruluşlarınca hazırlanacak plan/programların olası olumsuz çevresel etkilerini en aza indirmek, olumlu etkilerini de en üst düzeye çıkarmak ve karar vericilere yardımcı olmak üzere katılımcı bir yaklaşımla sürdürülen çevresel değerlendirme sürecidir. S D, hazırlanan plan/program ile eş zamanlı olarak yürütülmektedir. S D sürecinde, Kapsam Belirleme Raporu ve S D Raporu olmak üzere iki yazılı rapor hazırlanmaktadır.

Türkiye, 8 Nisan 2017'de 30032 sayılı Resmî Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren ve Avrupa Birliği S D Direktifi'nin gereklilikleri ile uyumlu olan S D Yönetmeliğini kabul ederek S D'yi ulusal yasal çerçevesinde uygulamaya koymuştur. S D Yönetmeliği'ne göre; mekânsal planlama sektöründe hazırlanan S D'ye tabi plan/programlarda (ve bu plan/programlarda yapılacak revizyonlarda) yönetmeliğin yayımı tarihi itibarıyla, mekânsal planlama sektöründe hazırlanan S D'ye tabi plan/programlar'da yapılacak yapılacak değişiklikler için ise 1/1/2023 tarihinden itibaren yönetmeliğin hükümleri uygulanmaya başlanmaktadır. Ancak, Kültür ve Turizm Bakanlığı, İzmir  eşme KTKGB içerisinde alınacak her türlü plan kararında çevreye duyarlılık ve sürdürülebilirlik ilkesi baz alınarak, bölgenin doğal dengesinin korunmasına yönelik tedbirlerin hassasiyetle ele alınması amaçlandığından, hazırlanmakta olan bu planın olası çevresel etkilerini incelemek ve önleyici/azaltıcı önlemleri planlama sürecine dahil etmek maksadıyla, S D sürecini yürütmek konusunda isteklilik göstermiştir.

Bu raporun konusu olan, kapsam belirleme sürecinin yürütülmesinde amaç; Plandan etkilenebilecek kilit çevresel (su, hava, duyarlı yöreler vb.) ve sosyal (nüfus, ekonomi ve sağlık dâhil olmak üzere) hususları belirlemek ve böylelikle bir sonraki aşamada yürütülecek S D çalışmasının odaklanması gereken konuları tespit etmek, yani S D'nin "kapsamını" belirlemektir.

Kapsam belirleme evresi, S D'nin ilk adımıdır ve aşağıdakilerin belirlenmesi açısından önem taşımaktadır:

- İzmir  eşme KTKGB'nin çevresel koşullarının (mevcut durumun)  n değerlendirmesi;
- Planın detaylandırılması ve uygulanması ile ilgili  evre (ve sağlık) yaklaşımının, hedeflerinin belirlenmesi ve
- Paydaş iştişareleri.

Taslak Kapsam Belirleme Raporu, aynı zamanda,  n bulguları sunmak ve Planın optimizasyonu için tedbirler önerme ve uygulamasının çevresel etkilerini değerlendirme odaklı olacak S D'nin ikinci evresine katkı sağlayacak olan paydaş iştişarelerine bir temel hazırlamaktadır.

Bu Kapsam Belirleme Raporu'nun 2. Bölümünde, Plan kısaca anlatılmıştır. 3. Bölüm'de planlama alanında su miktarı ve kalitesi, ekoloji ve biyoçeşitlilik başta olmak üzere, arazi kullanımı, iklim, hava kalitesi, kültürel miras, sosyo-ekonomik durum, çevresel altyapı gibi çevresel mevcut durum analizi sunulmuştur. 4. Bölüm'de Plan ile ilgili kilit hususlar belirlenmiş ve kapsam belirleme matrisinde listelenmiştir. Aynı zamanda, ilgili çevresel politika hedefleri çeşitli resmi kılavuz belgeler (Plan ile ilgili strateji planları, eylem planları, yönetmelikler vb.) ile oluşturulmuştur. Son olarak ileride hangi analizlerin dahil edilebileceği ve S D sürecinin, sıradaki evresinde (S D Raporu hazırlığı) atılacak adımlar belirtilmiştir.

1.2 PLAN İÇİN KAPSAM BELİRLEME YAKLAşIMI

Kapsam belirleme sürecinin yürütülmesinde amaç plan/programdan etkilenebilecek kilit çevresel (su, hava, duyarlı yöreler vb.) ve (nüfus, ekonomi ve sağlık dâhil olmak üzere) sosyal hususları belirlemek ve böylelikle bir sonraki aşamada yürütülecek S D çalışmasının odaklanması gereken hususların tespit etmek, yani S D'nin "kapsamını" belirlemektir.

S D Yönetmeliği, hem Kapsam Belirleme Raporlarının (S D Yönetmeliği Ek 3) hem de S D Raporlarının (S D Yönetmeliği Ek 4) içeriğinin genel ana hatlarını belirlemektedir. Kapsam belirleme, plan/program üzerinde bir S D çalışmasının sınırlarını kesinleştirmeye yaramaktadır. Kapsam Belirleme Raporu "iştişarelere" temel

oluşturması için (SÇD Yönetmeliği'nin teşvik ettiği üzere) paydaşlar ile tartışılmalı ve paydaşların görüşleri dikkate alınarak yapılan revizyonlardan sonra nihai hale getirilmelidir. Kapsam belirlemenin sonuçları, sonraki aşamada çevre durumu, plan kararları ve seçeneklerinde yapılacak değerlendirmelere ve Planının etkisinin değerlendirilmesinde kılavuz olacaktır.

Kapsam Belirleme Raporunun hazırlanması süresince çeşitli mevcut raporlara (genelde resmi olarak kamu kuruluşları tarafından yayınlanmış) ve diğer güncel belgelere başvurulmuştur. Bu belgeler Ek 3'te listelenmiştir.

SÇD Yönetmeliği'nin hükümleri ve aynı zamanda uluslararası iyi uygulamalar ile uyumlu olarak, raporun sonraki bölümlerinde aşağıdaki konulardan bahsedilmiştir:

- Önerilen Planın Temel Özelliklerinin Özeti (2. Bölüm),
- Önemli Derecede Etkilenmesi Muhtemel Alanların Özellikleri (3. Bölüm),
- SÇD'ye Dâhil Edilecek Öncelikli Hususların Ön Değerlendirmesi (4. Bölüm),
- Planın SÇD'si için Sıradaki Adımlar (5. Bölüm).

İyi bir SÇD uygulamasının gereği olarak, Planın SÇD Kapsam Belirleme sürecinde, aşağıdaki adımlar takip edilerek yürütülecek ve SÇD çalışmasına paydaş istişareleri eklenecektir:

- **1. Adım:** Planlama alanının durumunun ilk ana hatlarını çizen ve ileride yapılacak analizlerde dâhil edilmesi gerekebilecek muhtemel kilit hususların belirlenmesini sağlayan Taslak Kapsam Belirleme Raporu'nu hazırlamak (Şubat 2021 - Mayıs 2021).
- **2. Adım:** Düzenli aralıklarla planlama ekibi ile iç toplantılar (Şubat 2021 - Mayıs 2021)
- **3. Adım:** Kilit paydaşlar ile yapılacak olan Kapsam Belirleme Toplantısında Taslak Kapsam Belirleme Raporu'nun sunulması ve tartışılması (İzmir, Temmuz 2021).
- **4. Adım:** Paydaşlardan alınan veri ve bilgileri entegre ederek Kapsam Belirleme Raporu'nun nihai hale getirilmesi (Temmuz-Ağustos 2020)
- **5. Adım:** SÇD Raporu'nun hazırlanması (Ağustos- Eylül 2021)
- **6. Adım:** Taslak SÇD Raporu'nun kilit paydaşlar ile yapılacak İstişare Toplantısında sunulması ve tartışılması (İzmir, Eylül 2021)
- **7. Adım:** Paydaşlardan alınan veri ve bilgileri entegre ederek SÇD Raporu'nun nihai hale getirilmesi (Eylül 2021)

2. PLANIN BAŞLICA ÖZELLİKLERİ

2.1 MEVCUT DURUM ANALİZİ

2.1.1 Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri

2634 sayılı Kanunun amacı ve kapsamı Kanunun 1. ve 2. maddelerinde “*Bu Kanunun amacı; turizm sektörünü düzenleyecek, geliştirecek, dinamik bir yapı ve işleyişe kavuşturacak tertip ve tedbirlerin alınmasını sağlamaktır.*” ve “*Bu Kanun, turizm hizmeti ile bu hizmetin gereği kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezlerinin tespiti ile geliştirilmelerine, turizm yatırım ve işletmelerinin teşvik edilmesine, düzenlenmesine ve denetlenmesine ilişkin hükümleri kapsar.*” şeklinde ifade edilmiştir. Kanunun 7. Maddesinde de; “*Bakanlık; kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri içinde her ölçekteki planları yapmaya, yaptırmaya, resen onaylamaya ve tadil etmeye yetkilidir.*” denilmiş, Turizm Merkezleri ve Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri sınırları içinde özel ve sektörel bir planlama olan turizm amaçlı ve odaklı imar planlarını yapma, yaptırma ve onaylama yetkisi Kültür ve Turizm Bakanlığı’na verilmiştir.

Bunun yanı sıra, Onbirinci Kalkınma Planı ve “Türkiye Turizm Ana Planı – 2023” kapsamında turizm sektörünü geliştirecek ve uygulanabilirlik konusunda dinamik bir işleyişe kavuşturacak tedbirlerin alınması konusunda yeni açılımlar geliştirilmesi yönünde çalışmalar da KTB tarafından yürütülmektedir.

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu’nun 3. maddesinde;

- **KTKGB’ler**, “*tarihî ve kültürel değerlerin yoğun olarak yer aldığı ve/veya turizm potansiyelinin yüksek olduğu yöreleri korumak, kullanmak, sektörel kalkınmayı ve plânlı gelişimi sağlamak amacıyla değerlendirmek üzere sınırları Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın önerisi ve Cumhurbaşkanı onayı ile ilân edilen bölgeler*”
- **Turizm Merkezleri**: “*Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri içinde veya dışında, öncelikle geliştirilmesi öngörülen; yeri, mevkii ve sınırları Cumhurbaşkanı kararıyla tespit ve ilân edilen, turizm hareketleri ve faaliyetleri yönünden önem taşıyan yerleri veya bölümleri*”

olarak tanımlanmıştır.

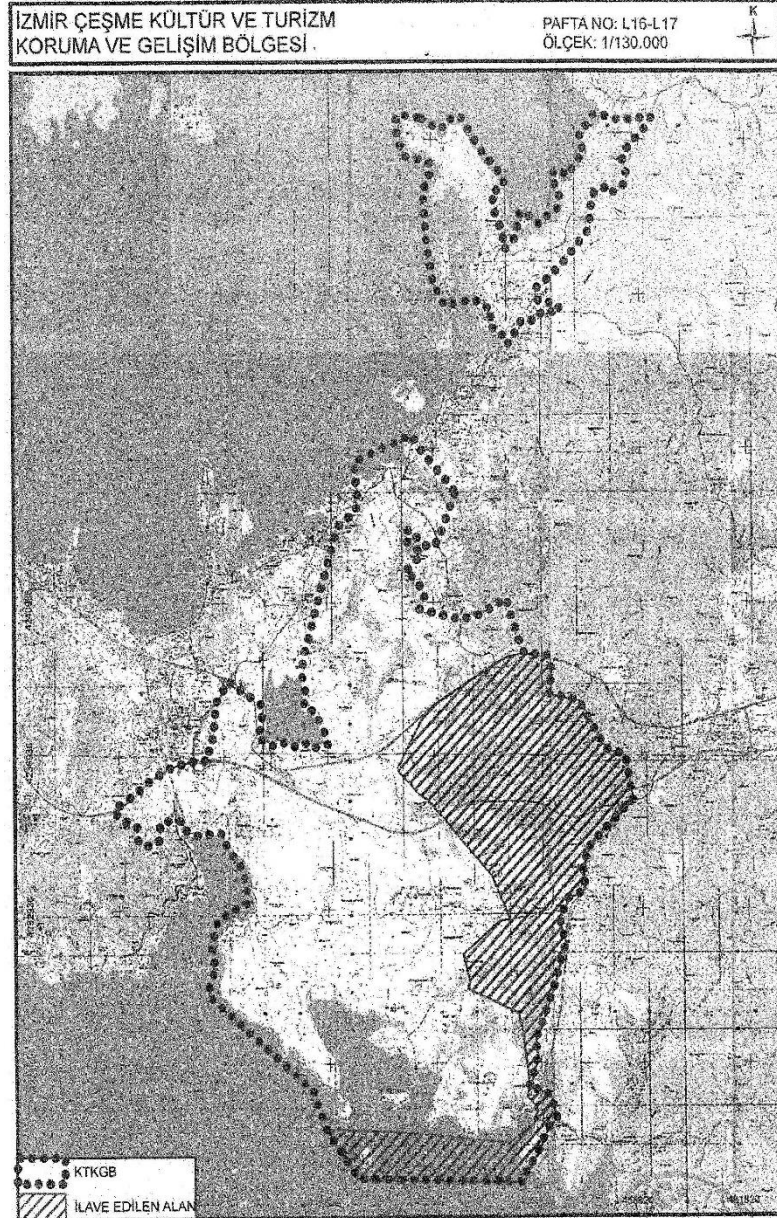
KTKGB’ler, bölgesel ve yerel kalkınmayı hedefleyen, büyük ölçekli planlama, alternatif yönetim ve işletme modelleri oluşturmayı amaçlayan alanlardır. KTKGB’lerin seçiminde organize turizm faaliyetlerinin geliştirilebileceği geniş alanlar tercih edilmekte, mülkiyet, altyapı ve çevre gibi konular için de çözüm önerileri getirilmekte ve sistemli bir yapılanma sağlanmaktadır. KTKGB’ler sadece bir sınır belirleme işlemi olmayıp aynı zamanda söz konusu sınırlar içinde yapılacak planlama, tahsis gibi yetkilerin de önceden belirlenmiş hedefler ve ilkeler doğrultusunda kullanılmasını içermektedir.

KTKGB’lerin tespitinde; ülkenin doğal, tarihi, arkeolojik ve sosyo-kültürel turizm değerleri, kış, av ve su sporları ve sağlık turizmi ile mevcut diğer turizm potansiyeli dikkate alınmaktadır. 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu göre belirli potansiyele sahip alanlarda, KTKGB tanımında da ifade edildiği üzere koruma–kullanma dengesinin kurularak sektörel kalkınmayı ve plânlı gelişimi sağlamak ana hedeftir.

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca 57 adedi KTKGB olmak üzere toplam 228 adet Turizm Merkezi/KTGGB ilan edilmiştir.

2.1.2 İzmir Çeşme KTKGB

İzmir Çeşme KTKGB, 13/9/2019 tarihli ve 30887 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 1532 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı uyarınca ilan edilmiş ve 12/2/2020 tarihli ve 31037 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2103 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı uyarınca sınırları yeniden belirlenmiştir. (Şekil-2)

Şekil 1: Çeşme KTKGB Sınırları (Kaynak: Resmî Gazete Tarih 11.02.2020 No. 31037)

2.2 HEDEFLER VE ÖNCELİKLER

KTKGB'ler, bölgesel ve yerel kalkınmayı hedefleyen, büyük ölçekli planlama, alternatif yönetim ve işletme modelleri oluşturmayı amaçlayan çalışmalardır. İzmir Çeşme KTKGB'de, korumaya yönelik tedbirlerin temel alındığı, düşük yoğunluklu, kontrollü bir gelişim planlaması ile turizm gelişimin farklı turizm türlerine olanak sağlayarak bölgeye gelen turist sayısının artırılmasını ve turizmin yılın tamamına yayılmasını hedefleyen bir planlama süreci yürütülmektedir.

Plan kapsamında; sürdürülebilirlik, çevreye duyarlı planlama yaklaşımının yanı sıra, bireylerin biyolojik ve fiziksel ihtiyaçlarının ötesinde psikososyal ihtiyaçlarını da karşılamaya olanak sağlayan mekansal stratejilerin gözetilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, Planın hedef ve öncelikleri aşağıda verilen dört ana başlık altında ele alınmaktadır;

Turizme yönelik stratejiler:

- Yaz aylarına sıkışmış ve standartlaşmış kitlesel turizmin yerine kırsal turizm, agro turizm, eko turizm,

- kültür turizmi, spor turizmi, golf turizmi, deniz turizmi, gastronomi, sağlık turizmi, termal turizm ve benzeri şekillerde çeşitlenerek yıl boyu sürdürülmesine yönelik yaklaşımların geliştirilmesi,
- Çeşme bölgesi genelinde yer alan mevcut turistik tesis kapasitesinin planlı bir biçimde artırılmasıyla uluslararası düzeyde rekabet gücünün elde edilmesi ve yerel kalkınmaya katkı sağlanması,
- Turizm yatırımlarının sürdürülebilirlik ve çevreye duyarlı yaklaşımlarla planlanması,
- Arkeolojik sit niteliği taşıyan ve yeniden fonksiyonlandırılabilir tarihi yapı stoğu barındıran Karaköy'ün restore edilerek turizme kazandırılması,
- Alan kapsamında, yerel yatırımcıyı güçlendirecek ve uluslararası düzeyde yabancı yatırımcıyı bölgeye çekecek turizm senaryolarının oluşturulması

Çevre, enerji ve sürdürülebilirliğe yönelik stratejiler:

- Vadiler, sulak alanlar ve azmaklar gibi biyoçeşitliliğe sahip alanlar ve habitatların korunması,
- Yenilenebilir enerji kullanımını sağlayacak üst ölçek ve alt ölçek tasarım yaklaşımlarının belirlenmesi,
- Su kaynaklarının korunması ve alternatif kaynaklar oluşturulması,
- Mevcut tarım alanlarının korunması ve perma kültür, iyi tarım ve organik tarım gibi uygulamalar özendirilerek geliştirilmesi,
- Çevre duyarlı yapı ve peyzaj tasarım öğeleri geliştirilmesi,
- Karadan denize uzanan ekolojik koridorların korunması ve geliştirilmesi,
- Kıyı habitatını olumsuz etkileyen ve denizi kirleten unsurların (balık çiftlikleri gibi) uzaklaştırılması,
- Karbon emisyonunu en aza indirmek için, araç trafiğinin azaltılması, alternatif toplu taşıma biçimlerinin desteklenmesi,
- Planlama alanı içerisinde yaya, bisiklet ve kirleticisi olmayan diğer taşıma biçimleriyle ulaşımın kolaylaştırılması,
- Kurulu RES'lerin, çevresindeki yaşam alanlarına ve tarım alanlarına olası olumsuz etkilerinin bilimsel olarak izlenmesi ve planlama çalışmalarında olumsuz etkilerin asgariye indirilmesine yönelik yaklaşımların geliştirilmesi,
- Golf sahaları ve marinalar başta olmak üzere çevre dostu yaklaşımları belirleyen yönergeler geliştirilmesi,

Tarımaya yönelik stratejiler:

- Nitelikli tarım alanlarının korunması,
- Bölgede organik tarımın özendirilmesi,
- Turizme yönelik tarımın (agro turizm) geliştirilmesi,
- Meraların korunması,
- Kıyı balıkçılığı için uygun yerler gösterilmesi ve kıyı lojistik alanları oluşturularak teşvik edilmesi,
- Tarlardan sofraya ilişkisinin kurulduğu bir Gastronomi köyü oluşturulması.

Kültür ve sanata yönelik stratejiler:

- Kültürel çevre ve geleneksel kent dokusunu oluşturan Alaçatı evlerinin korunması ve aşırı kopyalanarak tüketilmesinin önüne geçilmesi, bu amaçla yerel malzeme ve yaşam biçimi dikkate alınarak, çevreye uyumlu, zamansız mimari yaklaşımların geliştirilmesi,
- Doğal değerler yanı sıra, kültür ve sanat unsurlarının ağırlıklı olduğu bölgede bu değerlerin geliştirilmesi ve sürekliliğinin sağlanmasına yönelik planlama önerilerinin geliştirilmesi ve bu doğrultuda Cumhuriyet köyü, Sanat köyü planlanması,
- Planlama alanı ve çevresinde yer alan doğal değerlerin geliştirilmesi amacıyla; spor – golf – sörf okulları, gastronomi atölyeleri, organik tarım atölyeleri ve benzeri eğitim tesislerinin oluşturulması,
- Kültürel değer olarak kentsel ve kırsal yerleşimlerin sahip olduğu yerleşim kimliğinin sürdürülebilmesine yönelik olarak, yeni yapılaşmaların yönlendirilmesi amacıyla alt ölçek uygulamalar için bir rehber niteliğinde tasarım ilke ve yaklaşımlarının belirlenmesi.

2.3 BAŞLICA KARARLAR / TEDBİRLER

SÇD Kapsam Belirleme aşamasının yürütüldüğü Şubat-Mayıs 2021 döneminde, planlama çalışmaları devam etmektedir.

Plan, İzmir Çeşme KTKGB'nin tamamını kapsayacak şekilde hazırlanmaktadır. Plan; KTKGB bütününde öngörülen sektörel ve fiziksel gelişme senaryolarını, nüfus ve işgücü kabullerini, gelişme yönleri ve genel arazi kullanım kararlarını ve bu kararlara nasıl ulaşıldığı bilgilerini içerecektir. Plan, "Plan Paftaları", "Plan Hükümleri" ve "Plan Açıklama Raporu"ndan oluşacaktır.

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun 3. maddesine göre; KTKGB'ler, "*tarihî ve kültürel değerlerin yoğun olarak yer aldığı ve/veya turizm potansiyelinin yüksek olduğu yöreleri korumak, kullanmak, sektörel kalkınmayı ve plânlı gelişimi sağlamak amacıyla değerlendirmek üzere sınırları Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın önerisi ve Cumhurbaşkanı onayı ile ilân edilen bölgeler*" olarak tanımlanmaktadır. KTKGB' ler, bölgesel ve yerel kalkınmayı hedefleyen, büyük ölçekli planlama, alternatif yönetim ve işletme modelleri oluşturmayı amaçlayan çalışmalardır. KTKGB' lerinin seçiminde organize turizm faaliyetlerinin geliştirilebileceği geniş alanlar tercih edilmekte, mülkiyet, altyapı ve çevre gibi konular için de çözüm önerileri getirilmekte ve sistemli bir yapılanma sağlanmaktadır.

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca, Bakanlar Kurulu Kararı ile 57 adet KTKGB ilan edilmiştir. İzmir Çeşme KTKGB bunlardan biri olup, 13/9/2019 tarihli ve 30887 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 1532 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı uyarınca ilan edilmiş ve 12/2/2020 tarihli ve 31037 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2103 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı uyarınca sınırları yeniden belirlenmiştir. İzmir Çeşme KTKGB'de, korumaya yönelik tedbirlerin temel alındığı düşük yoğunluklu, kontrollü bir gelişim planlaması ile turizm gelişimin farklı turizm türlerine olanak sağlayarak bölgeye gelen turist sayısının artırılması ve turizmin yılın tamamına yayılmasını hedefleyen bir planlama süreci yürütülmektedir.

Yürürlükte olan 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planında, İzmir Çeşme KTKGB sınırları içerisinde "Orman, Tarım Arazisi, Ağaçlandırılacak Alan, Çayır Mera, Tercihli Kullanım Alanı, Günübirlik Alan, Havaalanı, Otoyol, Doğal Sit Alanları ve I. Derece Arkeolojik Sit alanları" kararları bulunmaktadır.

İzmir Çeşme KTKGB 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişiklik Teklifi'nde ise,

- Turizm Bölgesi (Turizm Alanı, Kamping, Otel, Butik Otel, Eğlence Merkezi, Kırsal Turizm Tesis Alanı, Sağlık Turizmi Tesis Alanı, Spor Turizmi Tesis Alanı), Günübirlik Turizm, Eko-turizm, Golf Turizmi,
- Tercihli Kullanım Bölgesi (Ticaret, Turizm ve Konut Alanları, Kamu Hizmet Alanları, Personel Lojman Alanları, Lojistik Bölgesi),
- Doğal Karakteri Korunacak Alanlar (azmaklar, kayalık-taşlık alanlar, kumsallar, bataklıklar, jeolojik özelliği farklılaşmış alanlar vb.)
- Kentsel ve bölgesel yeşil ve spor alanı (ağaçlandırılacak alanlar, spor alanları, rekreasyon alanları, rekreatif alanlar vb.)
- Kentsel ve bölgesel sosyal altyapı alanı (sağlık alanları, yüksek öğretim alanı, eğitim alanları, geriatri merkezi vb.)
- Korunacak alanlar (doğal sit alanları, arkeolojik sit alanları, akdeniz foku yaşam alanı)
- Yapı Sınırlaması Getirilerek Korunacak Alanlar (Sulak Alanlar, içme-kullanma suyu koruma kuşakları)
- Orman Alanı, Tarım Alanı, Mera Alanı, Zeytinlik Alan
- Kıyı Tesisleri Alanı (Yat limanı, balıkçı barınakları, çekek yerleri, vb.)
- Teknik Altyapı Alanı (Ters Ozmoz Tesis Alanı, Depolama Alanı, İçme Suyu Tesisleri Alanı, Atık Su Tesisleri Alanı, Katı Atık Tesisleri Alanı)
- Enerji Üretim Alanı (Rüzgâr Enerji Santralleri, Trafo Alanı)

kararlarının önerilmesi planlanmaktadır. Kullanım kararları açısından incelendiğinde, Planın aşağıda genel hatları verilen değişiklik önerilerini içermesi planlanmaktadır;

İzmir Çeşme KTKGB'de yaklaşık olarak 30.000 kişi yerleşik nüfus, 50.000 kişi konaklayan ziyaretçi ve 20.000 kişi günübirlik ziyaretçi olmak üzere günlük en fazla 100.000 kişiye hizmet verilmesi öngörülmektedir.

2.4 HAZIRLIK SÜRECİ VE SONRAKİ ADIMLAR

Ekim 2020 tarihinde başlayan planlama süreci aşağıda açıklanan üç temel kısımdan oluşmaktadır:

Araştırma, Veri Toplama ve Saptama Çalışmaları

Genel Alan Analizi; İzmir Çeşme KTKGB'nin içinde yer aldığı bölgeye/yerleşme sistemine ilişkin; i) yönetsel yapı, ii) genel çevre özellikleri, iii) coğrafi ve fiziki yapı, iv) ekonomik yapı, v) demografik yapı, vi) gelişme eğilimleri, sorunlar, olanaklar, vii) geçmişte uygulanan ve bugün yürürlükte olan planların etkisi konularını kapsamaktadır.

Plan Alanına İlişkin Araştırmalar; İzmir Çeşme KTKGB'ye ilişkin; i) yönetsel veriler, ii) tarihsel araştırmalar, iii) fiziki ve doğal veriler, iv) korumaya ilişkin veriler, v) geçmişteki ve mevcut planlara ilişkin araştırma, vi) nüfus ve demografik yapı, vii) turizm, viii) ekonomik yapı, ix) sosyal yapı, x) fiziki mekân araştırması, xi) mülkiyet durumu, kentsel arazi değerleri, xii) gelişme eğilimleri, finansman analizi, üst plan kararları ve yasal çerçeve konularını kapsamaktadır.

Plan Alanına İlişkin Sorunlar, Olanaklar; İzmir Çeşme KTKGB'ye ilişkin i) fiziki mekân/çevre/dokuya ilişkin sorunlar, sosyal/ekonomik sorunlar, yönetsel sorunlar, korumaya ilişkin sorunlardan oluşan sorun formülasyonu ve ii) yasal, yönetsel, finansal olanakların belirlenmesini içermektedir.

Aşama 1'in sonunda üretilen temel dokümanlar; Araştırma Raporu ve Analiz Haritaları, Fotoğraf Albümü ve Drone Çekimleri, Güçlü-Zayıf Yönler, Fırsatlar Tehditler (GZFT) Analiz Paftası / Tablosu, Arazi Kullanım Paftası, Eşik Analizi ve Sentez Paftası'dır.

- ✓ **Araştırma Raporu'nda,** Çeşme KTKG'nin tüm yapısal ve işlevsel özellikleri, sorunlar ve olanaklar küçük analiz paftaları ile mevcut kurumsal kapasite, coğrafi, jeolojik, demografik, sosyo-kültürel, ekonomik yapı özellikler tanımlanacaktır. Bölgenin geliştirilmesine konu olabilecek alanlardaki mevcut ve potansiyel teşkil eden tüm turizm tür ve aktiviteler tespit edilerek kapasite ve kullanımlarına ilişkin bilgiler ortaya konulacaktır. Mevcut proje ve yatırımlar ile mevcut kaynaklara olan talebin tespiti ve bölgeye yapılması uygun olabilecek yatırımlar belirlenecektir.
- ✓ **Eşik Analizinde,** topografik, jeolojik-jeoteknik, hidrolojik yapı özellikleri ile arazi kullanımı, tarım ve orman alanları, içme suyu havzaları, sit ve diğer koruma alanları, hassas alanlar, kıyı, altyapı, doğal ve fiziki veriler ile afet tehlikeleri analiz edilerek bir arada değerlendirilecektir. Sentez paftasında ise, doğal kaynaklar, çevresel değerler, gelişmeyi yönlendiren fiziksel, yasal ve yönetsel sınırlamaların birleştirilmesiyle yerleşime / yatırıma uygun planlanabilir alanlar tespit edilecektir.

İzmir Çeşme KTKGB Ekolojik Yaşam Planının Hazırlanması

İzmir Çeşme KTKGB Ekolojik Yaşam Planının Hazırlanmasında temel ilke özellikle kıyı şeridini kapsayacak şekilde, yapılan eşik analizleri doğrultusunda "genel kullanım alanları"nın oluşturulmasıdır. İzmir Çeşme KTKGB Ekolojik Yaşam Planı kapsamında aşağıdaki planlama çalışmaları yürütülecektir:

- ✓ Genel Tasarım Yaklaşım Raporu,
- ✓ Kavramsal Şemalar,
- ✓ Genel Kullanım Alanları Kurgusu,
- ✓ Yerleşme Yoğunluğu Etüdü,
- ✓ Mekansal Kurgu – Vaziyet Planı,
- ✓ Mimari Tasarım,
- ✓ Üç Boyutlu Görseller,
- ✓ Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporu ve
- ✓ Ulaşım Etüd Raporu.

Mekansal Planların Hazırlanması

1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişiklik Teklifi (Plan), İzmir Çeşme KTKGB'nin tamamını kapsayacak şekilde hazırlanacak olup, KTKGB bütününde öngörülen sektörel ve fiziksel gelişme senaryolarının açıklandığı, nüfus ve işgücü kabullerinin yapıldığı, gelişme yönlerinin belirlendiği ve genel arazi kullanım kararlarının verildiği ve bu kararlara nasıl ulaşıldığı açıklanacak şekilde hazırlanacaktır. 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişiklik Teklifi, "Plan Paftaları", "Plan Hükümleri" ve "Plan Açıklama Raporu"ndan oluşacaktır.

1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planı, İzmir Çeşme KTKGB sınırları içerisinde yer alan proje alanını kapsayacak şekilde hazırlanacak olup, saptanan amaç, hedeflere ulaşmak için gerekli çözüm, strateji ve yöntemlerin belirlenmesi amacıyla, genel çevre ölçeğinde korunacak doğal, ekolojik ve görsel değerler bu değerlerin kullanımına ilişkin kararlar, bölgenin mevcut turizm potansiyelini çeşitlendirmeye yönelik kararlar, değerlerin korunması, potansiyellerinin işletilebilmesi için yerleşme ölçeğinde kararlar, bölgede farklı idarelerce onaylanmış ve yürürlükte bulunan plan kararları,

SÇD Raporu verilerine göre geliştirilmiş plan kararları ve mikrobölgeleme etüdüne ve afet risklerine göre yerleşme/yapılaşma kararlarını içerecektir. 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planı, "Plan Paftaları", "Plan Hükümleri" ve "Plan Açıklama Raporu"ndan oluşacaktır.

1/5.000 Ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1.000 Ölçekli Uygulama İmar Planı, yürürlükteki kanun ve yönetmelikler çerçevesinde, KTB tarafından belirlenen alanlar kapsamında, üst ölçekli plan kararlarına uygun olarak hazırlanacak olup "Plan Paftaları", "Plan Hükümleri" ve "Plan Açıklama Raporu"ndan oluşacaktır.

SÇD Kapsam Belirleme Raporunun hazırlanmakta olduğu Mayıs 2021 tarihi itibarı ile, Araştırma, Veri Toplama ve Saptama Çalışmaları tamamlanmış olup, Ekolojik Yaşam Planı ve Mekansal Planlar ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.

2.5 İLGİLİ PLAN VE PROGRAMLARLA BAĞLANTISI

Planın, planlama gücünü etkilemesi beklenen planlar aşağıda Tablo 1'te gösterilmiştir.

Tablo 1: Plan ile ilişkili planlar ve programlar

Dokümanın adı	Yıl	Planı ile ilişkisi
Sektör Planları		
11. Kalkınma Planı	2019	❖ Turizmin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi, sezon süresinin uzatılması, hizmet kalitesinin yükseltilmesi ve daha fazla harcama eğilimi olan ziyaretçinin ülkemize çekilmesi ile konaklama süresi ve konaklama dışı harcamaların artırılması, her bir destinasyon özelinde ve odaklı anlayış çerçevesinde sektörde dönüşümün gerçekleştirilmesi ve koruma-kullanma dengesi gözetilerek ekonomik ve sosyal kalkınmaya katkı sağlanması temel amaçtır. ❖ İçerdiği farklı kullanımlarla turizm çeşitliliği sunan, bütüncül planlanmış turizm kentleri hayata geçirilerek ziyaretçilerin konaklama süreleri artırılabilecek, alışveriş, eğlence ve sportif faaliyetlerle konaklama dışı harcamaları artırılabilecektir. ❖ Büyük ölçekli turizm yatırımlarının gerçekleştirilmesine yönelik planlama ve arazi tahsis çalışmaları yapılacak, sürdürülebilir bir anlayışla turizmin çeşitlendirilmesi ve sezonun uzatılması amacıyla turizm altyapı yatırımları gerçekleştirilecektir. ❖ Kıyı alanlarının turizm sektörünün talepleri ile entegre bir şekilde koruma-kullanma dengesi dikkate alınarak bütünlük yönetimi ve planlaması yapılacaktır. ❖ 2023 Yılı turizm geliri 65 milyar dolar, turist sayısı ise 75 milyon olarak hedeflenmiştir. ❖ Artan turist sayısını karşılamak üzere yatırım sürecindeki 212.038 yatağa ilaveten Plan döneminde yatak kapasitesi 300.000 artırılabilecektir.

Dokümanın adı	Yıl	Planı ile ilişkisi
İzmir Bölge Planı 2014-2023 – Kalkınma Ajansı	2015	2014-2023 İzmir Bölge Planı'nın vizyonu “Bilgi, Tasarım ve Yenilik Üreten, Akdeniz'in Çekim Merkezi İzmir” olarak belirlenmiştir. Planın üç gelişme eksenini Güçlü Ekonomi, Yüksek Yaşam Kalitesi ve Güçlü Toplum'dur. Planın Çeşme/ Proje alanı için geliştirdiği kararlar; ❖ Urla-Çeşme-Karaburun Yarımadası'ndan, kuzeye doğru uzanan aksta rüzgâr enerjisi yatırımları desteklenecektir. ❖ Çeşme, Karaburun, Foça, Dikili ve Seferihisar'da ekoturizm faaliyetleri artırılacaktır. ❖ Başta Seferihisar, Dikili, Foça, Çeşme ve Karaburun olmak üzere temel ekolojik süreçlerinin ve biyolojik çeşitliliğinin zarar görmemesi ve devamının sağlanması amacıyla tedbirler alınacaktır. ❖ Çeşme, Karaburun, Foça ilçelerini kapsayan kıyı turizmi aksında denizyolu ulaşımı güçlendirilecektir. Çeşme'den, güneyde Selçuk ve Kuşadası'na kadar uzanan Gümüldür-Özdere eksenini potansiyel bir kıyı turizm koridorudur. ❖ Ekoturizm alanında başta Karaburun, Çeşme, Seferihisar, Urla, Foça, Dikili ilçeleri olmak üzere Bergama, Tire, Ödemiş ve Buca'da da yatırımlar özendirilecektir. ❖ Çeşme Alaçatı Zeytineli ve Karaburun kıyılarında flora ve fauna korunacak, bu alanlar ekoturizm, doğa turizmi gibi turizm çeşitlerine olanak verecek hale getirilecektir
Türkiye Turizm Stratejisi 2023 ve Turizm Master Planı Kültür ve Turizm Bakanlığı	2007	❖ Strateji belgesinde Türkiye'de turizmde kitle turizmine yönelik gelişmeler ve turizm planlamasına parçacı yaklaşımlar sonucunda Akdeniz ve Ege kıyısında aşırı yığılma klip gerisi ve çevresi alanda çarpık kentleşme yapılaşma altyapı yetersizliği ve çevre sorunları ortaya çıktığı tespit edilmiş ve bu olumsuz yapılaşmayı olumlu yönde değiştirebilmek için Türkiye Turizm stratejisi kapsamında bütüncül politika strateji ve uygulamaya dönük yaklaşımlar benimsendiği belirtilmiştir.
Turizm Kıyı Yapıları Master Plan Sonuç Raporu – Ulaştırma Bakanlığı	2010	❖ Çalışma turizmin önemli bir alt sektörü olan deniz turizmi ve yat turizminde, mevcut durumu, sorunları ve paydaşların beklentilerini değerlendirmek, bu alanda zamanla artan genel ve bölgesel talepleri tahmin etmek, bu talepleri yerinde ve zamanında karşılamak amacı ile hazırlanmış olup proje alanı için özel bir karar getirmemiştir.
Ulaştırma Kıyı Yapıları Master Planı – Ulaştırma Bakanlığı	2010	❖ Çalışma 2030 yılına kadar, Türkiye'nin kıyı yapıları ulaşımının ve talebinin güncel durumunu tanımlamayı hedeflemektedir. Plan Çeşme Yarımadası'nda öneri ro-ro yatırım bölgesi olarak tespit edilmiştir.
Yarımada Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi – Kalkınma Ajansı	2014	❖ Çalışmada “İzmir İli Arazi Sınıflandırması ve planlanmış alanlar (1/5.000 ölçekli nazım planlar ve 1/25.000 ölçekli çevre düzeni planları) kullanılarak çakışmalar tespit edilmiştir. Çalışmaya göre Çeşme İlçesi'ndeki mutlak tarım alanları, Ovacık yerleşiminin güneyinde ve Alaçatı'nın batısında yer almaktadır. Ovacık yerleşiminin güneyindeki kıyılarda yer alan ikinci konut siteleri ile mutlak tarım alanları çakışmaktadır. Çeşme İlçesinde, merkezin kuzeyinde ve Dalyanköy'ün batısındaki yerleşim alanları ise dikili alanlar ile çakışmaktadır. Ayrıca Çeşme İlçesi'nde, Şifne ve Ildır arasındaki çatışma alanları ise, dikili alanlar ile çoğunlukla ikinci konut sitelerinin bulunduğu bölgede görülmektedir. Çeşme İlçesi'nde, Limanın batısında yer alan Altinkum Mahallesi'nde yer alan ikinci konut alanları ise dikili alanlarla çevrilidir.
Mekânsal Planlar		
İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni	2014 (son	❖ Çeşme ve Alaçatı sınırları içinde var olan ikinci konut ve turizm tesisleri nedeniyle bu nüfusun yaz aylarında oldukça yüksek

Dokümanın adı	Yıl	Planı ile ilişkisi
Planı	revizyon 07.07.2020)	değerlere ulaştığı ve ikinci konut alanlarının, yapılaşmaların ve yazlık nüfus büyüklüğünün ayrıca değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Planda 2017 yılı nüfusu 41.278 olan Çeşme İlçesi için 2025 hedef yılında 70.000 kişilik nüfus kabulü belirlenmiştir. ❖ Planda proje alanının batı ucunda, çeşme otoyolunun güneyinde turizm tesisleri önerilmiş olup alan doğal sit alanı niteliğindedir. Ayrıca Alaçatı Havaalanı ³ , plan kararı olarak düzenlenmiş ve Alaçatı'dan havalimanına bağlantı yolu plana dahil edilmiştir. (CB kararı ile iptal edildi)
1/25.000 Ölçekli İzmir Büyükşehir Bütünü Çevre Düzeni Planı	2012 (son revizyon 22.03.2021)	❖ Çeşme ilçesi 50 km yarıçaptaki alan içerisinde yer almadığından dolayı bu planda Çeşme ve dolayısıyla KTKGB ile ilgili olarak plan kararı bulunmamaktadır.
İzmir Batı Bölgesi 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planı 4- İzmir Büyükşehir Belediyesi	2018	❖ 23.05.2018 tarihinde İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından 1/25000 ölçekli Nazım İmar Planları hazırlanmış ve onaylanmıştır. 21.06.2019 tarih ve 93734 sayılı mahkeme kararı ile 1/25.000 ölçekli Nazım İmar Planı'nın doğal sit ve korunan alanlara plan kararı getirilen kısımların iptaline karar verilmiştir. ❖ 1/25.000 ölçekli Nazım İmar Planı'na göre İzmir Çeşme KTKGB içerisinde halen yürürlükte olan kararlar "Orman, Tarım Arazisi, Çayır Mera, I. Derece Arkeolojik Sit Sınırları" kararlarıdır.
İzmir İli Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetim ve Planlama Projesi Kıyı Alanları Mekansal Strateji Planı	2012	❖ İzmir İli Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetim ve Planlama Projesi'nin Hedefleri Kıyı alanlarında sürdürülebilir gelişme ilkesi doğrultusunda; doğal ve kültürel kaynaklardan yararlanmada sektörler arası uyumun sağlanması ve duyarlı ekosistemlerin korunması, kıyıya erişebilirlik ve kıyılardan yararlanmada kamu yararı ve eşiklik ilkesi çerçevesinde mekansal gelişme stratejilerinin geliştirilmesi, İzmir ili kıyı alanlarında yetki ve sorumluluğu olan kurumlar ile kıyıda faaliyet gösteren sektörler arası uyum ve eşgüdümüne yönelik Yönetim Modeli'nin oluşturulması, planlama ve yönetime ilişkin uygulama araçlarının geliştirilmesi olarak tanımlanmıştır. ❖ İzmir ili kıyı alanları proje bölgelerinden biri Çeşme Bölgesi Mekansal Strateji Planı (Çeşme İlçesi) olarak belirlenmiştir. Plan Çeşme altbölgesi için ❖ Kıyı termal ve kültürel kaynaklara dayalı turizm gelişimi ❖ Kruvaziyer ve yat turizmi ❖ Amatör denizcilik ❖ Deniz ulaştırması ve ro ro limanı ❖ Su ürünleri avcılığı önermiştir.

Kaynak: SÇD Ekibi tarafından derlenmiştir.

³ 6/4/2020 tarihli ve 2375 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile İzmir Çeşme- Alaçatı Havalimanı projesinin yap-işlet-devret modeliyle gerçekleştirilmesine ve söz konusu yatırım ve hizmetleri yaptırmak üzere görevlendirilecek şirketle sözleşme yapmaya Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü'nün yetkili kılınmasına dair 11/12/2017 tarihli ve 2017/T-14 numaralı Yüksek Planlama Kurulu kararı yürürlükten kaldırılmıştır.

⁴ İzmir Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi 24/12/2020 tarihli, 2020/909 esas, 2020/1079 sayılı kararla 1/25000 ölçekli İzmir Batı Bölgesi Nazım İmar Planı ve Plan Açıklama Raporunun iptaline karar vermiştir. Karara İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından itiraz edilmiş olup süreç devam etmektedir.

3. ÖNEMLİ ÖLÇÜDE ETKİLENMESİ MUHTEMEL ALANLARIN ÖZELLİKLERİ

3.1 PLANLAMA ALANININ BÖLGEDEKİ YERİ

İzmir Çeşme KTKGB 11.247 ha'ı kara alanı olan 16.140 ha alan kaplamakta olup; bu kara alanı yüzölçümü olarak İzmir ilinin %0,95'ini, Yarımada'nın %6,13'ünü, Çeşme İlçesinin %42,02'sini oluşturmaktadır. (Bkz. Şekil 2, Tablo 2).

Şekil 2: Planlama Alanı Sınırları
Kaynak: (Planlama Ekibi, Proje Alanına İlişkin Araştırma Raporu, 2021)

Tablo 2: Planlama Alanının Bölgedeki Yeri

KTKGB Bölgedeki Yeri	İzmir	Yarımada ⁵	Çeşme	İzmir Çeşme KTKGB
Yüzölçümü (ha)	1.189.100	183.477,2	26.769	11.247 ⁶
Çeşme KTKGB'nin yüzölçümün kapladığı (%)	0.95	6.13	42.02	

Kaynak: (İZKA İ. , 2014) verileri doğrultusunda SÇD ekibi tarafından hazırlanmıştır.

⁵ Seferihisar (36.565,80ha), Urla (68.848,27ha); Karaburun (42.706,40ha), Çeşme (26.796ha) ve Güzelbahçe (8.560,76ha) İlçeleri
Kaynak: İzmir Kalkınma Ajansı – Yarımada Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi

⁶ İzmir Çeşme KTKGB'nin toplan alanı 16.140 ha olup, bunun 11,247 ha 'ı kara alanıdır.

3.2 JEOMORFOLOJİ, TOPOGRAFYA VE JEOLOJİ

Çeşme-Karaburun yarımadasında yapılan jeolojik araştırmalara göre, çalışma sahası ve yakın çevresini en eski birimi Trias Kretase yaşlı kireçtaşları oluşturmuştur. Çeşme Yarımadası, doğu-batı yönünde uzanmasına karşın, özellikle kuzey güney doğrultusunda bir topoğrafik uzanışa ve yapısal kuruluşa sahiptir. Bu kuruluşa temel oluşturan Trias-Kretase yaşlı birimin kuzey güney yönlü dislokasyonlarla şekillenmesi etkili olmuştur. Yörede gözlemlenebilen bu eski temel birimi andezit, aglomera ve tüflerden oluşmuş Neojen volkanik yapı ile marn, kumtaşı, kumlu kireçtaşı ve konglomera katmanlarından meydana gelmiş yine Neojen tortul birimler kaplamıştır. Söz konusu bütün bu litolojik birimler tektonik etkilerle kırılmış ve değişik yönlerde doğru eğilimlenmiş veya yükselip alçalmıştır. (KTB, 2018)

Topoğrafya, mekânsal oluşumu belirleyen en önemli özelliklerden biridir. Denize dik inen dağlar, bunların arasında yer alan ovalar ve kıyılardaki düzlükler, bölgenin başlıca topoğrafik öğeleridir. Çeşme Yarımadasının geneli topoğrafik özelliklerine bakıldığında ise %11'inin yerleşime uygun olmayan, eğimi %30'dan fazla topoğrafik eşik alanlarından oluştuğu görülmektedir. %23'ü ise eğimi %20-30 arasında, genelde yerleşmeye uygun olmamakla birlikte, zorunlu hallerde kısıtlı oranda yerleşime açılabilir alanlardır. Çeşme Yarımadası'nın %48'ini oluşturan ve eğimi %12-20 arasında olan alanlar; konut yerleşimi için kullanılabilir olmakla birlikte altyapı ve maliyeti yüksek alanlardır. %18'i ise eğimi %0-12 arasında yerleşmeye elverişli alanlardan oluşmaktadır. (İzmir Büyükşehir Belediyesi, 2017)

İzmir Çeşme KTKGB'nin Jeolojisi

İzmir Çeşme KTKGB jeolojisi bakımından incelendiğinde alanda 6 farklı formasyon görülmektedir. Bunlar;

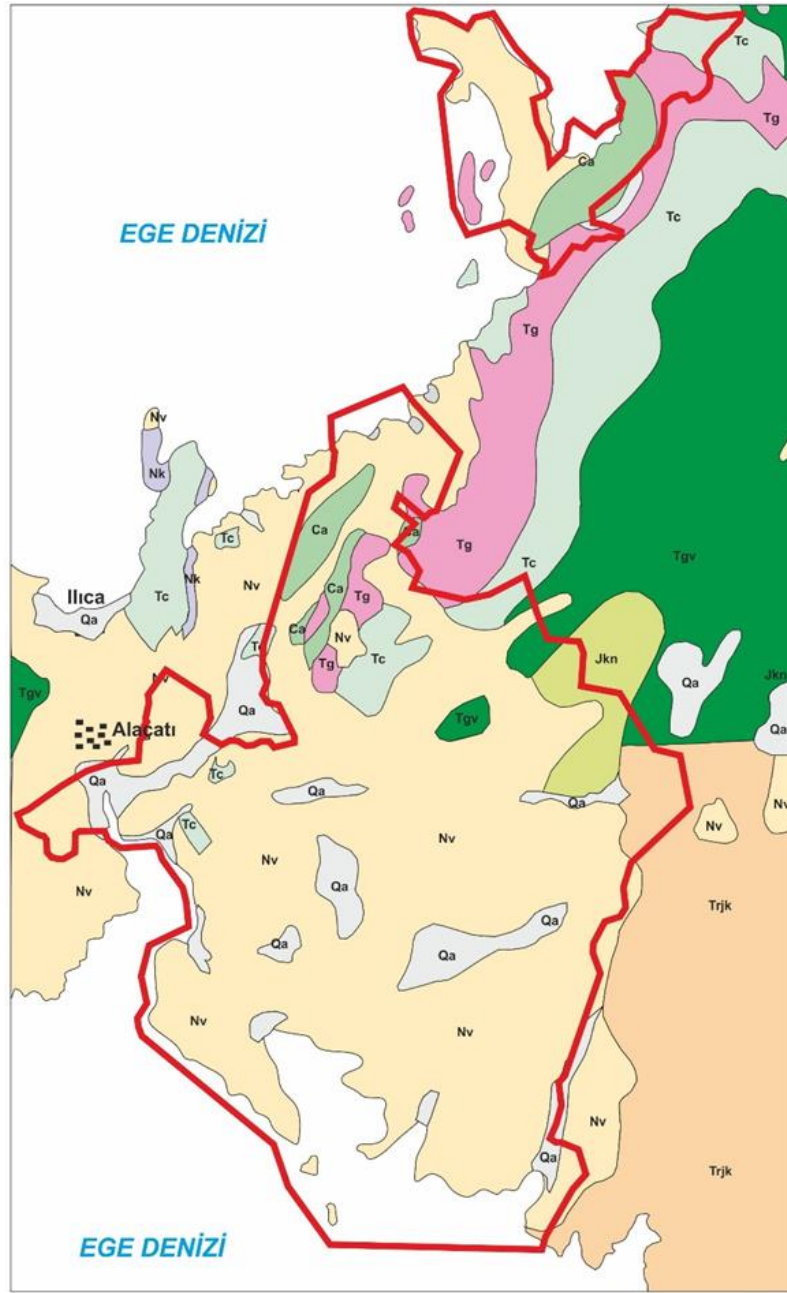
- Camiboğazı Formasyonu (Tc),
- Güvercinlik Formasyonu (Tgv),
- Nohutalan Formasyonu (Jkn),
- Triyas-Jura Yaşlı Kireçtaşları (Trjk),
- Neojen Volkaniti (Nv)
- Alüvyon (Qal)'dir.

Camiboğazı Formasyonu (Tc): Birim, altta, Gerence formasyonunun pembe renkli kireçtaşları üzerinde, genellikle pembe renkli damarlar içeren bir düzey ile başlar ve beyaz, pembemsi beyaz, pembemsi bej, açık gri renkli, genelde kalın tabakalı, bazen masif kireçtaşları ile devam ederek Güvercinlik formasyonuna geçer. Çalışma alanının en sarp yerlerini ve yüksek tepelerini oluşturmaları, belirgin morfolojik özelliğidir. Bol miktarda alg, gastropod, lamellibrans, krinoid, sünger spikülü ve mikrofosil içerir. Birim, altta Gerence formasyonu ve üstte Güvercinlik formasyonu ile geçişlidir. İnceleme alanında bu formasyonda 6 adet sondaj kuyusu açılmış olup, bu kuyularda kırıklı çatlaklı kireçtaşı gözlenmiştir. (Planlama Ekibi, Mikrobölgeleme Raporu, 2021)

Güvercinlik Formasyonu (Tgv): Birim altta Camiboğazı, üstte ise Nohutalanı formasyonu ile geçişlidir. Formasyon için, Brinkmann ve diğerleri (1972)'nin belirttiği Hanaylı ve Güvercinlik birimlerinin toplam 260 m.'lik kalınlığı da dikkate alınarak, yaklaşık 250-300 m.'lik bir kalınlık öngörülmüştür. Güvercinlik formasyonunda belirgin bir yanal değişim gözlenmez. İnceleme alanında bu formasyonda 20 adet sondaj kuyusu açılmış olup, bu kuyuların bazılarında çakıllı kil litolojisine sahip rezidüel seviye ile kırıklı çatlaklı kireçtaşı gözlenmiştir. (Planlama Ekibi, Mikrobölgeleme Raporu, 2021)

Nohutalan Formasyonu (Jkn): Nohutalan formasyonu, kireçtaşı, dolomitik kireçtaşı ve dolomitlerden oluşan yeknesak sayıla bilecek bir birimdir. Genelde orta-kalın tabakalı ve gri renktedir. Altta gri, açık gri renkli kireçtaşı ve bunlarla girik gri, kül renkli dolomit, dolomitik kireçtaşı bulunur. Orta kesimleri gri, açık gri, beyaz renkli, ender çört sıvımalı ve seyrek yumrulu kireçtaşlarından oluşur. Bu kesimler yer yer oolitik, mikritik, biyoklastik özellikler gösterir. İnceleme alanında bu formasyonda 5 adet sondaj kuyusu açılmış olup, bu kuyuların bazılarında çakıllı kil litolojisine sahip rezidüel seviye ile kırıklı çatlaklı ve altere kireçtaşı gözlenmiştir. (Planlama Ekibi, Mikrobölgeleme Raporu, 2021)

Triyas-Jura Yaşlı Kireçtaşı (Trjk): Karbonat kayalarının baskın olduğu çörtlü ince tabakalı kireçtaşları, marn, ammonitli kırmızı kireçtaşları, kırmızı-yeşil çörtler ve kumtaşı ara katkılarında oluşmaktadır. İnceleme alanında bu formasyonda 22 sondaj kuyusu açılmış olup, bu kuyuların bazılarında çakıllı sert kil litolojisine sahip rezidüel seviye ile kırıklı çatlaklı kireçtaşı gözlenmiştir. (Planlama Ekibi, Mikrobölgeleme Raporu, 2021)

İzmir ili çevre jeolojisi ve doğal kaynaklar projesi jeoloji haritasından değiştirilerek alınmıştır. ÖLÇEK: 1/100.000

AÇIKLAMALAR

Qa	Alüvyon	Tgv	Güvercinlik formasyonu
Nk	Neojen kireçtaşı	Tc	Camiboğazı formasyonu
Nv	Neojen volkanit	Tg	Gerence Formasyonu
Trjk	Triyas-Jura Kireçtaşı	Ca	Alandere Formasyonu
Jkn	Nohutalan Formasyonu		

Şekil 3: İzmir Çeşme KTKGB ve çevresinin genel jeoloji haritası
Kaynak: (Planlama Ekibi, Mikrobölgeleme Raporu, 2021)

Neojen Volkanit (Nv): Batı Anadolu'da yapılmış eski çalışmalar ve arazi gözlemleri, belli bir zaman aralığında (Orta Miyosen- Pliyosen?) volkanik etkinliğin sürdüğünü göstermektedir. Bu süreç içinde iki adet yoğun volkanizma göze çarpar. İlk yoğun volkanizma "Neojen detritik 2 (Nd₂) olarak adlandırılan birimin üst seviyelerinin çökelişi sırasında başlamıştır. Burada yer alan volkanitler, ağırlıklı olarak riyolit, riyodasit, dasit gibi asidik kayalara ait lav, tuf ve aglomeralardan oluşur. İkinci yoğun volkanizma, muhtemelen, Pliyosen de kendini gösterir. Bu dönemin değişik evrelerinde yığılma yapan volkanitler büyük ölçüde bugünkü görünümünü oluşturmuşlardır. Ağırlıklı olarak andezitik, yer yer bazaltik lav, tuf ve aglomeralar bu volkanizmaya ait ürünlerdir. İnceleme alanında bu formasyonda 287 sondaj kuyusu açılmış olup, bu kuyuların bazılarında çakıllı kil litolojisine sahip rezidüel seviye ile *bazalt blokları içeren tuf-aglomera-andezit-bazalt- oksitli kırıklı çatlaklı aglomera-bazaltik aglomera- andezitik aglomera* gözlenmiştir. (Planlama Ekibi, Mikrobölgeleme Raporu, 2021)

Alüvyon (Qal): İnceleme alanında dere tabanları ve çevresi düzlüklerde gözlenen birimin, genellikle sıg kalınlıkta çakıllı kumlu siltli kilden oluştuğu gözlenmiştir. İnceleme alanında bu formasyonda 17 adet sondaj kuyusu açılmış olup, bu kuyularda *çakıllı kumlu siltli kil* gözlenmiştir. (Planlama Ekibi, Mikrobölgeleme Raporu, 2021)

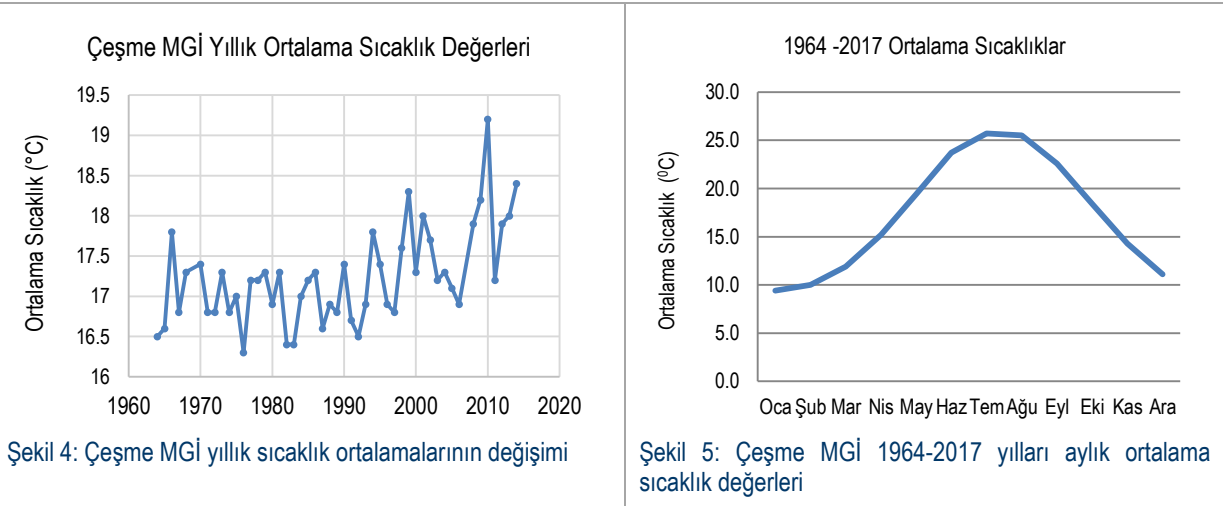
3.3 İKLİM VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

3.3.1 İKLİM ÖZELLİKLERİ

Yarımada Akdeniz iklimi koşulları etkisi altındadır. Yağışların çok büyük bir bölümü kış ve bahar aylarında toplanmıştır. Yaz döneminde bölgede tropikal hava kütlesi hakim olduğundan, yaz ayları yağışsız, sıcak ve kurak geçmektedir.

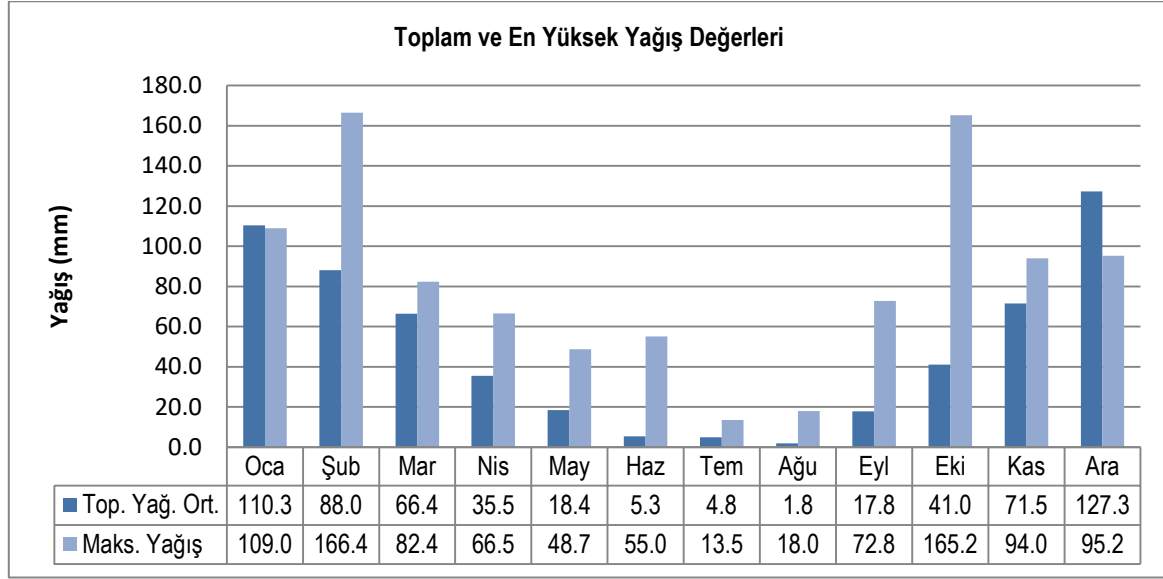
Meteoroloji Genel Müdürlüğünün, Çeşme Meteoroloji Gözlem İstasyonu (MGİ) verilerine göre, yağış miktarı, sıcaklıklar ile ilgili değerlendirmeler aşağıdaki şekildedir.

Sıcaklık: 1964-2017 yılları verilerine göre 53 yıllık ortalama sıcaklık 17,3 °C, yıl içinde en yüksek sıcaklık 40,5 °C ile haziran ayında, en düşük sıcaklık -4 °C ile şubat ayında ölçülmüştür (Şekil 5). Bununla birlikte, yıllık ortalama sıcaklıklarda artış eğilimi olduğu görülmektedir (Bkz. Şekil 4).

Şekil 6: Çeşme MGİ 1964-2017 yılları aylık ortalama sıcaklık değerleri
Kaynak: MGG verileri ile SÇD ekibi tarafından hazırlanmıştır

Yağış: 1963-2017 yılları verilerine göre 53 yıllık toplam ortalama yağış miktarı 588,3 mm'dir. En yüksek yağışlar 166,4 mm ve 165,2 mm ile sırasıyla Şubat ve Ekim aylarında düşmektedir.

Şekil 7: Çeşme MGİ 1964-2017 yılları aylık yağış değerleri
Kaynak: MGG verileri ile SÇD ekibi tarafından hazırlanmıştır

Buharlaşma: MGİ 1964-2017 yılları verilerine göre ortalama açık yüzey buharlaşma miktarı 1359,1 mm olarak görülmektedir. En yüksek buharlaşma değerleri 198,7 mm ve 226,1 mm ve 209,5 mm ile haziran, temmuz ve ağustos aylarında ölçülmüştür.

Rüzgar: Çeşme MGİ uzun yıllar rüzgar yönlerinin esme sayılarına göre hakim rüzgar yönü kuzey-kuzeybatı (NNW)'dir.

3.3.2 İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

İklim değişikliğinin ana etkileri, iklim değişikliği etkileri karşısında en hassas bölgeler olan kıyılarda, sulak alanlarda, lagünlerde, kıyı arazilerinde ve kıyı ekosistemlerinde gözlenmektedir. Bu kapsamda, uluslararası bazda ve ülkemizde yapılan iklim değişikliği çalışmalarının önemli bulgularından aşağıda bahsedilmiştir.

Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin (IPCC) 5. Değerlendirme Raporu'na (2013-2014) göre, küresel yüzey sıcaklığı değişikliği, 21. yüzyılın sonuna kadar, biri dışında tüm yeni IPCC senaryolarına dayanarak olasılıkla sanayi öncesi döneme göre 1,5°C'yi ve iki yeni senaryoya göreyse 2°C'yi aşacaktır. 19. yüzyıl ortasından buyana gözlenmiş olan deniz düzeyi yükselmesi oranı (hızı), önceki iki bin yıllık dönemdeki ortalama yükselme oranından daha büyüktür. Küresel ortalama deniz düzeyi 1901-2010 döneminde 19 cm yükselmiştir. Olasılıkla küresel ortalama deniz düzeyi yükselmesini sürdürecektir.

ÇŞB'nin Bölgesel İklim Değişiklikleri Eylem Planı 'na göre Ege Bölgesi'nde beklenen iklim değişikliği etkileri şu şekildedir: (ÇŞB, 2020):

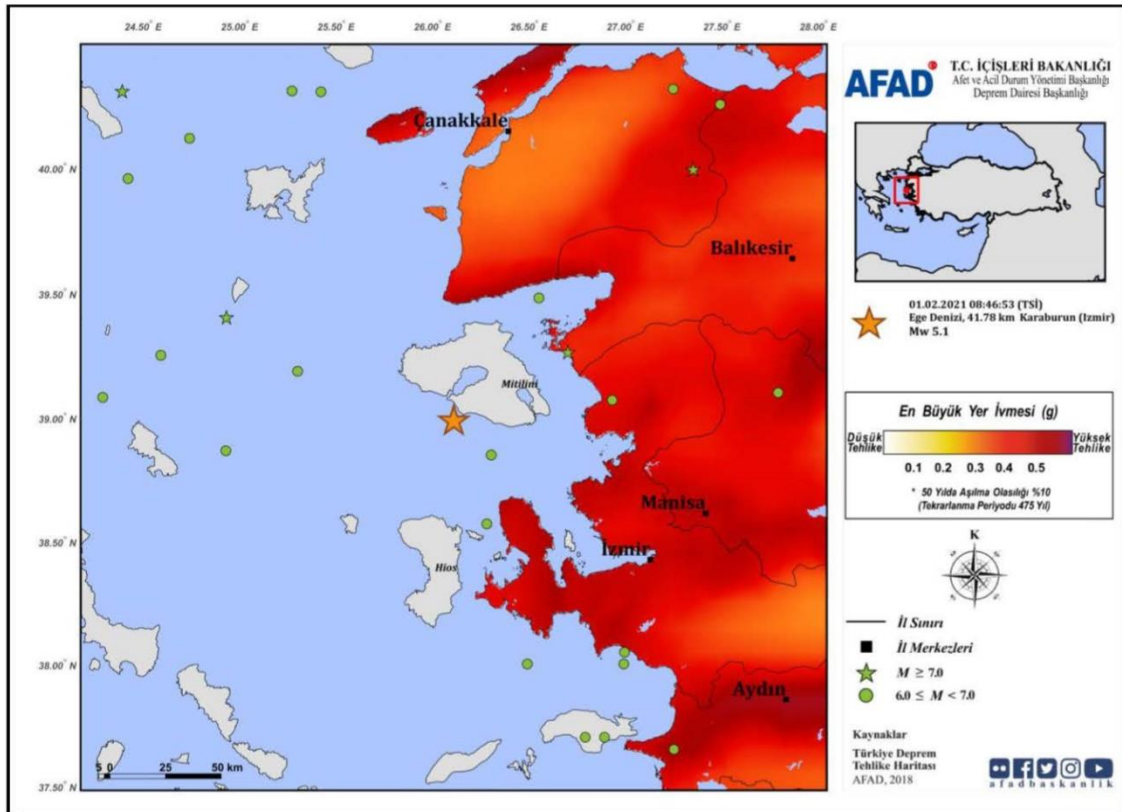
- İlkbahar ve yaz aylarında sıcaklık anomalilerinde en fazla artışın Türkiye 'nin batısında görülebileceği ve bu aylarda Kıyı Ege 'de 1,5°C 'nin üzerinde bir ısınmanın olacağı tahmin edilmektedir.
- 2015-2040 döneminde yaşanacak tropik gün sayılarının 40-65 gün arasında değişirken, 2041-2070 döneminde yaz günlerinin sayılarının ortalama 70-100 gün olacağı ve maksimum sıcaklık 350°C 'den büyük olacağı tahmin edilmektedir.
- 2016-2040 döneminde; Ege Bölgesi'nin toplam yağış anomali değerlerinde azalmaların yaşanacağı tahmin edilmektedir. Sonbahar yağışlarında batı bölgelerde azalışlar, ilkbahar yağışlarında Ege kıyıları ve Doğu Anadolu'nun doğusu hariç Türkiye'nin önemli bir kısmında %20'ler civarında azalmaların görüleceği, yaz yağışlarında ise kıyı bölgelerinin çoğunluğunda %40'lara varan artışlar olacağı tahmin edilmektedir
- Aşırı yağıştan kaynaklanan sel baskınlarının, tarım arazilerinde büyük sorunlara sebep olması, özellikle Muğla ve İzmir gibi büyük şehirlerde ve kırsal alanlarda can ve mal kaybına neden olması beklenmektedir.
- Minimum sıcaklık artışlarının tersine don afeti ve donlu gün sayısında azalış beklenmektedir.

- Yazların daha sıcak olacağı ve toprak neminin azalacağı tahmini ile orman yangınlarının sezonlarının daha da uzayacağı ve sayı ve büyüklüklerinde artış olacağı tahmin edilmektedir.
- Sıcaklık artışından daha çok çölleşme tehdidi altında bulunan ve yeterli suya sahip olmayan yarı nemli Ege Bölgesi daha fazla etkilenecek bölgeler arasındadır.

Bununla birlikte, iklim değişikliği etkisi ile, kuraklık, sıcak hava dalgaları, orman yangınları, boranlar, ani seller, hortum ve dolu yağışı gibi meteorolojik afetlerin Türkiye'nin güneyinden kuzeyine doğru sayı ve şiddet bakımından artması beklenmektedir. (Kadioğlu, 2021)

3.4 DOĞAL AFETLER

Depremler: Yakın jeolojik geçmişinde büyük depremlerin yaşandığı Yarımada, gelecekte deprem üretme potansiyeline sahip diri (aktif) faylar üzerinde bulunmaktadır. Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı tarafından hazırlanmış olan Türkiye Deprem Tehlike Haritasına göre Planlama Alanının'nın da içinde bulunduğu Türkiye'nin batı kıyıları yüksek deprem tehlikesi taşımaktadır. Bölgede 1900 yılından günümüze kadar en büyüğü 7.2 olmak üzere 742 adet $M \geq 4.0$ deprem meydana gelmiştir. Ayrıca bahsi geçen bölgeye ait, 1900 yılı öncesi için, 297 adet tarihsel dönem depremi kaydı mevcuttur. Son büyük deprem, Şubat 2021'de, Karaburun açıklarında 5.1 Moment Büyüklüğü (M_w) 'nde meydana gelmiştir.

Şekil 8: Türkiye Deprem Tehlike Haritasına göre planlama alanının deprem tehlikesi
Kaynak: (AFAD, 2021)

İklim Değişikliğinin Yerel Etkileri Raporu'na göre İzmir'in konumlandığı Ege Bölgesi'nde iklim değişikliğinden kaynaklı kuraklık, tarımsal verimlilikte azalma, su kaynakları üzerindeki baskının artması, meteorolojik afetlerde artış (sel, heyelan vs.), mevsimlerde kayma ve mevcut mevsim trendlerinin izlenememesi gibi sorunlar yaşanabileceği belirtilmektedir (TEMA & WWF, 2015).

Seller: İzmir'in halihazırda sıkça yaşadığı afetlerden biri aşırı yağışlardan kaynaklı sel ve taşkınlardır. Kentte yaklaşık 60 km lik bir kıyı bandında genellikle çok katlı ve bitişik nizamdan oluşan yoğun konut yapılaşmaları bulunmaktadır. Ayrıca kentin merkezi iş alanı ve kentsel çalışma alanlarının önemli bir kısmı da alçak rakımlı kıyı

bölgesinde konumlanmaktadır. Bu nedenle kentin alansal olarak önemli bir büyüklükteki kısmı ve kentsel faaliyetlerin önemli bir bölümü sel, taşkın ve deniz seviyesinin yükselmesine bağlı oluşan su baskını tehdidi ile karşı karşıyadır. (Dokuz Eylül Üniversitesi, 2017) İzmir en son olarak, 1 Şubat 2021 tarihinde gece saatlerinde başlayan ve aralıksız devam eden yağışlar sonucunda birçok ilçede sel ve su baskınları meydana gelmiştir.

Hortum: Uluslararası Coğrafya Kongresi Bildiriler Kitabı (2019) 'da hortumların özellikle okyanuslara kıyısı olan ülkelerde fazlaca görülen bir olay iken, Türkiye'de son yıllarda gerçekleşme sıklığı arttığı belirtilmektedir. Türkiye'de hortum olaylarının incelendiği çalışmada⁷ 2000 ile 2019 yılları arasında gerçekleşen hortum vakaları ile ilgili European Severe Weather Database (ESWD)'den alınan veriler sonucu genel bir analiz yapılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre; 2000-2019 (18.04.2019) yılları arasında türkiyede toplam 478 hortum kaydına ulaşılmıştır. Hortumların gerçekleşme sıklığı bölgelere göre sıralandığında Akdeniz Bölgesi %51'lik oranla ilk sırada gelmektedir. Daha sonra bunu Karadeniz (%17) ve Ege Bölgeleri (%12) ile diğer bölgeler takip etmektedir. (Bayraktar & Çiçek, 2019). Bununla birlikte, İzmir Çeşme KTKGB'nin yaklaşık kuş bakışı 1-1,5 km batısında, Çeşme Alaçatı Port alanı civarında, Şubat 2021'de hortum meydana gelmiş ve büyük maddi hasara yol açmıştır.

Şekil 9: Şubat 2021'de İzmir Çeşme KTKGB yakınında gerçekleşen hortumun lokasyonu
Kaynak: <http://www.hurriyet.com.tr>

3.5 TOPRAK

Çeşme Yarımadası'nda Akdeniz iklimi koşulları ile bitki örtüsünün etkisi altında farklı yaş ve litolojik özellikteki çeşitli ana materyal üzerinde genellikle iskelet toprağı karakterinde olgun horizonlaşma göstermeyen toprak tipleri gelişmiştir. Toprak özelliklerinin gelişmesinde özellikle litolojik yapı belirleyici olmuştur. Volkanik yapı üzerinde regosoller, mesozoik kalkerleri üzerinde iklimin de etkisiyle kırmızı akdeniz toprakları, neojen kırıntılı ve karbonatlı alanlarda ise redzinalar, alüvyal kolüvyal dolgular üzerinde de alüvyal topraklar gelişmiştir. Çeşme Yarımadası'nda, zonal toprak grubuna giren kahverengi akdeniz, kahverengi orman, kireçsiz kahverengi, kireçsiz kahverengi orman, kırmızı akdeniz, intrazonal grubuna giren rendzina ve azonal grubuna alüvyal ve kolüvyal topraklar bulunmaktadır.

Çeşme Yarımadası'nda en geniş alanı kaplayan kırmızı kahverengi akdeniz toprakları, çeşitli yaştaki kalker formasyon üzerinde oluştuklarından yüksek oranda kireç içermektedir. Bulunduğu alanlardaki genel topoğrafya dalgalı ve tepelik olan bu topraklar, Çeşme Yarımadası'nın genellikle orta kısmı ile Karaburun'un doğusunda kalker formasyonu üzerindedir. Bu topraklar, eğimin müsait olduğu alanlarda, II. ve III. sınıf arazi yetenek sınıfına sahiptirler.

Çeşme Yarımadası'nda geniş yer kaplayan kireçsiz kahverengi topraklar, genellikle andezit, bazalt gibi volkanik kayalar ile kuvarsit, gre gibi kayaçların ayrışması sonucu oluşmuştur. Dağlık, tepelik karakterinde gelişmiş olan ve sığ bir profile sahip olan bu topraklar, Alaçatı Ovası ve çevresindeki volkanik neojen alanlar ile Karaburun'un batısında görülmektedir. Taşlılık oranının yüksek ve eğimin fazla olması nedeniyle bu alanlar genellikle, VI. ve VII. sınıf arazi yetenek sınıfına sahiptirler. Kireçsiz kahverengi orman toprakları, Çeşme Yarımadası'ndaki tepelik

⁷ Özen Bayraktar, Sema ve Çiçek, İhsan (2019) Türkiye'de Hortum Olayları

ve dağlık alanlarda, özellikle de eğimin fazla olduğu yerlerde görülmektedir. Siğ olmaları nedeniyle, tarıma elverişli değildir. Çeşme Yarımadası'nda bu toprakların yayılış gösterdiği alanlar, VII. sınıf arazi yetenek sınıfı gösterirler.

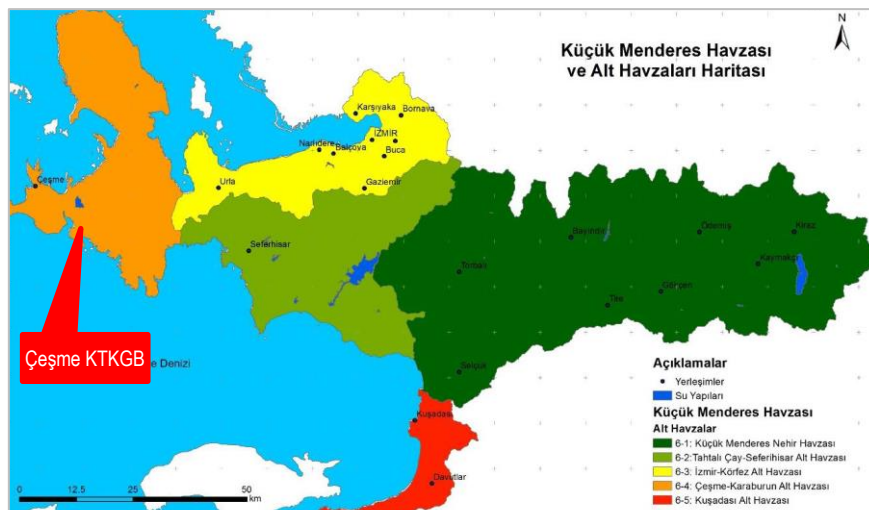
Çeşme Yarımadası içinde çoğunlukla neojen kalker ve marnların üzerinde oluşan rendzina toprakları, orta dereceli eğime sahip dalgalı bir topografya üzerinde yayılış gösterirler. Özellikle eğimin uygun olduğu alanlarda bu topraklar, genellikle II. ve III. sınıf arazi yetenek sınıfı özelliği gösterirler. Çeşme Yarımadası'nda kırmızı akdeniz toprakları, sığ ve taşlı topraklar olup, taşlılık oranının fazla olması nedeniyle, VII. sınıf arazi yetenek sınıfı özelliği gösterirler.

Alüvyal topraklar, Çeşme Yarımadası'nın tarımsal yönden en verimli alanlarını oluşturmaktadır. Çeşme Yarımadası'nda alüvyal topraklar alçak kıyı ovaları ile kıyı alanlarında bu özelliklere sahiptir. Bu topraklar, genellikle I. ve II. sınıf arazi yetenek sınıfına sahip olarak değerlendirilirler. Çeşme Yarımadası içinde az yer kaplayan kahverengi orman toprakları, genellikle rendzina topraklarla birlikte bulunmaktadır. Bu topraklar, bölgede eğimin fazla olduğu alanlarda oluştuğundan, arazi yetenek sınıfı olarak IV.-V.-VI.- VII. sınıf alanlar olarak değerlendirilmektedir. Çeşme Yarımadası'nda, üzerinde belirgin bir toprak örtüsü bulunmaması nedeniyle, arazi tipi VIII. sınıf araziler olarak değerlendirilen ve genellikle %45'ten fazla eğime sahip olan alanlar, genelde çıplak kayalık alanlar olarak değerlendirilmektedir. (İZKA İ. , 2014)

3.6 SU KAYNAKLARI MİKTAR VE KALİTESİ

4.5.1 Yerüstü Su Kaynakları

İzmir Çeşme KTKGB, Küçük Menderes Havzasında ve havzasının yüzölçümü açısından %16'lık bir kısmını oluşturan Çeşme Karaburun Alt Havzasında yer almaktadır.

Şekil 10: Küçük Menderes Havzası ve Alt Havzaları
Kaynak: (Tarım ve Orman Bakanlığı, 2019)

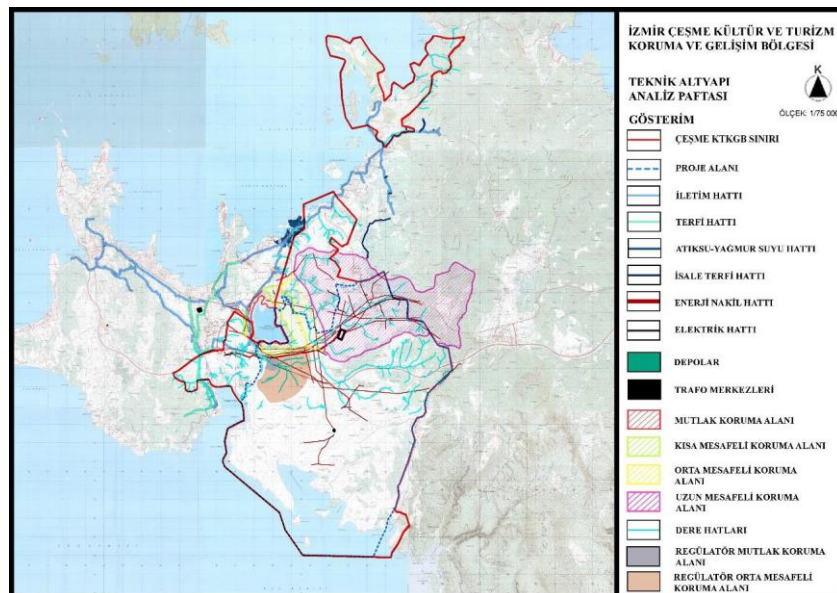
Küçük Menderes Havza Yönetim Planı'nda, Çeşme-Karaburun Alt Havzası'nın İzmir Çeşme KTKGB sınırları içinde kalan kısmında yer alan iki nehir ve sınırında ise bir göl su kütesinin kalite baskı unsurları incelenmiştir. Bunlar, İncirli Dere (KMN_024), Hırsız Deresi (KMN_025) ve Alaçatı (Kutlu Aktaş) Barajı (KMG_005)'dir (Şekil 11).

Küçük Menderes Havza Yönetim Planı'nda belirtilen kalite ve baskı unsurları aşağıdaki verilmiştir:

Şekil 11: Küçük Menderes Haavzası Su Kütlleri
Kaynak: (Tarım ve Orman Bakanlığı, 2019)

Alaçatı (Kutlu Aktaş) Barajı: İzmir Çeşme KTKGB, barajın sınırında yer almakta olup, bir kısmı barajın mutlak, kısa, orta, uzun mesafeli koruma alanı içinde kalmaktadır (Şekil 12). Alaçatı (Kutlu Akbaş) Barajı 2000 yılından bu yana işletmede olup Çeşme ilçe yerleşiminin içme ve kullanma suyu ihtiyacını karşılamaktadır. Küçük Menderes Havza Yönetim Planı kapsamında yürütülen çalışmalarda Alaçatı (Kutlu Aktaş) Barajı'nın göl suyunun %50'sinden fazlasının çekiliyor olması ve göl suyu toplama havzasında ve göl yakın çevresinde yerleşim yeri bulunması sebebi ile hidromorfolojik baskı" altında olduğu, trofik durumunun mezotrofik (orta kalite)⁸, genel fiziko-kimyasal parametreler açısından II. Sınıf (iyi)⁹ olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, ulaşım faaliyetlerinden kaynaklanabilecek kirlilik riski nedeni ile yayılı kaynaklı baskısı altında olduğu belirtilmektedir (Tarım ve Orman Bakanlığı, 2019).

Şekil 12: Teknik Altyapı Analiz Paftası

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı (Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü) 02.04.2021 Tarihli, 1095011 Sayılı Yazısı ve 02.04.2021 Tarihli, 1124313 Sayılı Yazısı Doğrultusunda Planlama Ekibi Tarafından Hazırlanmıştır.

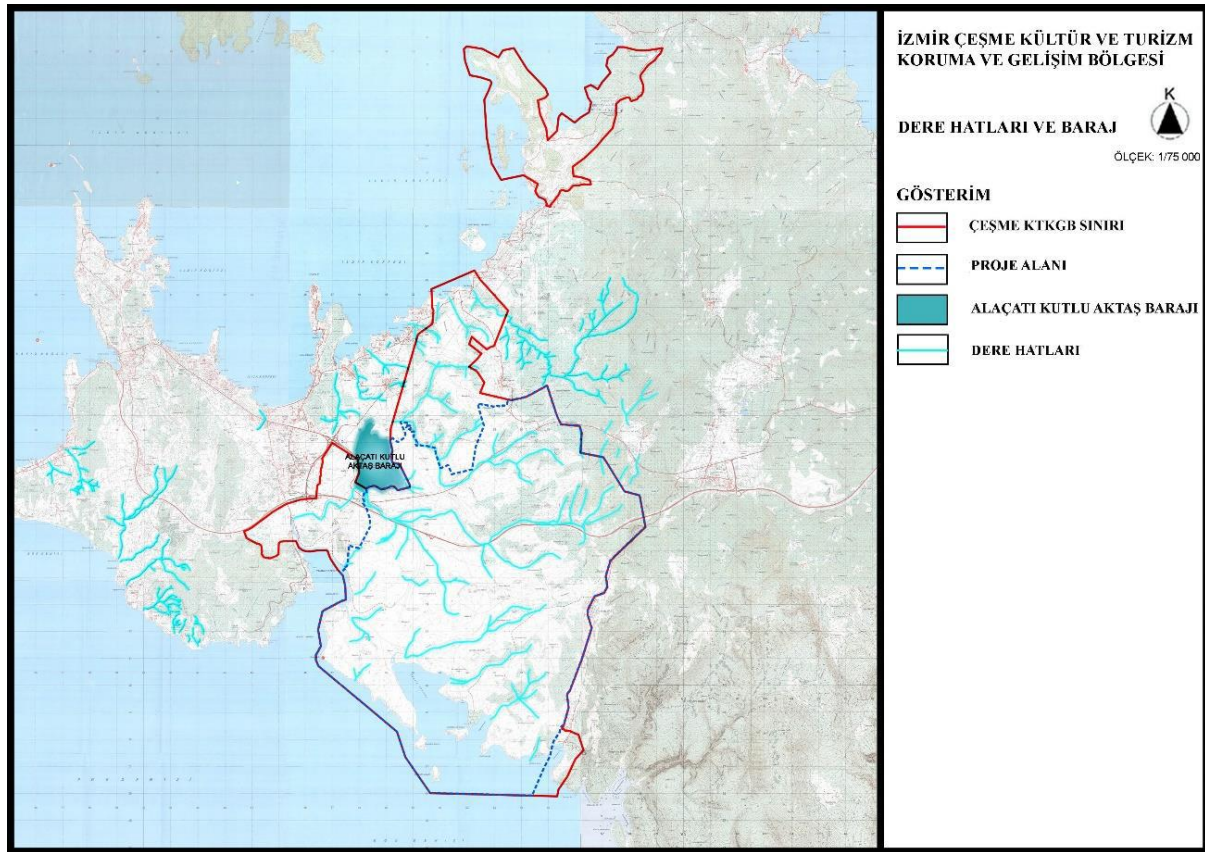
8 Çevre Koruma Ajansı (EPA) tarafından kullanılan Trofik Durum İndeksi'ne (TSI) göre: **Oligotrofik** (TSI 0-40, biyolojik üretkenliğin minimum miktarda olduğu, "iyi" su kalitesi); **mezotrofik** (TSI 40-60, orta derece biyolojik üretkenliğin olduğu, "orta" su kalitesi); ya da **ötrofik ile hiperötrofik** (TSI 60-100, en yüksek seviye biyolojik üretkenlik, "zayıf" su kalitesi). Türkiye denizlerinin ötrofikasyon kriterleri, Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği Hassas ve Az Hassas Su Alanları Tebliği Ek 3 (27.06.2009 tarihli 27271 sayılı Resmî Gazete) uyarınca belirlenmiştir.

⁹ Yerüstü Su Kalitesi Yönetmeliği (RG. 30.11.2012-28483) Tablo 2

İncirli Deresi: Alaçatı Barajı'na dökülmektedir. Küçük Menderes Havza Yönetim Planı kapsamında yürütülen çalışmalarda İncirli Deresi'nin su kütlesinin iki kıyısından da 1'er km'lik tampon bölgede petrol istasyonu olması nedeni ile yayılı kirlilik açısından başlı altında olduğu ancak noktasal kirlilik riski veya hidromorfolojik açıdan baskı altında olmadığı belirtilmiştir. İzleme çalışmaları sırasında yatağın kuru olması sebebi ile örnekleme yapılamadığı belirtilmiştir (Tarım ve Orman Bakanlığı, 2019).

Hırsız Deresi (Karşıyaka Azmağı¹⁰): Alaçatı Barajından çıkıp, Yumru Koyu'ndan Alaçatı Körfezi'ne dökülmektedir. Küçük Menderes Havza Yönetim Planı kapsamında yürütülen çalışmalarda Hırsız Deresi'nin su kütlesi drenaj alanı içerisinde yer alan karayolları veya hava alanı faaliyetleri sebebi ile yayılı kirlilik riski baskısı altında olduğu belirtilmiştir (Tarım ve Orman Bakanlığı, 2019). Karşıyaka Azmağı olarak da isimlendirilen bu yer üstü su kütlesinde yol güzergahının yanlış seçilmesi sebebiyle, deniz kıyısına doğru giden yolun taşkın düzlüğü içerisinde kalmış olduğu, bu durumun azmağın akış karakterini büyük oranda etkilediği belirtilmektedir. Aynı zamanda, taşkın düzlüğü üzerinde yapılmış düzensiz çöp ve moloz depolama alanlarının kirlilik riski oluşturduğu belirtilmektedir (ÇŞB-TVK GM, 2021).

Bunların dışında, İzmir Çeşme KTKGB'de, kuzeyden güneye doğru Camiboğazı Dere, Hırsız Dere, Halkapınar Dere, Değirmen Dere, Mersin Dere, Kurt Dere, Böğürtlen Dere, Zeytineli Dere ve Sarp Deresi ve çok sayıda dere yatağı mevcuttur. (TOB, KTKGB Mühendislik Hidrolojisi Ön İnceleme Raporu, 2020)

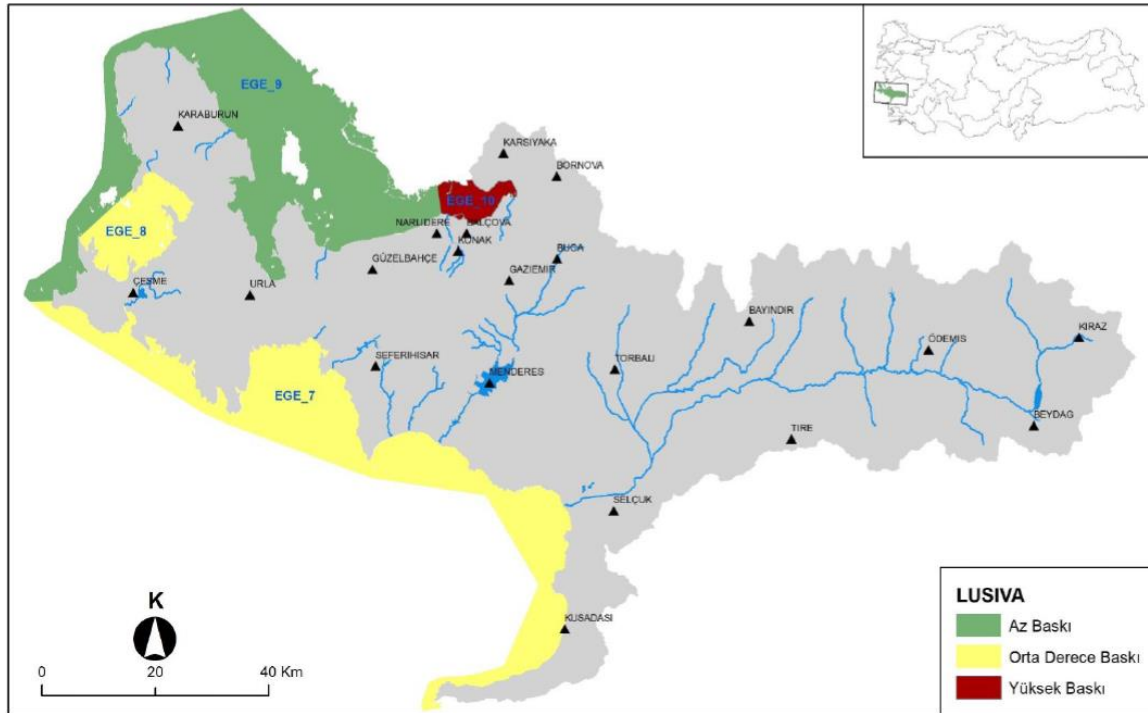
Şekil 13: İzmir Çeşme KTKGB mevcut yerüstü su kaynakları

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı (Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü) 02.04.2021 Tarihli, 1095011 Sayılı Yazısı Doğrultusunda Planlama Ekibi Tarafından Hazırlanmıştır.

Kıyı Suları: Küçük Menderes Havza Yönetim Planı kapsamında yürütülen çalışmalarda Kuşadası Körfezi ve Çeşme kıyı suları bütün olarak (EGE-07) incelenmiştir. Çalışmanın bulgularına göre, Çeşme KTKGB sınırlarının ve bir kısmının bulunduğu (EGE-07) kıyı su kütlesinin, turizm, Küçük Menderes Nehri, Kentsel Atık Su Arıtma Tesisi ve balık çiftlikleri nedeni ile orta derecede baskı altında olduğu, EGE-08 kıyı su kütlesinin ise balık çiftlikleri

¹⁰ Azmak: Akarsuların deniz ile birleştiği (Östarin Yapı)ya verilen isim

ve turizm kaynaklı orta derece baskı altında olduğu belirlenmiştir.

Şekil 14: İzmir Çeşme KTKGB Kıyı Su Kütleleleri LUSIVA¹¹ Risk Analizi Sonuçları

Kaynak: (Tarım ve Orman Bakanlığı, 2019)

Hassas Su Kütelleri ile Bu Kütelleri Etkileyen Alanların Belirlenmesi ve Su Kalitesinin İyileştirilmesi Hakkında Yönetmelik (RG. 23.12.2016-29927) 'e göre EGE-7 ve EGE-08 kıyı su kütelleri “az hassas su kütlesi”⁴² olarak belirlenmiştir.

4.5.2 Yeraltı Suları

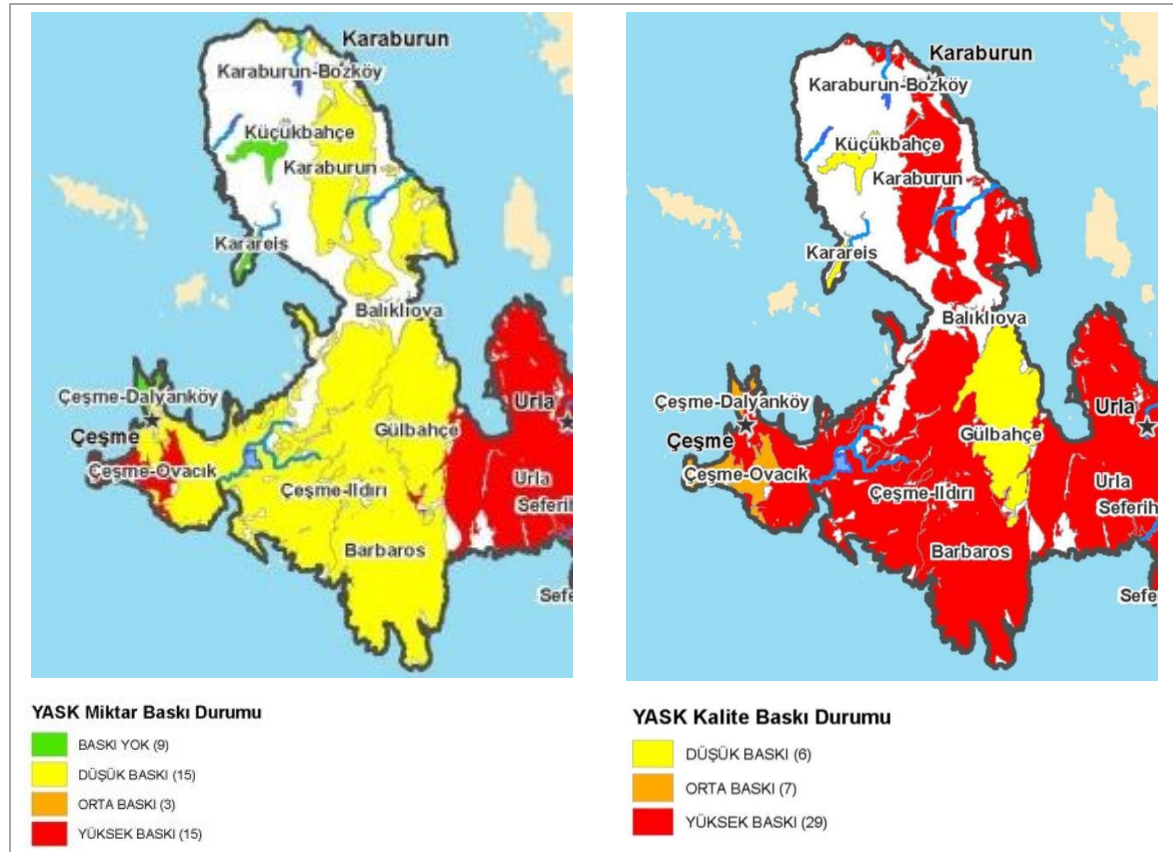
Küçük Menderes Nehir Havza Yönetim Planı kapsamında 2019 yılında yürütülen çalışmalar kapsamında havzada toplam 42 yeraltı suyu kütlesi¹³ belirlenmiştir. Bu çalışmaya göre İzmir Çeşme KTKGB planlama alanı, yaklaşık 180 km² yüzey alanına sahip çeşme karbonatları, çeşme münferit dere alüvyonları, Alaçatı-Ildırı volkanitleri ve Ildırı alüvyonu birimlerini içeren “Çeşme-Ildırı Yeraltı Suyu Kütlesi” içinde yer almaktadır. Yürütülen miktar ve kalite baskı etki analizleri kapsamında, Çeşme-Ildırı Yeraltı Suyu Kütlesinde miktar üzerine baskının düşük ve kalite üzerine baskının yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. (Bkz. Şekil 15)

Yapılan çalışmalarda, bölgede yeraltı su kaynaklarının hem içme hem de sulama suyu amaçlı kullanılmakta olduğu, ruhsatsız açılmış çok sayıda kuyu bulunduğu ve aşırı çekimin bir sonucu olarak tuzlanmaya başladığı, zamana bağlı su seviyelerinin düştüğü belirtilmektedir. İçme-kullanma suyu amacıyla İZSU tarafından kullanılan kuyuların yanı sıra, genelde evlerin müstakil bahçeli olması sebebiyle, bahçe sulaması ve havuz suyu ihtiyacının şahısların ferdi olarak açtırdıkları yeraltı sularından sağlandığı belirtilmektedir. Nisan-Ekim 2014 tarihlerinde düzenli ölçümler yapılarak gerçekleştirilen bir çalışmada, nisan ayından itibaren tuzlanmanın da artmaya başladığı belirtilmektedir. (Baba, 2020).

¹¹ LUSIVA: LUSI (Land Uses Simplified Index) indisinin modifiye edilmiş hali: Su Çerçeve Direktifi doğrultusunda kıyı suları üzerindeki baskıları değerlendirmek için kullanılan bir araç

¹² Az hassas su kütlesi: Morfoloji, hidroloji ya da özel hidrolik şartlara göre atıksu deşarjının çevreyi olumsuz yönde etkilemediği deniz, halic ve lagün gibi kıyı su ortamları ile hassas su kütleleri haricindeki kıyı sularını

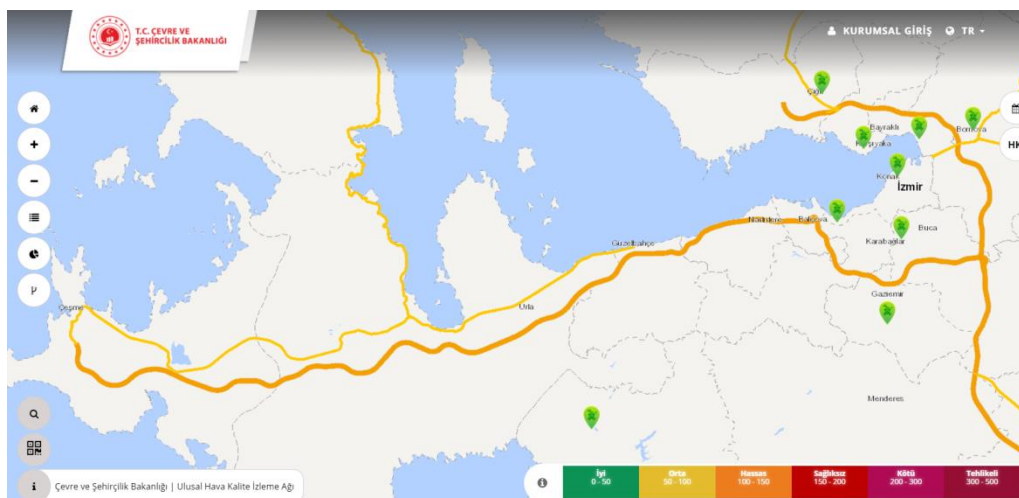
¹³ i) Su Çerçeve Direktifi (SÇD) kriterleri uyarınca jeolojik, hidrojeolojik ve litolojik koşullar esas alınarak belirlenen akifer türleri, ii) akiferlerin beslenme ve boşalım alanları ve havza morfolojisi göz önüne alınarak yönetilebilir birimlere bölünmesi, iii) baskı ve etki unsurları ile alt bölümlere ayrılması, iv) benzer kütlelerin birleştirilmesi yöntemiyle

Şekil 15: Küçük Menderes Nehir Havzası Yeraltı Suyu Kütleleri Miktar ve Kalite Baskı Durumu
Kaynak: (TOB T. , 2019)

3.7 HAVA KALİTESİ

İzmir ilinde 7 adet sabit, 1 adet mobil (gezici) olmak üzere toplam 8 adet hava kalitesi ölçüm istasyonu ile hava kalitesi izleme çalışmaları devamlı olarak gerçekleştirilmektedir. Sabit tip ölçüm istasyonları Alsancak, Bornova, Karşıyaka, Güzelyalı, Çiğli, Şirinyer ve Bayraklı ilçelerinde, mobil (gezici) hava kalitesi izleme istasyonu ise il merkezinde ve ilçelerde hava kalitesi ölçümlerini gerçekleştirmektedir. Bu kapsamda Hava Kalitesi İndeksi (HKİ), “iyi” olarak sınıflandırılmış olup “Hava kalitesi memnun edici ve hava kirliliği az riskli veya hiç risk teşkil etmiyor” anlamını taşımaktadır. Ancak Çeşme ilçesinde düzenli hava kalitesi ölçümü yapan sabit bir istasyon bulunmamaktadır.

Şekil 16: Hava kalitesi izleme ağı
Kaynak: (ÇŞB Ç. , 2021)

İzmir gibi büyük şehirlerde hava kirliliği; yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerle özellikle kış mevsiminde ortaya çıkmaktadır. Çeşme ilçesi şehir merkezine kuş uçuşu 74 km mesafede yer almaktadır. Çeşme ilçesi coğrafi yapısı ve iklimi (kumsalları, termal kaynakları, rüzgârlı hava koşulları vb.), tarihi yapısı sebebiyle turistik bir alandır. Sanayi yatırımları yer almamaktadır. Turizm sezonu olan yaz mevsiminde trafik yoğunluğu artmaktadır. Kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar sayılarının artması ile taşıtlardan kaynaklanan karbon monoksit (CO), azot oksit (NOx), hidrokarbonlar (HC) ve kurşun (Pb) konsantrasyonlarının artması muhtemeldir, ancak bu konuda Çeşme ilçesi özelinde yayınlanmış bir araştırma mevcut değildir.

3.8 EKOLOJİ, BİYOÇEŞİTLİLİK

3.8.1 İzmir Çeşme KTKGB Planlama Alanı Vegetasyonu ve Ekosistemi

İZKA Kalkınma Ajansının Yarımada Kalkınma Stratejisinde Raporunda belirtildiği üzere, Alaçatı ile Zeytineli arasındaki kıyılar, deniz kıyısına özgü garig, fazla yüksek olmayan sarp kayalık, vadi bataklık ve kumsal habitatlarının bir mozaigini içermektedir. Alanın, kısa ömürlü bitkiler bakımından zengin nemli mera toplulukları ve çeşitli sığ gölcükler nedeniyle olağanüstü önemli olduğu, özellikle sığ gölcüklerin, Akdeniz Bölgesi'nde çok nadir görülen ve tehlike altında bulunan önemli habitatlar arasında yer aldığı belirtilmektedir. (İZKA İ. , 2014)

Bölgede yürütülen Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporuna göre alanın vegetasyonun büyük ölçüde kısa boylu frigana ve garig bitki toplulukları ile dağınık çalılarının bir mozaiğinden oluştuğu görülmektedir. Deniz kenarlarında garig ve frigana vegetasyonu çok yoğun gözlenmektedir. Denizden uzak, daha yüksek kesimlere doğru odunsu türlerin baskın olduğu maki vegetasyonu ve alanın kuzeydoğusunda orman vegetasyonu yer almaktadır. Alanın büyük bir bölümünde *Asphodelus aestivus*-*Cistus salviifolius*-*Genista acanthoclada*-*Sarcopoterium spinosum*, *Lavandula stoechas* ve *Thymbra spicata* garig toplulukları hakimdir. Denize yakın sabit kumullar üzerinde ise *Centaurea spinosa*-*Sarcopoterium spinosum* toplulukları baskındır. Denizden uzaklaştıkça *Anthyllis hermanniae*, *Fumana thymifolia*, *Pistacia lentiscus* ve *Thymelaea tartaronrara* lokal ancak bol miktarda görülmektedir. Alçak kesimlerde yetişen iki nadir ağaç taksonu *Juniperus oxycedrus* subsp. *macrocarpa* ve *Juniperus phoenicea* alanda dağınık olarak bulunur. Araştırma alanının kuzey doğusunda *Pinus brutia* (Kızılçam) ormanlık alanları görülmektedir. Kumul vegetasyonlarda; yer yer *Pancratium maritimum*, *Euphorbia paralias*, *Cakile maritima*, *Eryngium maritimum*, *Achillea maritima*, *Medicago* spp. ve *Anthemis* spp. türlerine rastlanmaktadır. Kutlu Aktaş barajından gelen ve dere benzeri kıvrımlar oluşturarak denize dökülen sular Östarin oluşumu göstermektedir. Bu kıvrımların kenarlarında *Phragmites*, *Carex*, *Juncus* gibi türler ve Poaceae familyası üyeleri yoğun olarak görülmektedir. Maki vegetasyonunda *Pistacia lentiscus*, *Arbutus unedo*, *Olea europaea*, *Nerium oleander*, *Juniperus oxycedrus* gibi odunsu türler yoğun gözlenmektedir. Kutlu Aktaş Barajından başlayıp denize kadar devam eden azmak (Östarin yapı) sulak alanlarda ise *Halimione portulacoides* (Kocabetne), *Limonium gmelinii* (Çardaksüprügesi) ve *Sarcocornia perennis* (Kocageren) türlerine su içlerinde ve kenarlarda yoğun olarak rastlanmaktadır. (ÇŞB-TVK GM, 2021)

Doğa Derneği tarafından raporlandığı üzere planlama alanının içerisinde yer aldığı alan, bitkiler açısından zengin mevsimsel su basar çayırlara ve sığ gölcüklere ev sahipliği yapmaktadır. Bugüne kadar Çeşme Havalimanı inşaatı nedeniyle Alaçatı'nın doğusunda yer alan garig toplulukları ve mevsimsel su basar çayırların yer aldığı alanların kısmen zarar gördüğü ve İzmir – Çeşme otoyolunun İldır Körfezi ile Alaçatı arasında kalan ekosistemi ikiye böldüğü belirtilmektedir. 1998 yılında yapılan Alaçatı Kutlu Aktaş içme suyu barajı sebebiyle özellikle küçük kerkenezler (*Falco naumanni*) için önemli bir beslenme alanı olan sulak çayırların kaybolduğu belirtilmektedir.

Planlama alanı sınırları içerisinde ibrelili ağaçları (Uzunkuyu Mesire alanında olduğu gibi) barındıran orman ekosistemi görüldüğü, alanda plantasyon yapılmış iğne yapraklı bitki türlerinin bulunduğu, *Olea europaea* (zeytin ağacı)'nın kültürel ya da doğal türlerini barındırdığı (Zeytineli ve çevresi gibi), kıyı kesimlerinde kıyı, falez ve kumul ekosistemlerinin bulunduğu, adalar (Böğürtlen, Çarufa ve Çırakan adaları), yarım adalar, koylar ile birlikte biyolojik ve peyzaj kaynak değerlerini oluşturduğu, yıllık ya da çok yıllık otsu kumul ekosistemine özgü bitkileri barındırdığı, orman ekosistemine rastlanmayan kısımlarda çayır-mera ekosistemi bulunduğu, Kutlu Aktaş Barajı gibi göl ve göletlerin bulunduğu alanlarda durgun su ekosistemine rastlandığı, alan içerisinde yer alan dereler ve çevrelerinde akarsu ekosistemi ve dere kenarlarında sazlık ekosistemi bulunduğu, tatlı suların denize döküldüğü kısımda östarin (azmak) ekosistemine rastlandığı, farklı ekosistemlerinin bir ekosistem bütünlüğü oluşturduğu,

alanın sahip olduğu farklı ekosistem tipleri, barındırdığı zengin flora ve fauna elemanları ile zengin biyolojik ve peyzaj kaynak değerleri sunduğu, çeşitli vejetasyon tipine sahip bir alan olduğu, zengin renk kombinasyonları içerdiği, arazide görülen farklı yüzey dalgalanmalarının olduğu tespit edilmiştir. Bu ve benzeri nedenlerden dolayı görsel peyzaj kalitesinin alan genelinde yüksek olduğu belirlenmiştir (ÇŞB-TVK GM, 2021).

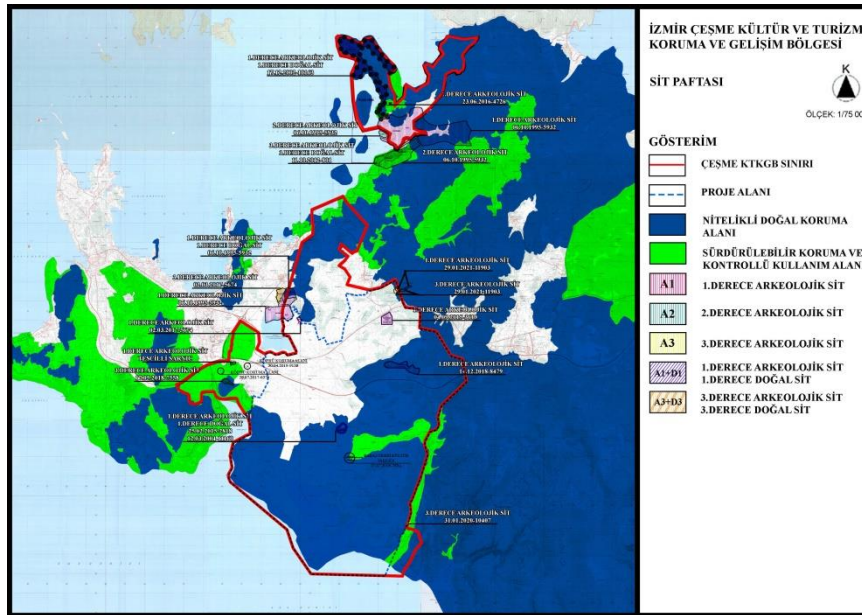
3.8.2 Ekolojik Olarak Duyarlı Yörelere

SÇD Yönetmeliği'ne göre, duyarlı yörelere, "Biyolojik, fiziksel, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile çevresel etkilere karşı duyarlı olan veya mevcut kirlilik yükü çevre ve sağlık yönünden tehlike yaratan düzeylere ulaşacağı belirlenen yörelerle yürürlükteki mevzuat ve ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca korunması gerekli görülen Ek-5'te yer alan alanlar" olarak tanımlanmaktadır. Bu tanıma göre, İzmir Çeşme KTKGB içinde veya yakınında yeralan ekolojik olan duyarlı yörelere aşağıda incelenmiştir.

Nitelikli Doğal Koruma Alanı

Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik (RG. 19.07.2012- 28358)'e göre "doğal sit alanları"; kesin korunacak hassas alanlar, nitelikli doğal koruma alanları ve sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanları olarak üç kategoriye ayrılmaktadır. ÇŞB'nin 27/04/2018 tarihli ve 76074 sayılı oluru ile İzmir Çeşme KTKGB'nin yüzölçümü olarak %54,62'si "Nitelikli Doğal Koruma Alanı", %7,47'si "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı" olarak tescil edilmiştir.

Planlama alanındaki korunan alanların en büyük kısmını oluşturan "nitelikli doğal koruma alanı"¹⁴, ilgili yönetmelikte "Doğal yapısı değişmemiş veya az değişmiş, modern yaşam ve önemli ölçüde insan faaliyetleri tarafından etkilenmemiş, doğal süreçlerin hakim olduğu koruma amaçlarına uygun olarak yörede yaşayanların alanın mevcut kaynaklarını kullanmasını sağlayarak doğal hayata dayalı geleneksel yaşam şekillerinin korunduğu, kara, su ve deniz alanları" olarak tanımlanmaktadır.

Şekil 17: Sit Alanları

Kaynak: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü), 27.04.2018 Tarihli, 76074 Sayılı Bakan Makamı Olur'u Doğrultusunda Planlama Ekibi Tarafından Hazırlanmıştır.

¹⁴ Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik (RG. 19.07.2012 - 28358) Madde 8.2'ye göre; "Nitelikli doğal koruma alanları; entegre tesisler ve örtü altı tarım hariç tarım uygulamaları, tıbbi ve aromatik bitki uygulamaları, hayvancılık, balıkçı barınağı, iskele, doğal kaynak suyu kullanımına yönelik uygulamalar, içme suyu amaçlı baraj ve göletler, doğal göl ve denizler hariç kültür balıkçılığı faaliyetleri, zorunlu teknik altyapı uygulamaları ve alanın doğal yapısıyla uyumlu, beton, asfalt gibi malzemelerin kullanılmadığı çadırli kamp, karavan ve günübirlik faaliyetlerin yapılabildiği alanlardır. Alanın ve doğal özelliklerin devamlılığı için halkın bu alanlara erişiminin uygun seviye ve şekilde tutulması esastır."

Nitelikli doğal koruma alanında bulunan kritik türler:

Planı kapsamında gerçekleştirilen Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporu¹⁵ sonuçlarına planlama alanının içinde bulunduğu doğal sit alanında 2 bitki EN, 5 kuş VU, 1 balık CR, 2 Balık EN, 4 Balık VU, 1 sürüngen VU, 1 memeli EN, 5 memeli VU, 2 omurgasız VU kategorisinde olmak üzere **23 taksonun nesli küresel ölçekte tehlike altındadır**. 2 bitki VU, 16 kuş CR, 47 kuş EN, 65 kuş VU, 1 balık CR, 2 balık EN, 4 balık VU, 1 omurgasız VU, 2 memeli CR, 5 memeli VU kategorisinde olmak üzere **145 taksonun nesli ulusal ölçekte tehlike altındadır**. 3 bitki dar, 22 bitki bölgesel, 5 bitki geniş, 4 kuş dar, 2 kuş bölgesel, 121 kuş geniş, 1 memeli dar, 5 memeli bölgesel olmak üzere **163 takson küresel ölçekte kritik yayılışa sahiptir**. 12 bitki dar, 12 bitki bölgesel, 23 bitki geniş, 1 kuş dar, 7 kuş bölgesel, 120 kuş geniş, 1 memeli dar, 5 memeli bölgesel, 1 memeli geniş olmak üzere **182 takson ulusal ölçekte kritik yayılışa sahiptir**. **9 endemik bitki** türü (literatürde tespit edilen 2 türün alanda olma ihtimali yok denecek kadar azdır) mevcuttur.

Kritik türler ile ilgili açıklamalar aşağıda verilmiştir.

Bitkiler

Doğal sit alanında toplam **453 bitki** taksonu belirlenmiştir. Bunlardan, IUCN Kırmızı Listesinde küresel ölçekte EN (tehlikede) kategorisinde yer alan 2 takson bulunmaktadır. Bunlar: Yozayakotu (*Carex illegitima* Ces.); Teltirfil (*Pilularia minuta* Durieu ex A.Br.) Ulusal ölçekte VU (duyarlı) kategorisinde ise 2 takson bulunmaktadır. Bunlar pamukluk (*Cistus monspeliensis* L.) ve yedidüğüme (*P. Centaurea polyclada*)'dır.

Ayrıca, küresel ölçekte dar yayımlı 3 tür, bölgesel yayımlı 22 tür ile ulusal ölçekte dar yayımlı 12 tür, bölgesel yayımlı 12 tür bulunmaktadır. Alanda aşağıda verilen 6 dar yayımlı, 2 bölgesel yayımlı, 1 geniş yayımlı endemik tür bulunmaktadır.

Tablo 3: Planlama alanında yer alan endemik bitki türleri

Yayımlı durumu	Türler
Dar Yayımlı Endemik Türler:	<i>Centaurea lydia</i> Boiss. (gürkötürüm), <i>Centaurea polyclada</i> DC. (Yedidüğüme), <i>Iris unguicularis</i> Poir subsp. <i>carica</i> var. <i>carica</i> (Wern.Schulze) A.P.Davis & Jury (çalınavruzu), <i>Jurinea cadmea</i> Boiss (bodurgöbek), <i>Picris olympica</i> Boiss (uluşiro), <i>Ventenata subenervis</i> Boiss. & Balansa subsp. <i>subenervis</i> (tarlavenotu)
Bölgesel Yayımlı Endemik Türler	<i>Sideritis sipylea</i> (Sipil çayı), <i>Stachys cretica</i> L. subsp. <i>smyrnaea</i> Rech.f. (izmirdeliçayı)
Geniş Yayımlı Endemik Türler	<i>Stachys cretica</i> L. subsp. <i>anatolica</i> Rech.f. (yağlıkara)

(ÇŞB-TVK GM, 2021)

Balıklar

Doğal sit alanında **7'si kritik tür olan 85 deniz balığı türü** tespit edilmiştir. Kritik türler aşağıda tabloda verilmiştir. IUCN'ye göre, 4 tür Sinarit (*Dentex dentex*), Adi Köpekbalığı (*Mustelus mustelus*), Lüfer (*Pomatomus saltatrix*), İstavrit (*Trachurus trachurus*) küresel ve ulusal ölçekte VU (hassas) kategorisindedir. 2 tür Orkinos (*Thunnus thynnus*) ve Kılıç balığı (*Xiphias gladius*) küresel ve ulusal ölçekte EN (tehlikede) kategorisindedir. 1 tür Yılan balığı (*Anguilla anguilla*) küresel ve ulusal ölçekte CR (Kritik) kategorisindedir. (ÇŞB-TVK GM, 2021)

İki Yaşamlılar

Doğal sit alanında 2 semender ve 5 kuyruksuz kurbağa türü belirlenmiştir. Alanda tespit edilen iki yaşamlı türleri içerisinde "kritik tür" olarak değerlendirilen herhangi bir türün mevcut olmadığı tespit edilmiştir. (ÇŞB-TVK GM, 2021)

Sürüngenler

¹⁵ Çalışma halen devam etmekte olup, bu bölümde belirtilen kritik türlerin sayısında ufak değişiklikler olması mümkündür. SÇD aşamasında Nihai Ekolojik Araştırma ve Değerlendirme çalışması bulguları dikkate alınacaktır.

Doğal sit alanında alanında 3 kaplumbağa, 12 kertenkele ve 14 yılan türü olmak üzere toplam **29 sürüngen türü** belirlenmiştir. IUCN'ye göre tespit edilen 29 sürüngen türünden 1 türün, Adi tosağa (*Testudo graeca*, Linnaeus, 1758) küresel ölçekte VU (hassas) kategorisinde yer aldığı tespit edilmiştir. (ÇŞB-TVK GM, 2021)

Memeliler

Doğal Sit alanında, 40'ı karasal; 2'si denizel memeli türleri olmak üzere toplam **42 memeli türü** belirlenmiştir. Alanda tespit edilen 42 türden 7 tanesi "**kritik türler**" olarak değerlendirilmiştir. IUCN'ye göre 5 tür küresel ve ulusal ölçekte VU (duyarlı) ve küresel ve ulusal ölçekte bölgesel yayılımlıdır: Akdeniz nalburunlu yarasası (*Rhinolophus Euryale*), Mehely nalburunlu yarasası (*Rhinolophus mehelyi*), Uzun ayaklı yarasa (*Myotis capaccinii*), Uzun kanatlı yarasa (*Miniopterus schreibersii*). 1 tür, Fare benzeri yedi uyur (*Myomimus roachi*) Küresel ve ulusal ölçekte VU, Küresel ve ulusal ölçekte dar yayılımlıdır. 1 tür Akdeniz foku (*Monachus monachus*), küresel ve ulusal ölçekte EN (tehlikede) Küresel ve ulusal ölçekte bölgesel yayılımlıdır. (ÇŞB-TVK GM, 2021).

Omurgasızlar

Alanda toplam 223 omurgasız hayvan türü belirlenmiştir. Bunlar arasında 1 türün, Osmanlı ateşi (*Lycaena ottomana Lefebvre, [1830]*) IUCN'in Kırmızı Listesi'nde ulusal ve küresel ölçekte VU (duyarlı) listesinde yer aldığı belirlenmiştir. Ayrıca, 16 omurgasız türünün IUCN'in Kırmızı Listesi'nde küresel ölçekte LC kategorisinde yer aldığı belirlenmiştir. Bunlar: Bahçe salyangozu (*Helix cincta Müller, 1774*, *AnaX parthenope (Selys, 1839)*, *Onychogomphus forcipatus Linnaeus, 1758*, Kleopatra (*Gonepteryx Cleopatra*, Benekli bakır kelebeği (*Lycaena phlaeas (Linnaeus, 1761)*, Çokgözlü Esmer (*Aricia agestis (Denis & Schiffermüller, 1775)*, Çokgözlü mavi (*Polyommatus Icarus*), Anadolu Karameleği (*Hipparchia fatua*, Güneyli Kurşuni Kelebek (*Hipparchia senthes*), Küçük Zıpzip Perisi (*Coenonympha pamphilus*) ve Hatmi zıpzipi (*Carcharodus alceae -Esper, 1780*), *Lestes barbarous*, *Platycnemis pennipes*, *Ischnura pumilio*, *Orthetrum brunneum*, *Sympetrum meridionale*'dir.

Kuşlar

Doğal Sit Alanında toplam **209** kuş türü belirlenmiştir. Alanda tespit edilen **209 kuş türünden 134 tanesi, "kritik türler"** olarak değerlendirilmiştir. Listesi aşağıda tabloda verilmiştir.

Tablo 4: Planlama alanında yer alan kritik kuş türleri

Tehlike Kategorisi	Türler
Kritik derecede nesli tehlike altında (CR)	<i>Falco eleonora</i> (Ada doğanı), <i>Certhia brachydactyla</i> (Bahçe tırnaşıkuşu), <i>Turdus torquatus</i> (Boğmaklı ardıç), <i>Jynx torquilla</i> (Boyunçeviren), <i>Circus macrourus</i> (Bozkır delicesi), <i>Troglodytes troglodytes</i> (Çitkuşu), <i>Prunella modularis</i> (Dağ bülbülü), <i>Falco peregrinus</i> (Gök doğan), <i>Monticola solitarius</i> (Gök ardıç), <i>Circus cyaneus</i> (Gökçe Delice), <i>Ciconia nigra</i> (Kara leylek), <i>Aquila chrysaetos</i> (Kaya kartalı), <i>Buteo rufinus</i> (Kızıl şahin), <i>Sturnus vulgaris</i> (Sığırcık), <i>Phylloscopus trochilus</i> (Söğüt bülbülü), <i>Clamator glandarius</i> (Tepeli guguk)
16 tür	
Nesli tehlike altında (EN) olan türler	<i>Larus audouinii</i> (Ada Martısı), <i>Hippobais pallida</i> (Ak Mukallit), <i>Strix aluco</i> (Alaca baykuş), <i>Botaurus stellaris</i> (Balaban), <i>Acrocephalus melanopogon</i> (Bıyıklı kamışçın), <i>Sylvia cantillans</i> (Bıyıklı ötleğen), <i>Acridotheres tristis</i> (Çiğdeci), <i>Remiz pendulinus</i> (Çulhakuşu), <i>Motacilla cinerea</i> (Dağ Kuruksallayan), <i>Ardea purpurea</i> (Erguvani balıkçıl), <i>Coracias garrulus</i> (Gökkuşgun), <i>Cuculus canorus</i> (Guguk), <i>Ficedula albicollis</i> (Halkalı sinekkapan), <i>Upupa epops</i> (İbibik), <i>Otus scops</i> (İshakkuşu), <i>Cettia cetti</i> (Kamış bülbülü), <i>Larus ridibundus</i> (Karabaş martı), <i>Sylvia atricapilla</i> (Kara Başlı Ötleğen), <i>Sylvia ruppeli</i> (Karaboğazlı ötleğen), <i>Phoenicurus ochruros</i> (Kara Kızılkuyruk), <i>Oenanthe hispanica</i> (Karakulaklı kuyrukkakan), <i>Emberiza cia</i> (Kaya kirazkuşu), <i>Sitta neumayer</i> (Kaya Sivacısı), <i>Falco tinnunculus</i> (Kerkenez), <i>Acrocephalus schoenobaenus</i> (Kindıra kamışçını), <i>Anthus campestris</i> (Kır İncirkuşu), <i>Lanius senator</i> (Kızılbaşlı örümcekkuşu), <i>Anthus cervinus</i> (Kızılgerdanlı incirkuşu), <i>Burhinus oedicnemus</i> (Kocagöz), <i>Athene noctua</i> (Kukumav), <i>Sylvia curruca</i> (Küçük Akgerdanlı Ötleğen), <i>Larus canus</i> (Küçük gümüş martı), <i>Falco naumanni</i> (Küçük Kerkenez), <i>Lanius nubicus</i> (Maskeli örümcekkuşu), <i>Sylvia melanocephala</i> (Maskeli ötleğen), <i>Cyanistes caeruleus</i> (Mavi baştankara), <i>Turdus viscivorus</i> (Ökse Ardıcı), <i>Turdus philomelos</i> (Öter ardıç), <i>Oriolus oriolus</i> (Sarıasma), <i>Acrocephalus scirpaceus</i> (Saz kamışçını), <i>Bubulcus ibis</i> (Sığır öküz) balıkçılı), <i>Buteo buteo</i> (Şahin), <i>Alcedo atthis</i> (Yalıçapkını), <i>Cisticola juncidis</i> (Yelpazekuyruk), <i>Tringa ochropus</i> (Yeşil düdükçün), <i>Psittacula krameri</i> (Yeşil papağan), <i>Hippobais olivetorum</i> (Zeytin mukallidi)
47 tür	

Nesli duyarlı (VU) olan türler

65 tür

Anthus trivialis (Ağaç incirkuşu), *Passer montanus* (Ağaç serçesi), *Sylvia communis* (Akgerdanlı Ötleğen), *Sylvia hortensis* (Akgözlü ötleğen), *Chlidonias leucopterus* (Akkanatlı sumru), *Poecile lugubris* (Akyanaklı baştankara), *Pernis apivorus* (Arı Şahini), *Accipiter nisus* (Atmaca), *Muscicapa striata* (Benekli Sinekapan), *Panurus biarmicus* (Bıyıklı baştankara), *Rhodospiza obsoleta* (Boz alamecek), *Oenanthe isabellina* (Boz Kuyrukkakan), *Sylvia borin* (Boz ötleğen), *Calonectris diomedea* (Boz yelkovan), *Calandrella brachydactyla* (Bozkır toygarı), *Ardea alba* (Büyük akbalıkçıl), *Parus major* (Büyük Baştankara), *Erythropygia galactotes* (Çalı Bülbülü), *Parus ater* (Çam Baştankarası), *Anthus pratensis* (Çayır İncirkuşu), *Saxicola rubetra* (Çayır Taşkuşu), *Alauda rufescens* (Çorak toygarı), *Anthus spinoletta* (Dağ incirkuşu), *Fringilla montifringilla* (Dağ ispinozu), *Actitis hypoleucos* (Dere düdükçünü), *Delichon urbicum* (Ev kırlangıcı), *Carduelis chloris* (Florya), *Ardea cinerea* (Gri Balıkçıl), *Larus michahellis* (Gümüş martı), *Charadrius dubius* (Halkalı küçük cıvıt), *Larus genei* (İnce gagalı martı), *Milvus migrans* (Kara Çaylak), *Chlidonias niger* (Kara sumru), *Lanius minor* (Kara alınlı örümcek kuşu), *Spinus spinus* (Karabaşlı iskete), *Thalasseus sandvicensis* (Kara gagalı sumru), *Turdus merula* (Karataş), *Platalea leucorodia* (Kaşıkçı), *Petronia petronia* (Kaya Serçesi), *Carduelis cannabina* (Ketenkuşu), *Alectoris chukar* (Kıvalı Keklik), *Limosa lapponica* (Kıyı çamurçulluğu), *Cecropis daurica* (Kızıl kırlangıç), *Lanius collurio* (Kızıl Sırtlı Örümcekkuşu), *Erithacus rubecula* (Kızılgerdan), *Phoenicurus phoenicurus* (Kızılkuyruk), *Coccothraustes coccothraustes* (Kocabaş), *Ixobrychus minutus* (Küçük balaban), *Serinus serinus* (Küçük iskete), *Microcarbo pygmaeus* (Küçük karabatak), *Vanellus spinosus* (Mahmuzlu kızkuşu), *Tringa glareola* (Orman düdükçünü), *Lullula arborea* (Orman toygarı), *Haematopus ostralegus* (Poyrazkuşu), *Motacilla flava* (Sarı Kuyruksallayan), *Circus aeruginosus* (Saz Delicesi), *Sitta europaea* (Sivacı), *Passer hispaniolensis* (Söğüt serçesi), *Sterna hirundo* (Sumru), *Limicola falcinellus* (Sürmeli kumkuşu), *Saxicola torquatus* (Taşkuşu), *Gulosus aristotelis* (Tepeli karabatak), *Pelecanus crispus* (Tepeli pelikan), *Galerida cristata* (Tepeli Toygar), *Himantopus himantopus* (Uzunbacak)

Kaynak: (ÇŞB-TVK GM, 2021)

Çeşme Gölobası Mevki Geçici Sulak Alanı:

Gölobası, Alaçatı (Kutlu Aktaş) Barajı ve Çeşme İçme Suyu Arıtma Tesisi karşısındaki bölgede olup, Çeşme ilçe merkezinin 10 kilometre, Alaçatı'nın ise 2,5 kilometre doğusunda yer almaktadır. Daha önceleri göl olarak tanımlanabilecek Gölobası, sıtma ile mücadele yıllarında kurutma amacıyla suyu drene edilmiş ve o zamandan bu yana alan hem yetiştiricilik hem de otlatma için kullanılan bir alan olup irili ufaklı birçok geçici sulak alanı içeren bir ova özelliğindedir. Alanın içerisinde drenaj kanalları bulunmaktadır. Bu alana uzun süre müdahale edilmediğinde derinliği azalarak dönemsel geçici sulak alan özelliği kazanmaktadır. (Bozyel, 2019)

Şekil 18: Çeşme Gölobası Mevkii Sulak alanı yeri

Kaynak: (Bozyel, 2019)

Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Biyoloji Anabilim Dalı tarafından yüksek lisans tez çalışması olarak 2019 yılında yürütülen çalışmada, gölobası mevki sulak alanının bitkisel açıdan oldukça önemli bazı türleri barındırdığı tespit edilmiştir. Özellikle bu habitatları temsil en önemli türlerden olan sucul bir relikt eğrelti olan, IUCN'ye göre küresel ölçekte EN kategorisinde (tehlikede) yer alan olan, *Pilularia minuta*'dır. Ülkemizde sadece İzmir'de bilinen bir türdür. *P. minuta* türünün popülasyonu da bu drenaj kanalı boyunca kenar zonda bulunmaktadır. Alandaki diğer önemli bitki ise ulusal ölçekte VU kategorisinde (duyarlı/hassas) yer alan, *Cistus monspeliensis*'tir. Ülkemizde sadece Muğla/Bodrum ve İzmir/ Gölobası'ndaki lokaliteleri ile temsil edilen bir türdür. Bodrum civarında Frigana içerisinde yer almaktadır ve baskın tür değildir. Gölobası civarındaki popülasyon ise oldukça sağlıklı ve baskın tür niteliğinde üst zon vejetasyonda yer almaktadır. Alanda, direkt su içerisinde yaşayan, *Ranunculus peltatus*, *Eleocharis palustris*, *Eleocaris mitracarpa* ve *Callitriche turuncata* gibi önemli sucul türler görülmektedir (Bozyel, 2019). Kenar zonuna ait en önemli türlerden biri ise Ege Üniversitesi Biyoloji Bölümü araştırmacıları tarafından keşfedilmiş ve şu an yayın safhasında olan, dünyada sadece bu alanda yayılış gösteren yeni bir tür "*Isoetes spec nova*" bulunduğu belirtilmektedir.

2018 yılında Kutlu Aktaş Barajına su aktarım amaçlı alandaki drenaj kanallarının derinleştirilip genişletildiği ve habitatın büyük oranda zarar verildiği belirtilmektedir. Bu nedenle, habitatın doğal su sistemini bozan drenaj kanallarının habitatın mevcut en önemli tehdit unsuru olarak belirtilmiştir. Ayrıca, sahanın tam ortasından geçen İzmir-Çeşme otobanının habitatı bölmesi; çevresindeki yoğun RES baskısı altında olması ve enerji nakil hatları kaynaklı yüzey örtüsü yangınlarının görülmesi ile habitatın önemli üst zon taksonlarından *Cistus monspeliensis* topluluklarının zarar görmesine neden olmuş; turizm potansiyeli yüksek alanlara çok yakın olması nedeniyle yoğun turizm baskısı altında olması, alanda aktif kullanılan bir atış poligonunun yer alması nedeniyle alanın sürekli insan aktivitesiyle karşı karşıya olması; alanda yoğun moloz ve çöp dökümünün olması; alanda yapılan hayvancılık faaliyetlerinden dolayı yoğun otlatma baskısının özellikle önemli ve hassas türlere zarar vermesi alanın diğer tehdit faktörlerini oluşturduğu belirtilmektedir (Bozyel, 2019).

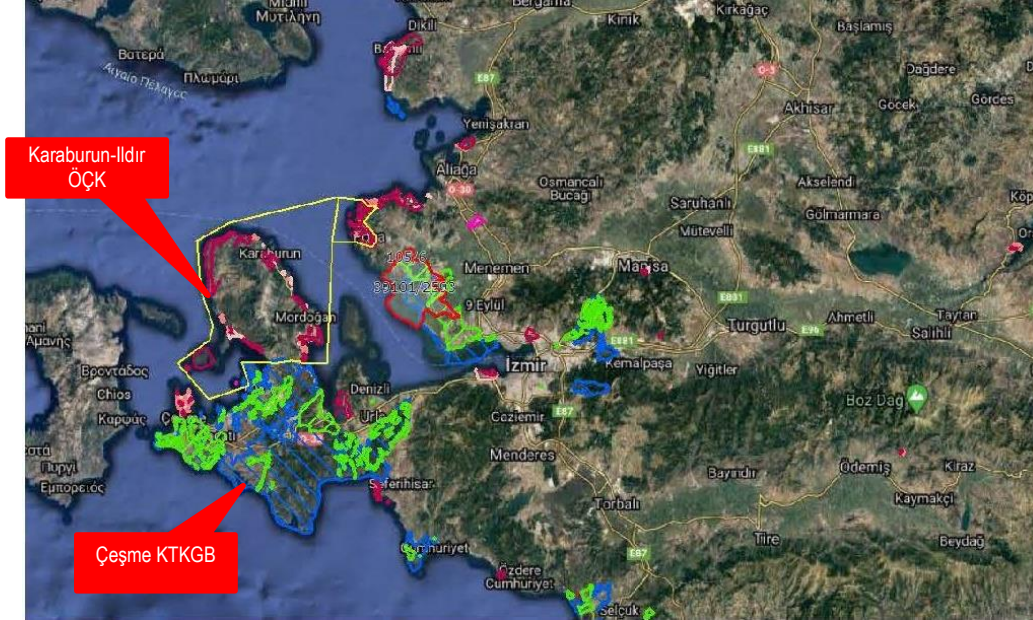
Alaçatı Kıyı Ekosistemi Mahalli Sulak Alanı (Teklif): İzmir İli 'nın batısındaki Çeşme Yarımadası'nın güney-batısında yer almaktadır. 351 ha sulak alan sınırı vardır. Geçici sulak çayırlar, tuzcul çayırlar, kumsal, frigana ve sarp kayalıklardan oluşan bir ekosistem mevcuttur. Alanı besleyen ana kaynak Aymaz Deresi'dir. Dere üzerine 1998 yılında Kutlu Aktaş İçme Suyu Barajının yapılması ile sulak alan özelliğini yavaş yavaş yitirmeye başlamıştır. Sahada karasal alanlarda frigana baskındır. Ekosistemi oluşturan Aymaz Deresinin, baraj yapımı ile denize ulaşması kesilince kıyı ekosistemi tatlı sudan tuzlu suya doğru hızla ilerleyen dar bir bantta kalmış ve özelliklerini yitirmeye başlamıştır. Sulak Alanda daha çok tek ve çok yıllık çayır bitkileri görülmekte, kıyı kumluklarda ve tatlı suyun denizle buluştuğu alanda tuzcul çayırlar bulunmaktadır. Sahada amfibiler, sürüngenler ve kemirgenler bulunmaktadır (Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, 2019).

Şekil 19: Alaçatı Sulak Alanı

Karaburun-Ildır Körfezi Özel Çevre Koruma Bölgesi: İzmir Çeşme KTKGB Planlama alanı sınırları dışında

kuzey sınırında yer almaktadır. İzmir Çevre Durum Raporu'na göre alanda 15 adet endemik, 4 adet nadir ve CITES kapsamında 5 adet bitki türü bulunmaktadır. IUCN kategorisinde de 21 adet bitki türü bulunmaktadır. Karaburun Yarımadasının kıyı ve deniz alanı, nesli tükenmekte olan ve uluslararası düzeyde koruma altına alınan Akdeniz Foklarının (*Monachus monachus*) üreme ve yaşam alanıdır. Aynı zamanda, ulusal/ uluslararası ölçekte koruma altında olan Ada Martısı, Yılan Kartalı, Küçük Kerkenez, Ada Doğanı gibi kuş türlerine de sahiptir. Su Samuru (*Lutra lutra*) ve Karakulak (*Caracal caracal*), Adi Tosbağa, Akdeniz Nalburu Yarasa'sı da Karaburun Yarımada'sında yaşayan nesli tehlike altındaki türlerdendir. (Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, 2019)

Şekil 20: Karaburun İldır Özel Çevre Koruma Bölgesi
Kaynak: (Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, 2019)

Tanay Tabiat Parkı: 30 hektar alana sahip olan tabiat parkı, İzmir Çeşme KTKGB' nin kuzey-batısında yaklaşık 1,5 km uzaklıkta bulunmaktadır. 1976 yılında A Tipi Orman İçi Dinlenme Yeri olarak tescil edilmiş, 2011 yılında, Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir. Alan aynı zamanda doğal sit alanı içinde kalmaktadır.

Şekil 21: Tanay Tabiat Parkı

Önemli Kuş Alanı: İzmir Çeşme KTKGB'nin büyük bir kısmı, 2004 yılında Birdlife International tarafından A1, A3

ve B2 kriterlerine¹⁶ Önemli Kuş Alanı (ÖKA) (Important Bird Area- IBA) olarak belirlenen 55.740 ha'lık alan içerisinde kalmaktadır. Doğa Derneği tarafından raporlandığı üzere, kıyının batı kesimindeki Mersin Körfezi'nin açıklarında deniz kuşları için önemli bir üreme alanı olan adacıklar bulunmaktadır.

Most recent IBA monitoring assessment			
Year of assessment	Threat score (pressure)	Condition score (state)	Action score (response)
2016	high	unfavourable	low

For more information about IBA monitoring please click here

Şekil 22: Alaçatı Önemli Kuş Alanı (IBA)

Kaynak: <http://www.birdlife.org>, Şubat 2021

Akdeniz Foku Yaşam Alanı

Mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı ve Sualtı Araştırma Derneği – Akdeniz Foku Araştırma Grubu işbirliği ile 2013 yılında hazırlanan Akdeniz Fokunun Türkiye'de Korunması Ulusal Eylem Planı'nda Çeşme'de yer alan akdeniz foku yaşam alanları şu şekilde belirtilmiştir:

“Çeşme kuzeyinde (38°20'24.58”K ve 26°18'58.51”D) ile (38°21'43.96”K ve 26°18'8.59”D) arasındaki kıyılar ile Çeşme Batı burnu çevresinde (38°17'27.26”K ve 26°14'35.68”D) ile (38°16'9.59”K ve 26°15'22.91”D) kıyılarda, yerleşim yerleri ve kıyı tesisleri dışında yapılaşmamış ve el değmemiş kıyılar. Bu bölgedeki deniz alanında yer alan adalar, adacıklar ve taşlar; Süngükaya Adası ve Fener Adası vd. Alaçatı-Sığacık kıyıları: **Çeşme güneyinde (38°15'58.43”K ve 26°16'54.58”D) noktası ile Doğanbey Burnu doğu kıyısı (38°3'2.50”K ve 26°52'59.89”D) noktası arasındaki kıyılarda**, ayrıca Özdere'de (38° 1'20.79”K ve 27° 4'18.91”D) noktası ile (38° 0'57.28”K ve 27° 5'9.97”D) noktası arasındaki kıyıda, yerleşim yerleri ve kıyı tesisleri dışında yapılaşmamış ve el değmemiş kıyılar ile bu bölgedeki deniz alanında yer alan tüm adalar, adacıklar ve taşlar.”

Çeşme'de yer alan akdeniz foku yaşam alanlarından üçüncüsü olarak belirtilen Çeşme güneyinde (38°15'58.43”K ve 26°16'54.58”D) noktası ile Doğanbey Burnu doğu kıyısı (38°3'2.50”K ve 26°52'59.89”D) noktası arasındaki kıyılar İzmir Çeşme KTKGB kıyılarını da kapsamaktadır.

¹⁶ A1: Küresel ölçekte tehdit altındaki türler, A3: Biyom-kısıtlı türler, B2: Avrupada elverişsiz koruma statüsüne sahip türler

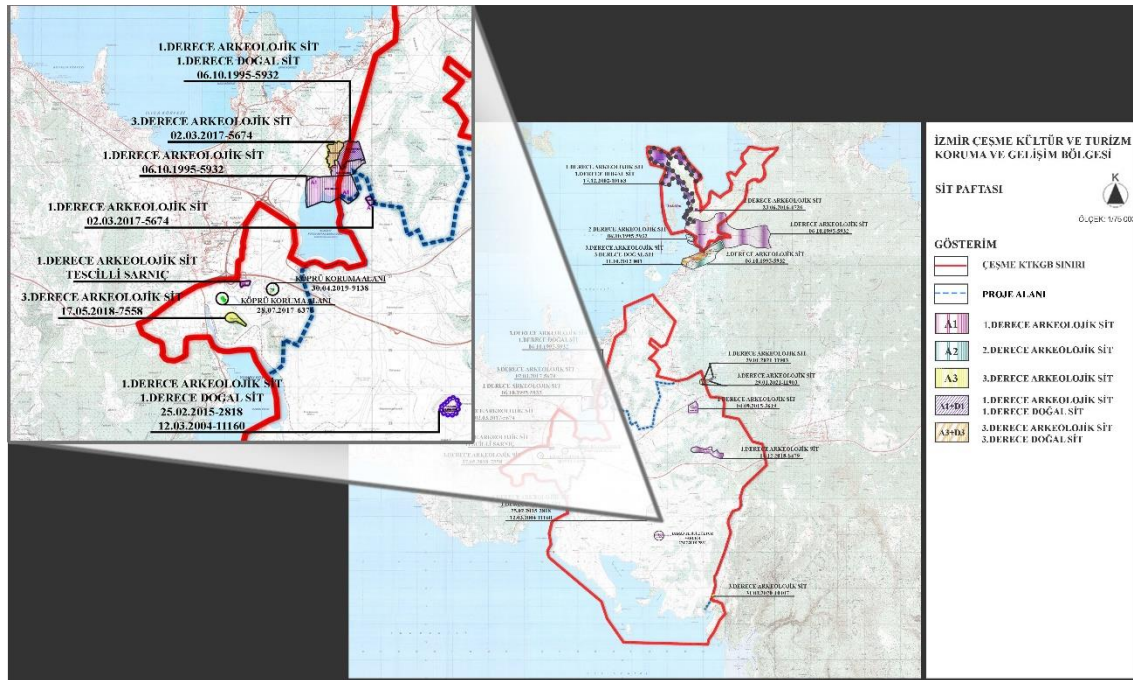
Şekil 23: Türkiye'nin önemli Akdeniz Foku Alanları
Kaynak: (SAD-AFAG, 2013)

3.9 KÜLTÜREL MİRAS

İlçede tarihi yapı olarak en önemli eser Çeşme Kalesi'dir. Çeşme Kalesi, Osmanlılar zamanında 1508 yılında 2. Beyazıt tarafından yaptırılmıştır. İlçe isminden anlaşılacağı üzere birçok tarihi çeşmeye sahiptir. Çeşme'nin çeşitli mahallelerinde 18. ve 19. yüzyıllardan kalma Anonim Çeşme, Kaymakam Çeşmesi ve Molla Çeşmesi adı ile anılan üç önemli Çeşme bulunmaktadır. (Çeşme Kaymakamlığı, 2021). Alaçatı Evleri; tarihsel ve kültürel miras açısından önemli özellikler taşımaktadır. Çoğu 19. yüzyıldan kalmaz. Alaçatı Evleri, Osmanlıların Ege kıyılarında oluşturduğu karma mimari örneğidir.

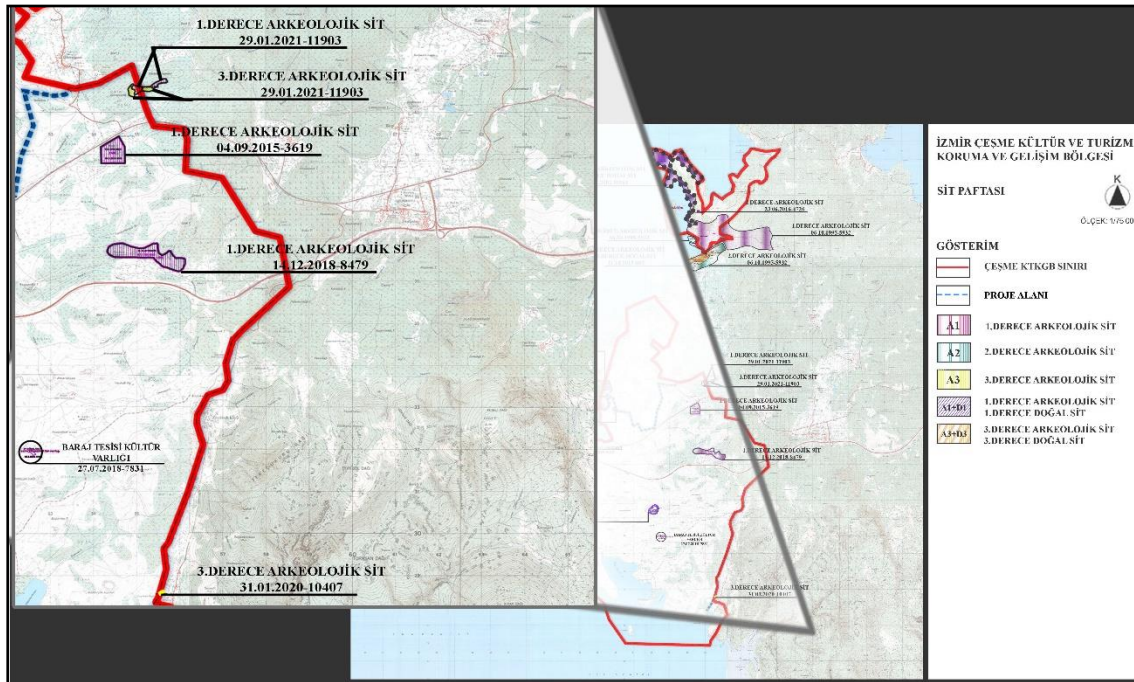
Arkeolojik Sit Alanları:

İzmir Çeşme KTKGB 'nin Alaçatı (Kutlu Aktaş) Barajı çevresinde yer alan kısmında 5 adet 1. derece arkeolojik sit alanı, 2 adet 3. derece arkeolojik sit alanı ve 2 adet "Köprü Koruma Alanı" bulunmaktadır (Şekil 24).

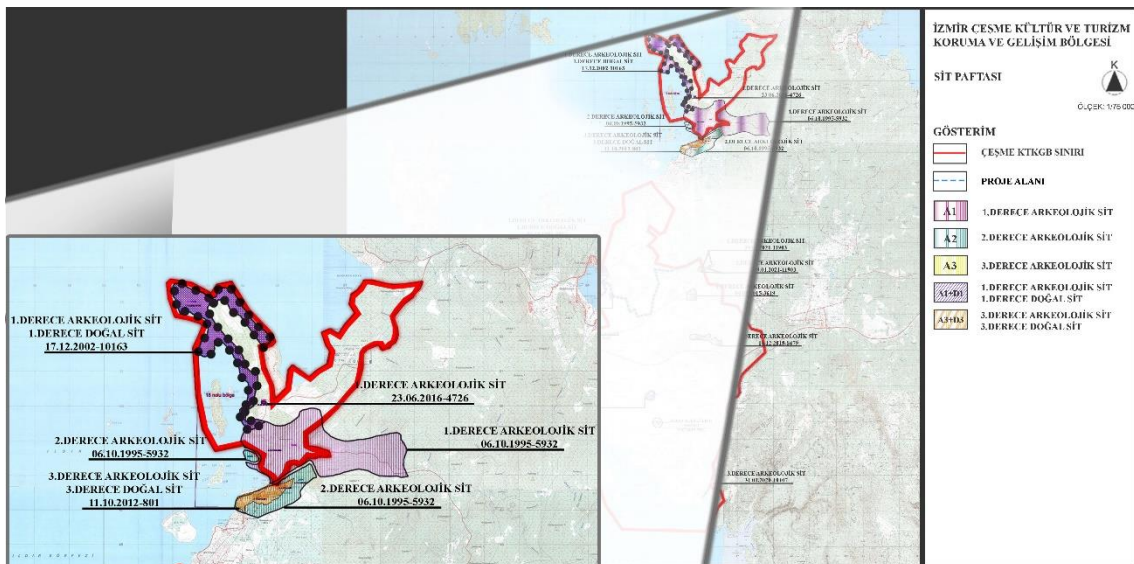
Şekil 24: Arkeolojik Sit Alanları – Kutlu Aktaş Barajı Çevresi

İzmir Çeşme KTKGB 'nin Çeşme Urla sınırında yer alan bölgede 3 adet 1. derece arkeolojik sit, 2 adet 3. Derece arkeolojik sit ve 1 adet "Baraj Tesisi Kültür Varlığı" bulunmaktadır (Şekil 25).

Şekil 25: Arkeolojik Sit Alanları – Çeşme Urla Sınırı

İzmir Çeşme KTKGB 'nin kuzey bölümünde 3 adet 1. derece arkeolojik sit, 2 adet 2. derece arkeolojik sit ve 1 adet 3. derece arkeolojik sit alanı bulunmaktadır (Şekil 26).

Şekil 26: Arkeolojik Sit Alanları – Kuzey

3.10 PLANLAMA BÖLGESİNİN SOSYOEKONOMİK ÖZELLİKLERİ

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından 2014 yılı verileri kullanılarak yürütülen, İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE-2017) göre, Türkiye'nin ilçeleri, sekiz kategori altındaki 32 değişken göz önüne alınarak, demografi, istihdam, eğitim, sağlık, rekabetçilik, mali değişkenler ve yaşam kalitesi olmak üzere altı kademe gelişmişlik seviyesinde sınıflandırılmıştır. Bu çalışma sonuçlarına göre, Çeşme İlçesi 1. Kademe Gelişmiş İlçeler arasında yer almaktadır. Çeşme İlçesinin, Türkiye genelinde 970 ilçe arasından 22.

İzmir ilinde ise 30 ilçe arasından 4. gelişmişlik sıralamasında olduğu belirlenmiştir.

3.10.1 Demografik Yapı

İzmir Çeşme KTKGB Planlama Alanının içinde bulunduğu İzmir ili, Türkiye'nin en fazla nüfusa sahip üçüncü ilidir. 2020 yılında 46.093 kişi olan Çeşme ilçesinin nüfusu İzmir ili nüfusunun yaklaşık %1 'ini, Urla, Seferihisar, Güzelbahçe ve Karaburun'da yer aldığı Yarımada nüfusunun ise yaklaşık %25 'ini oluşturmaktadır. Çeşme Kaymakamlığı internet sayfasında verilen bilgilere göre ilçenin yaz nüfusunun 250.000-300.000'e, bazı kaynaklarda da 1,000,000'a kadar çıktığı belirtilmektedir.

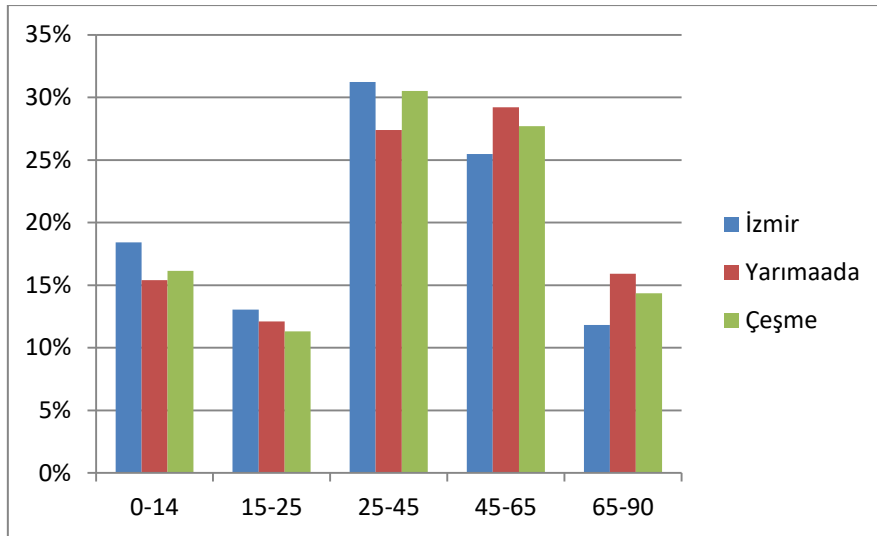
Son on yıldaki nüfus artış hızları incelendiğinde, nüfus artış hızı Türkiye'de %13,4, İzmir'de %11,3 iken Çeşme'de bu oranın %39,5 olduğu görülmektedir (Tablo 5). Artan nüfus daha çok yaşlı nüfustur. Yarımada Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi'nde de belirtildiği gibi nüfus yaşlanma eğilimindedir. Yarımada genç nüfus göçü vermekte yaşlı nüfus göçü almaktadır.

Tablo 5: 2010-2020 yılları arası nüfus değişimi, Türkiye, İzmir, Çeşme

Yıllar	Türkiye Nüfusu	İzmir	Çeşme
2010	73.722.988	3.948.848	33.051
2011	74.724.269	3.965.232	33.931
2012	75.627.384	4.005.459	34.563
2013	76.667.864	4.061.074	35.965
2014	77.695.904	4.113.072	39.243
2015	78.741.053	4.168.415	39.243
2016	79.814.871	4.223.545	40.312
2017	80.810.525	4.279.677	41.278
2018	82.003.882	4.320.519	43.489
2019	83.154.997	4.367.251	44.363
2020	83.614.362	4.394.694	46.093
Eğilim	%13,4 ↑	%11,3 ↑	%39,5 ↑

Kaynak: TÜİK

Nüfus Yaş Grupları: Nüfusun yaş gruplarına göre dağılım yüzdesi incelendiğinde, Çeşme ilçesinde nüfusun %29'u 45-65 yaş grubunda, %27'si 25-45 yaş grubunda, %16'sı 65-90 yaş grubunda, %15'i 0-14 yaş grubunda, %12'si ise 15-25 yaş grubunda yer almaktadır. İzmir ve Yarımada genelinde karşılaştırıldığında, tamamında en yüksek yaş grubunu 25-45 ve 45-65 yaş grubu oluşturmaktadır. 25-45 yaş grubunda Yarımada göre daha yüksek bir nüfus yüzdesi Çeşme'de ikamet etmektedir. 45-90 yaş aralığındaki nüfus yüzdesi ise İzmir 'e göre daha yüksek ancak Yarımada'ya göre nispeten daha düşüktür. 25 yaş altı genç nüfus yüzdesi İzmir 'den daha düşüktür.

Şekil 27: Nüfusun yaş gruplarına göre dağılım yüzdesi

Kaynak: TÜİK verileri üzerinden SÇD Ekibi tarafından hazırlanmıştır.

3.10.2 Sosyokültürel Yapı

Yarımada Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi'nde Yarımada'ya gelenler ve gidenler sonucu kültür çeşitlenirken, diğer yandan da yerel kültürün kaybolma eğiliminde olduğu belirtilmektedir (İZKA İ. , 2014).

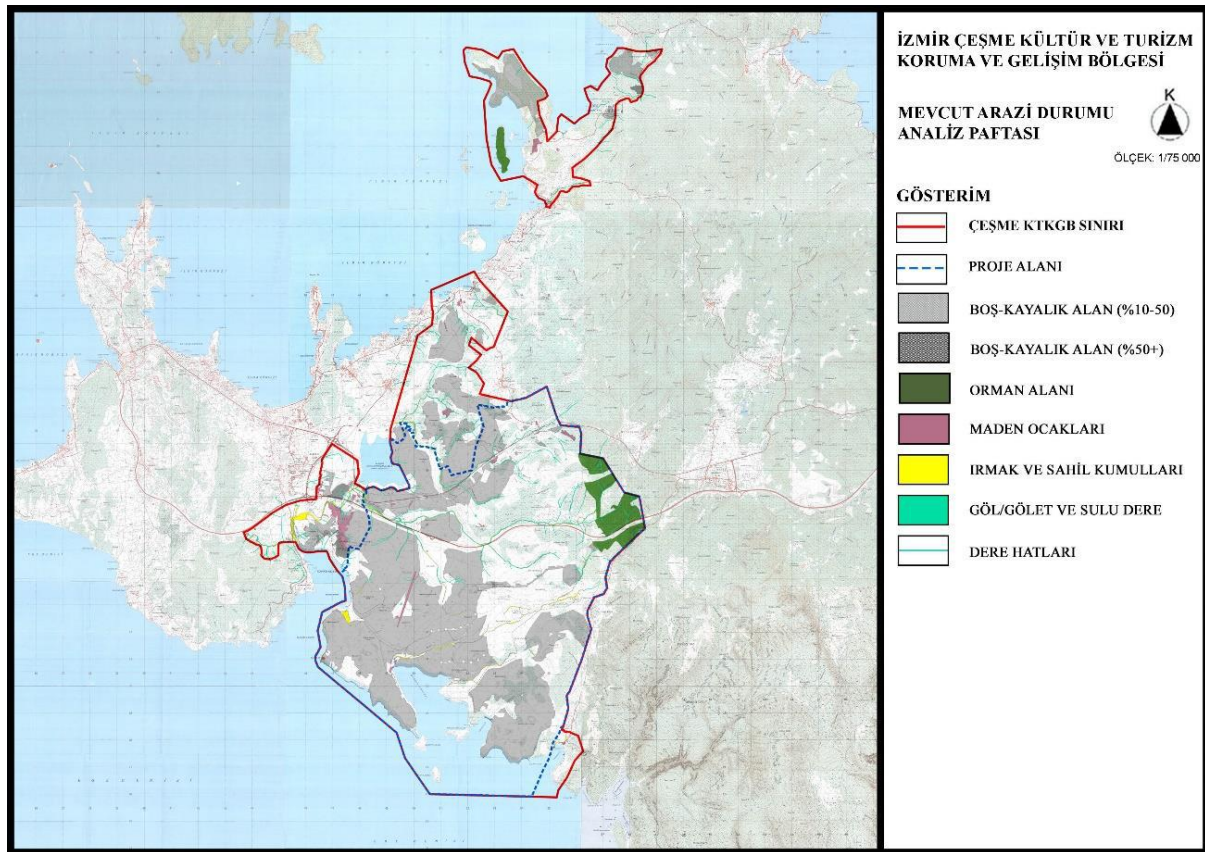
İZSU Stratejik Planında, kontrolsüz nüfus artışı ve yapılaşma, dönemsel nüfus artışları, doğal kaynakların bilinçsiz kullanımı sosyokültürel anlamda ildeki en önemli sorunlardan biri olarak belirtilmiştir (İZSU, İZSU Stratejik Planı 2020-2024, 2020)

3.10.3 Ekonomik Profil

İzmir ekomisinde en büyük payı hizmet sektörü, ikinci sırada sanayi sektörü, en son sırada ise tarım sektörü oluşturmaktadır. 2017 yılı verilerine göre, hizmet sektörünün, sanayinin ve tarımın Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYİH) içindeki payı sırasıyla %57,5, %37,5 ve %5 'dir (Küçüközmen, 2019). İzmir'de GSYİH'daki tarımın payı yıllar itibari ile bir azalış eğilimindedir. 1987 yılında %10,4 olan bu değer, 2001 yılında %7, 2017'de ise %5'e kadar gerilemiştir (İZKA İ. , 2014).

A. Sanayi

İlçede sanayi kuruluşu bulunmamaktadır. Sadece 3 adet orta kapasiteli zeytin yağhanesi mevcuttur. (Çeşme Kaymakamlığı, 2021). Ayrıca İzmir Çeşme KTKGB'de işletme halinde olan maden ocakları mevcuttur. Maden ocaklarının yerleri aşağıda Şekil 28'de gösterilmiştir.

Şekil 28: İzmir Çeşme KTKGB Maden Ocaklarının konumları

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı (Tarım Reformu Genel Müdürlüğü) 15.12.2020 Tarihli, 58125898 Sayılı Yazısı Doğrultusunda Planlama Ekibi Tarafından Hazırlanmıştır.

B. Tarım ve Hayvancılık

Çeşme İlçesinde 1930'lu yıllara kadar ilçedeki tarım alanlarının %50 'sine kadar varan bağcılık ve kısmen zeytincilik hakim ürün desenini oluşturmaktaydı. 1930'lu yıllardan itibaren floskera zararlısı nedeniyle yavaş yavaş bağ alanları daralmaya başlamış, 1950'li yılların başlarında kalan bağ alanları da sökülerek ilçede tütün

tarımına başlanmıştır. Tütün tarımı, 1980'li yılların başlarına kadar öncelikli ürün durumuna gelmiştir. 1980'li yılların başından itibaren tütün alanlarına kavun ikame olmuş, halen kavun alanlarının mevcut ekilen tarım alanları içerisindeki yeri birinci derecede önemini korumaktadır. 1970'li yılların sonlarına doğru İldırı'da dikilmeye başlayan, 1985 yıllarında 500 dekar civarında olan enginar dikimi 1990'dan itibaren Ovacık köyünde de dikilmeye başlamış, bugün itibarıyla 1800 dekar alana ulaşmıştır. İlçede sulama suyu kaynaklarının yetersizliği ağırlıklı olarak susuz tarımın yapılmasını zorunlu kılmaktadır. 1950'li yılların sonlarına doğru bugünkü Ilıca'da şantiye evleri ile sayfiye kenti olma eğilimi başlamıştır. 1980'li yılların başlarında ülke genelinde başlayan hızlı turizm hareketi 1985 yılından sonra Çeşme' de hız kazanmış, bu tarihlerden itibaren de tarım arazileri daralmaya başlamıştır (Çeşme Kaymakamlığı, 2021).

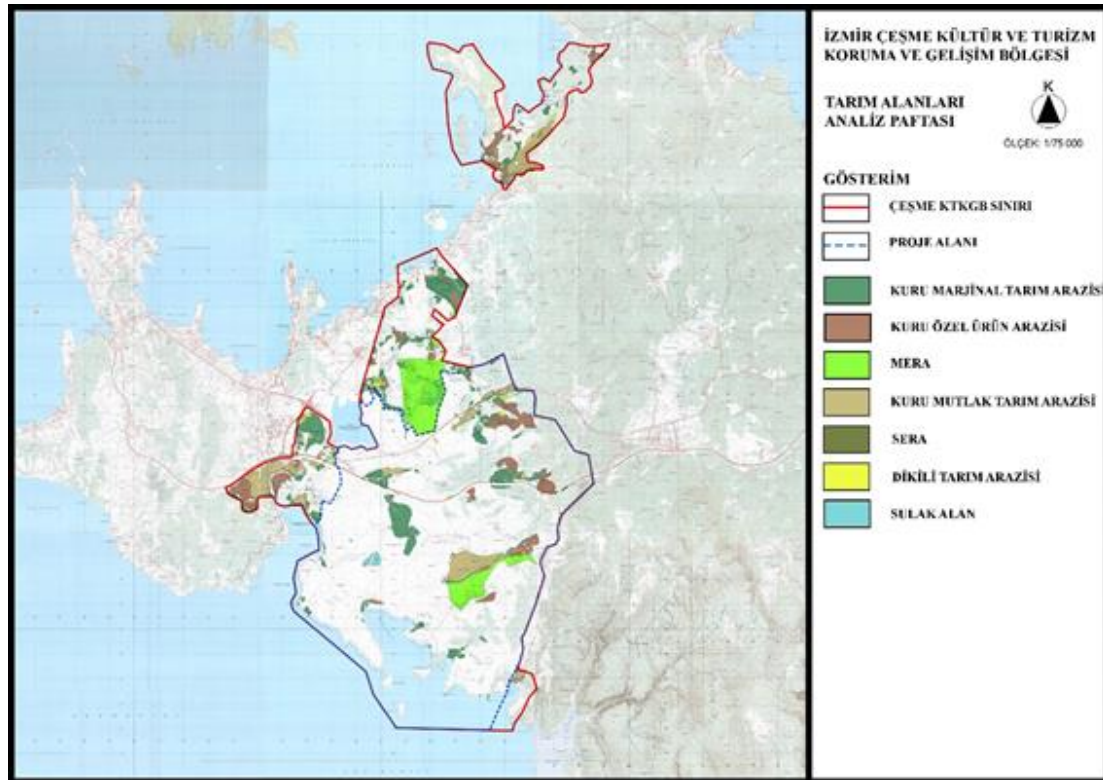
İzmir Çeşme KTKGB içerisinde ise genel olarak marjinal tarım arazisi bulunmaktadır. Ağırlıklı olarak kavun, marul, domates, enginar, patlıcan, lahana, buğday ve arpa tarımı yapılmaktadır. Dikili tarım arazisi olarak tanımlanan alanların büyük çoğunluğu, 3573 sayılı Zeytinliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun hükümleri ile korunan zeytinlik alanlardan oluşmaktadır. Sakız ağacı da bölgenin önemli doğal ürünlerinden biridir. Bölgede aynı zamanda güvenilir ve sağlıklı gıdaya ulaşım açısından önemli olan Organik ve İyi Tarım Uygulamaları da yapılmaktadır. (Planlama Ekibi, Proje Alanına İlişkin Araştırma Raporu, 2021)

İzmir Çeşme KTKGB içerisinde yaklaşık 518 ha mutlak tarım arazisi, 113 ha dikili tarım arazisi, 556 ha kuru özel ürün ve 1047 ha marjinal tarım arazisi bulunmaktadır (Tablo 6).

Tablo 6: İzmir Çeşme KTKGB İçerisinde Yer Alan Tarımsal Arazilerin Dağılımı

	Kuru Marjinal Tarım Arazisi	Kuru Özel Ürün Arazisi	Mera	Kuru Mutlak Tarım Arazisi	Sera	Dikili Tarım	Sulak Alan
İzmir Çeşme KTKGB	1047 ha	556 ha	642 ha	518 ha	0.2 ha	113 ha	24 ha
Toplam alan içindeki %'si	%6,48	%3,44	%3,97	%3,20	%0,001	%0,69	%0,14

Kaynak: (Planlama Ekibi, Proje Alanına İlişkin Araştırma Raporu, 2021)

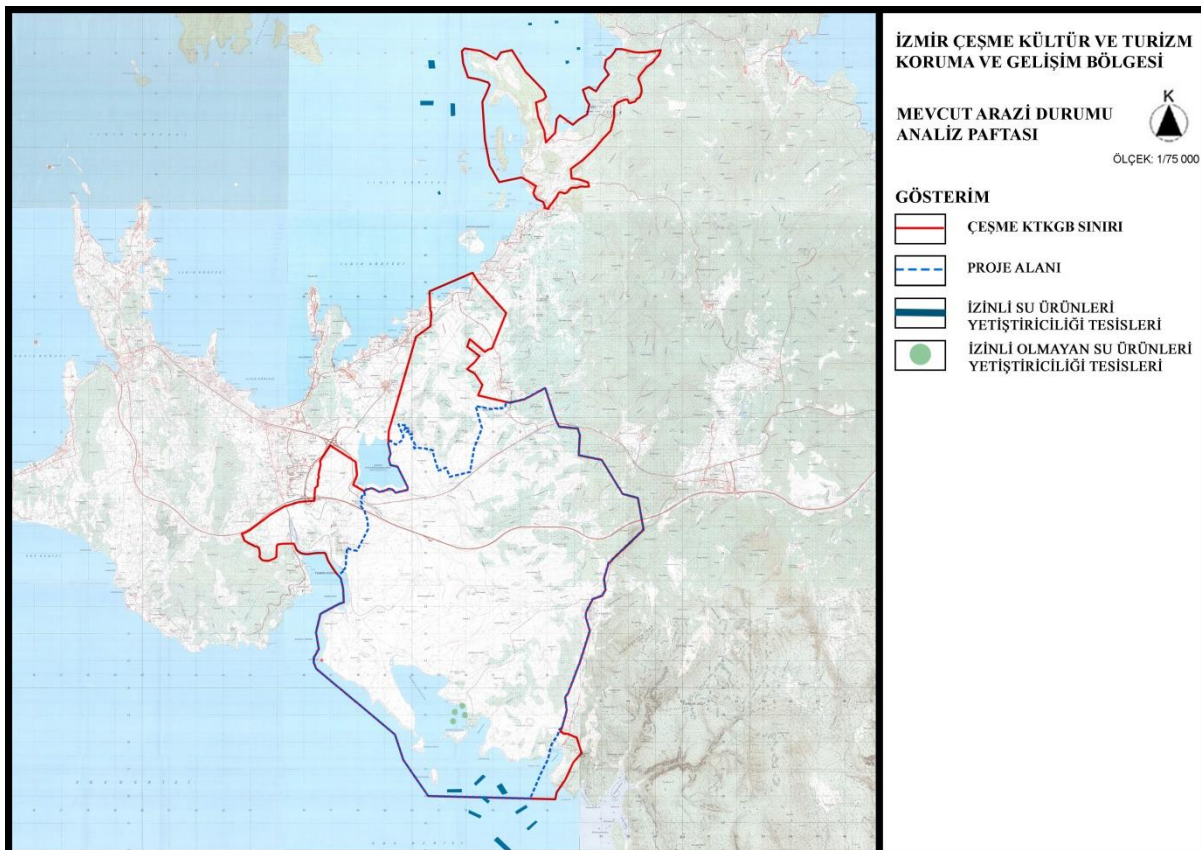
Şekil 29: İzmir Çeşme KTKGB Tarım Alanları

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı (Tarım Reformu Genel Müdürlüğü) 15.12.2020 Tarihli, 58125898 Sayılı Yazısı Doğrultusunda Planlama Ekibi Tarafından Hazırlanmıştır.

C. Balıkçılık ve Su Ürünleri Yetiştiriciliği

Ege Denizi'nde mevcut stokların korunması, üretimin artırılması ve kirliliğin önlenmesi amacıyla Çeşme mülki deniz sınırları içerisinde kalan alanlar; 22 Mart 1983 tarihve 17938 sayılı Resmi Gazete'nin yayınlanan kararı ile "Kuzeyde; Çeşme İlçe hudutları Gerence Körfezi ve Güneyde Urla İlçesiyle sınır teşkil eden Zeytinli Körfezi'nden çıkılacak dik hatlar arasında kalan ve karasularımız içinde bulunan bu alanlar ile bu kıyılara akan tüm akarsu ve azmaklar" su ürünleri istihsal alanı olarak belirlenmiştir.

İzmir Çeşme KTKGB sınırları içerisinde "1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu ve Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yönetmeliği" hükümleri doğrultusunda ve ilgili diğer kurumlarla beraber Tarım ve Orman Bakanlığı'nın olumlu görüşleri alınarak yetiştiricilik faaliyeti yürütmekte olan 3 adet "İzmirli Su Ürünleri Yetiştiriciliği Tesisi" bulunmaktadır. Bunun yanı sıra KTKGB sınırları dışında muhtelif uzaklıklarda ağ kafeslerde su ürünleri yetiştiriciliği yapan izinli tesisler ve Mersin Körfezi çevresinde izinli olmayan su ürünleri yetiştiriciliği tesisleri de bulunmaktadır. (Bkz. Şekil 30)

Şekil 30: İzinli ve izinsiz su ürünleri yetiştiriciliği tesisleri

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığının (Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü) 23.01.2020 tarih, 238532 sayılı yazısı doğrultusunda Planlama Ekibi Tarafından Hazırlanmıştır

Turizm

Çeşme İlçesi'nde başta deniz (kıyı) turizmi olmak üzere kültür turizmi, termal turizm, doğa turizmi, kamp turizmi ve spor turizmi yapılmaktadır. Sahip olduğu kıyı alanları sayesinde deniz turizmi özelinde önemli bir potansiyele sahiptir. Çeşme ilçesinde Tablo 7'da verilen 11 adet Turizm Merkezi¹⁷ yer almakta olup ve ilçe yüz ölçümünün yaklaşık %25'ini oluşturmaktadır.

17 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun 3. maddesine göre “Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri içinde veya dışında, öncelikle geliştirilmesi öngörülen; yeri, mevkii ve sınırları Cumhurbaşkanı kararıyla tespit ve ilân edilen, turizm hareketleri ve faaliyetleri yönünden önem taşıyan yerleri veya bölümleri” olarak tanımlanmaktadır.

Tablo 7: Çeşme İlçesindeki Turizm Merkezleri

No	Adı	Tema	Açıklama	İlan edildiği Resmi Tarih ve Sayısı
1	İzmir Alaçatı TM	Kıyı	Doğal	06.09.1982 - 17804
2	İzmir Çeşme Altinkum TM	Kıyı	Doğal	07.12.1985 - 18951
3	İzmir Çeşme Paşa Limanı	Kıyı	Doğal	05.08.1986 - 19186
4	İzmir Çeşme Reisdere	Kıyı	Doğal	13.03.2008 - 26815
5	İzmir Alaçatı Çakabey	Kıyı	Doğal	06.02.2010 - 27485
6	İzmir Alaçatı Yumru Koyu	Kıyı	Doğal	06.02.2010 - 27485
7	İzmir Alaçatı Güvercinlik	Kıyı	Doğal	06.02.2010 - 27485
8	İzmir Çeşme Şifne	Kıyı	Doğal	06.02.2010 - 27485
9	İzmir Alaçatı Mersin Körfezi	Kıyı	Doğal	05.06.2011 - 27955
10	İzmir Çeşme Altinkum TM	Kıyı	Doğal	02.12.2011 - 28130
11	İzmir Çeşme Ayasaranda	Kıyı	Arkeolojik,	02.12.2011 - 28130

Kaynak: (KTB K. , 2021)

Turizm Tesisleri ve Turist Sayıları: Çeşme ilçesi çeşitli turizm imkanlarıyla İzmir ilinin en çok tesis barındıran ilçesidir. İzmir ilindeki toplam 257 adet işletme ve yatırım belgeli tesisin 73'ü Çeşme ilçesinde bulunmaktadır. Bu tesisler 5799 oda kapasitesi ile 12.567 yatak kapasitesi ile hizmet vermektedir. Çeşme'de bulunan tesislerden 6 tanesi termal tesis, 10 tanesi ise çevreye duyarlı tesisdir (İzmir KTM, 2021).

2017-2019 yılları arasında İzmir İli ve Çeşme İlçesi'ne gelen yerli ve yabancı turist sayıları incelendiğinde, İl genelinde yabancı turist sayısı yerli turist sayısından fazla iken, Çeşme ilçesi'nde yerli turist sayısının daha yüksek olduğu, ancak 2019 yılında Çeşme'ye gelen yabancı turist sayısında belirgin bir artış olduğu görülmektedir. (Bkz. Tablo 8)

Tablo 8: 2013-2019 Çeşme Turizm Tesislerinde Konaklayan Turist Sayıları

	2013 ^a	2014 ^a	2015 ^a	2017 ^b	2018 ^b	2019 ^b
Yerli Turist Sayısı	507.118	564.945	581.408	727.260	858.215	666.164
Yabancı Turist Sayısı	74.070	64.818	53.997	72.853	98.698	142.617

Kaynak: a. (Çeşme Kaymakamlığı, 2021) b: (Planlama Ekibi, Proje Alanına İlişkin Araştırma Raporu, 2021),

Bununla birlikte, il genelinde son üç yıldaki turist verileri incelendiğinde, COVID-19 salgını nedeniyle 2020 yılında ciddi oranda düşüş olduğu görülmektedir (Bkz. Tablo 9).

Tablo 9: İzmir'e Gelen Yerli ve Yabancı Turistlerin Yıllara Göre Dağılımı

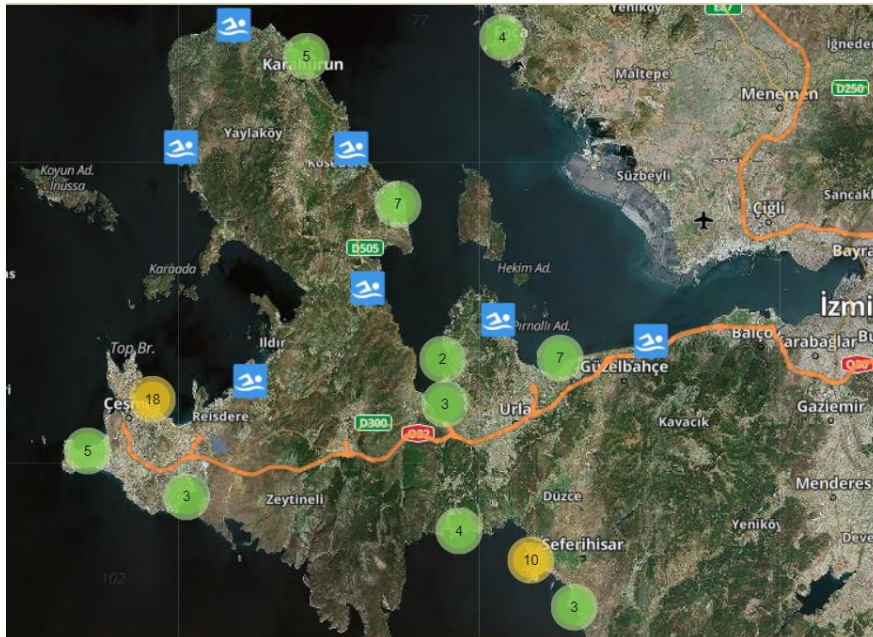
	2018	2019	2020
Yabancı Turist	1.021.576	1.224.634	297.442
Yerli Turist	661.712	750.553	267.018
Toplam	1.683.288	1.975.187	564.460

Kaynak: (İzmir KTM, 2021)

Spor Turizmi (Rüzgar Sörfü): Alaçatı'nın rüzgar sörfüne elverişli plajları turizm açısından önem taşımaktadır. Rüzgar sörfü dünya ölçeğinde tanınırlığa sahiptir. Özellikle, 2000'lerin başından itibaren Alaçatı'da turizmde hızlı gelişme yaşanmıştır. Alaçatı Turizm Merkezi, uluslararası rüzgâr sörfü yarışmalarının organize edildiği nitelikli koylarıyla önemli bir yerdir. Özellikle Çark, Windsurf ve Yumru Koy plajları sahip olduğu doğal güzellikleri sayesinde sörf yapılmasına olanak sağlamaktadır ve bu kapsamda bölgede şu festival ve yarışmalar düzenlenmektedir:

- Alaçatı Sörf Festivali
- PWA Windsurf Dünya Kupası Alaçatı Ayağı
- Türkiye Windsurf Ligi Yarışları Alaçatı Ayağı
- Alaçatı Fishing Uluslararası Balıkçılık Turnuvası
- IFCA Çocuklar, Gençler & Büyükler Dünya Sörf Şampiyonası

Deniz (kıyı) Turizmi: Çeşme İlçesinde 16 tanesi Karaburun'da olmak üzere toplam 43 adet plaj bulunmaktadır. İzmir Çeşme KTKGB kıyılarında plaj bulunmamaktadır.

Şekil 31: Çeşme’de yer alan plajlar
Kaynak (SB, 2021)

Yat Turizmi: Çeşme ilçesinde yat turizmine olanak sağlayan üç adet yat limanı bulunmaktadır (Şekil 32). Üç yat limanı toplamda 727'si denizde, 260'ı karada olan yata hizmet verebilmektedir (Tablo 10). Aynı zamanda, Çeşme ilçesinde toplam kapasitesi 5452 kişi olan, 53 adet günübirlik gezi teknesi bulunmaktadır. Çeşme ilçesi, İzmir ilindeki en çok günübirlik teknesi olan ilçedir.

Şekil 32: Çeşme İlçesindeki yat limanları lokasyonları

Tablo 10: Çeşme İlçesindeki Belgeli Yat Limanları

No	Yat Limaninin Adı	Belge Sahibi	Yat Kapasitesi		Ek Özellikler
			Denizde	Karada	
1	Port Alaçatı Marina	Alaçatı Turizm Yatırım İşletmeleri A.Ş.	260	100	100 Kişilik 2. Sınıf Lokanta, Alakart Lokanta, 6 Adet Satış Ünitesi, 6 Adet 150 Araçlık Otopark
2	Setur Çesme	Setur Marina Turistik Anonim	90	60	

	Marina	Şirketi			
3	İC Çeşme Marina	İC Çeşme Marina Yat. Tur. ve İşl. A.Ş.	377	100	Seminer Salonu 21 Adet, Satış Ünitesi 90 Kişilik, Kafe Bar, 150 Kişilik, 150 ve 175 Kişilik Lokanta, Kafeterya, Yat Kulübü, Akaryakıt İkmal Yeri, Kreş, Yatçı, Spa Ve Spor Merkezi, Aletli Jimnastik Salonu, Sauna Türk Hamamı, Masaj Odaları, Yüzme Havuzu, Jakuzi, Revir, Hangar Otopark
Toplam			727	260	

Kaynak: (İzmir KTM, 2021)

Termal Turizm: Türkiye’de, 410 termal su kaynağının 123’ü Ege Bölge’sinde; bu kaynakların 59’u İzmir’de bulunmaktadır. Çeşme İlçaları ve Şifne (Reisdere) Kaplıcası ve Çamuru ise Çeşme ilçesindeki termal-sağlık turizminin yapıldığı yerlerdir.

Kültür Turizmi: Çeşme Kalesi, Kervansaray, Çeşme Müzesi ve Erytrai (İldırı) Çeşme’nin tarihi yerleridir. Ayrıca birçok tarihi çeşme yer almaktadır: Maraş Çeşmesi, Mehmet Kethuda Çeşmesi, Ahmetoğlu Hacı Memiş Ağa Çeşmesi (Ömer Ağa , Hamaloğlu veya Hafize Rabia Hatun Çeşmesi, Şerif Ağazade Seyyidi Hasan Ağa Ailesi Hacı Salihe Çeşmesi, Kitabesiz Eski Çeşme, Kaymakam Sadık Bey Çeşmesi, Kabadayı Çeşmesi.

3.10.4 Sağlık

Dünya Turizm Örgütü verilerine göre, COVID-19 salgınının küresel turizm üzerindeki yıkıcı etkisi devam etmektedir. Tüm dünya ülkelerinde uluslararası turist girişlerinde büyük düşüşler yaşanmaya devam etmektedir. Tüm dünyada, 2020 yılında 2019 yılına göre %73 düşüş yaşanırken, bu oran 2021 yılının ocak ayında %87’ye ulaşmıştır. (UNWTO, 2021)

Şekil 33: Yabancı turist girişlerinde % değişim
Kaynak: (UNWTO, 2021)

İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından 2020 Haziran ayında hazırlanan COVID-19 Dirençlilik Eylem Planına göre de, pandeminin en çok etkilediği sektör turizm olarak belirtilmiştir. İzmir Yeşil Şehir Eylem Planına göre, pandeminin, turizm sektörü üzerinde bu denli büyük bir şok etkisi olması beklenmemekte, hızlı etkiler yerine sistematik ve uzun süreli etkilerinin olacağı düşünülmektedir. Bu sebeple, etkilere karşı hazırlıklı olmanın zorunluluğu belirtilmektedir. (İBB, 2020)

3.11 ARAZİ KULLANIMI VE ÇEVRE DÜZENİ PLANI

3.11.1 Arazi Kullanımı

İzmir İli

İzmir ilinin arazi kullanımını şekillendiren temel faktörlerden birisi ilin coğrafyasıdır. İlin %60 'ı dağlık, %18 'i plato ve %22 'si ovalardan oluşmaktadır. Yüksek kesimlerde temel arazi örtüsü ormandır. İlde kıyı ormanları genellikle

tahrip olmuştur. Bu alanlar makilikler ve zeytinliklerle örtülüdür ya da yapılaşmıştır. Orman varlığı yönünden en zengin ilçeler Menderes ve Kemalpaşa; en fakir ilçeler ise Konak, Bayraklı, Balçova ve Çiğli ilçeleridir. İlde dağ uzantıları arasında çöküntü ovaları bulunmaktadır. Küçük Menderes Ovası, Bakırçay Ovası, Gediz Ovası ve Menemen Ovası ildeki önemli ovalardır ve tarımsal niteliktedir.

İlde yapılaşmış alanlar İzmir merkez ile ilçe merkezlerinde ve sahil kesiminde yoğunlaşmaktadır. Topoğrafya merkez çevresinde yerleşim açısından oldukça kısıtlı gelişmeye olanak vermektedir. Bu topoğrafik yapı mekansal gelişmesinin aksiyel gelişme ya da alt bölgesel odaklanmalara imkân vermektedir.

İzmir ili ve Çeşme ilçesine ait 1990 ve 2018 yılları arasında arazi kullanımı ve arazi kullanımında değişimler CORINE¹⁸ arazi örtüsü sınıflandırmasına göre analiz edilmiştir. CORINE tanımlamasına göre 2018 yılı için İzmir ilinde bütün arazi kullanımları arasındaki en yüksek oran (%53,2) ormanları, maki ve diğer otsu bitkileri, bitki örtüsü ile kaplı olmayan veya az miktarda bitki örtüsü ile kaplı olan açık alanları kapsayan orman ve yarı doğal alanlara aittir. Orman ve yarı doğal alanları sırasıyla ekilebilir alanları, sürekli ürünleri, meralar ve karışık tarım alanlarını kapsayan tarımsal alanlar (%40) ve şehir yapısını, endüstri, ticaret ve ulaşım birimlerini, maden ocağı, çöp ve boşaltım sahalarını, yapay ve tarımsal olmayan yeşil alanları kapsayan yapay alanlar (%5,6) izlemektedir. Sulak alanlar ve su kütlelerinin payı ise oldukça azdır.

İzmir ili arazi kullanım dağılımını değerlendirmek için Türkiye geneli arazi kullanım oranları referans olarak kullanılabilir. 2018 yılı itibarıyla Türkiye geneli için en yüksek arazi kullanımı orman ve yarı doğal alanlar (%50,3) ve tarımsal alanlar (%42,3)'dir. Yapay alanların oranı ise sadece %1,9 'dur. Oransal olarak bakıldığında İzmir ilinde yapay alanların oranı Türkiye'deki yapısal alanların payının 3 katına yakındır. Bu durum Türkiye'nin 3. büyük nüfusunu barındırması ile açıklanabilir çünkü Türkiye'de nüfus yoğunluğu 1 kişi/ha iken İzmir'de nüfus yoğunluğu 3,6 kişi/ha'dır. Yapay alanların oranının yüksek olmasında, ayrıca, kıyı şeridindeki ikincil konutların etkisinin olduğu düşünülmektedir.

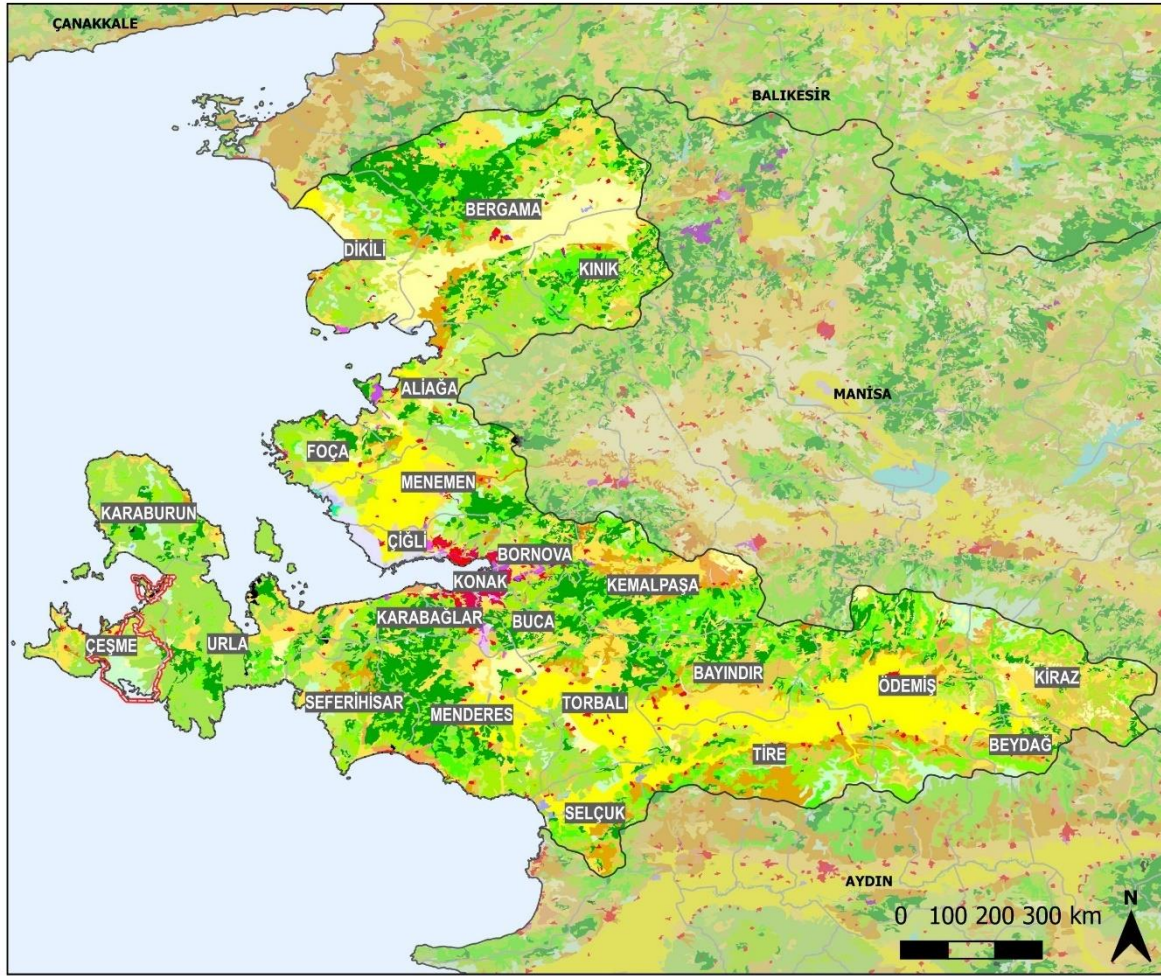
Arazi kullanım büyüklüğü bakımından 2018 yılı sıralaması 1990 yılı ile aynıdır ancak arazi kullanımında bazı değişiklikler meydana gelmiştir. 1990 yılına göre tarımsal alanlar, orman ve yarı doğal alanlar ile sulak alanlar azalırken yapay alanlar ve su kütlelerinin alansal büyüklüğü artmıştır. Nüfus ve yapılaşma baskısı ile 1990-2018 döneminde yapay alanlar ikiye katlanmıştır. Bu dönemde İzmir nüfusu yaklaşık %60 artmış iken yapay alanların %99,96 oranında artması ikincil konut ve kontrolsüz yapılaşma ile açıklanabilir. İzmir ili 1990-2018 arazi kullanımını ve değişimleri Tablo 11'de verilmiştir. 1990 ve 2018 yılı İzmir ili arazi kullanımı ve 1990 sonrasında arazi kullanımında meydana gelen değişimler ise sırasıyla aşağıdaki şekillerde verilmiştir.

Tablo 11: İzmir İli 1990-2018 Arazi Kullanımını ve Değişimler

Arazi ölçüsü sınıfı	İZMİR İLİ				1990-2018 yılları arası eğilim
	1990		2018		
	ha	%	ha	%	
Yapay Alanlar	33.052	2,8	66.091	5,6	+100,0
Tarımsal Alanlar	501.895	42,2	475.895	40,0	-5,2
Orman ve Yarı Doğal Alanlar	643.385	54,1	633.095	53,2	-1,6
Sulak Alanlar	6.413	0,5	6.149	0,5	-4,1
Su Kütleleri	4.687	0,4	8.327	0,7	+77,7
Toplam	1.189.431	100	1.189.556	100	0,00

Kaynak: (TOB, Tarım ve Orman Bakanlığı, 2021)

¹⁸ CORINE (Coordination of Information on the Environment- Çevresel Bilginin Koordinasyonu), Avrupa Çevre Ajansı tarafından belirlenen Arazi Örtüsü/Kullanımı Sınıflandırmasına göre uydu görüntüleri üzerinden bilgisayar destekli görsel yorumlama metodu ile üretilen arazi örtüsü/kullanımını verisidir. CORINE Arazi Örtüsü (CLC) envanteri, 1985 yılında (referans yılı 1990'dır) başlatılmıştır. 2000, 2006, 2012 ve 2018 yıllarında güncellemeler yapılmıştır. 44 sınıftan oluşan bir arazi örtüsü envanterinden oluşmaktadır. Corine Projesi kapsamında ölçek 1/100000, haritalanacak en küçük alan 25ha, minimum koridor genişliği 100m, çalışılan hassasiyet ise 1/25000 olarak belirlenmiştir.

Lejant

1990 Arazi Kullanımı

- Sürekli kentsel doku
- Sürekli olmayan kentsel doku
- Endüstriyel veya ticari birimler
- Karayolu ve demiryolu ağları ve ilgili arazi
- Limanlar
- Havaalanları
- Maden çıkarma sahaları
- Döküm sahaları
- İnşaat alanları
- Yeşil kentsel alanlar
- Spor ve eğlence alanları
- Sulanmayan ekilebilir arazi
- Kalıcı olarak sulanan arazi

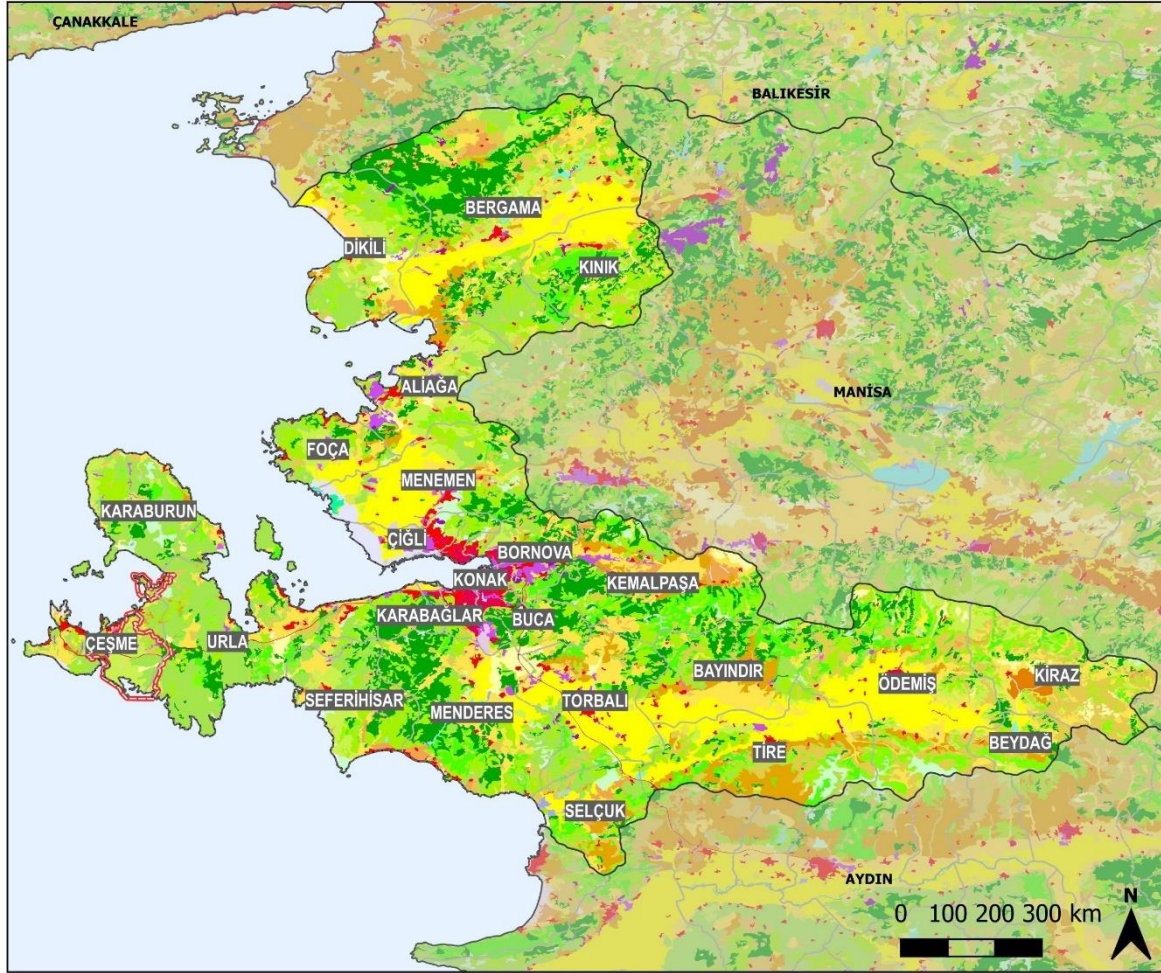
- Üzüm bağları
- Meyve ağaçları
- Zeytinlikler
- Meralar
- Karışık yetiştirme alanları
- Önemli doğal bitki örtüsüne sahip, esas olarak tarımla kullanılan arazi
- Tarımsal orman alanları
- Geniş yapraklı orman
- İğne yapraklı orman
- Karışık orman arazisi
- Doğal çayırlikler
- Sklerofil bitki örtüsü
- Bitki değişim alanları
- Sahiller, kumsallar, kumluklar

- Seyrek bitki örtüsü
- İç bataklıklar
- Tuz bataklıklar
- Tuzlalar
- Su yolları
- Su kütelleri
- Kıyı lagünleri
- Haliçler
- Deniz ve okyanus
- Yanmış alanlar

İdari sınırlar

- İl sınırı
- İlçe sınırı
- Proje alanı

Şekil 34: 1990 yılı İzmir İli Arazi Kullanımı
Kaynak: CORINE, 1990 verilerinden üretilmiştir

Lejant

2018 Arazi Kullanımı

- Sürekli kentsel doku
- Sürekli olmayan kentsel doku
- Endüstriyel veya ticari birimler
- Karayolu ve demiryolu ağları ve ilgili arazi
- Limanlar
- Havaalanları
- Maden çıkarma sahaları
- Döküm sahaları
- İnşaat alanları
- Yeşil kentsel alanlar
- Spor ve eğlence alanları
- Sulanmayan ekilebilir arazi
- Kalıcı olarak sulanan arazi

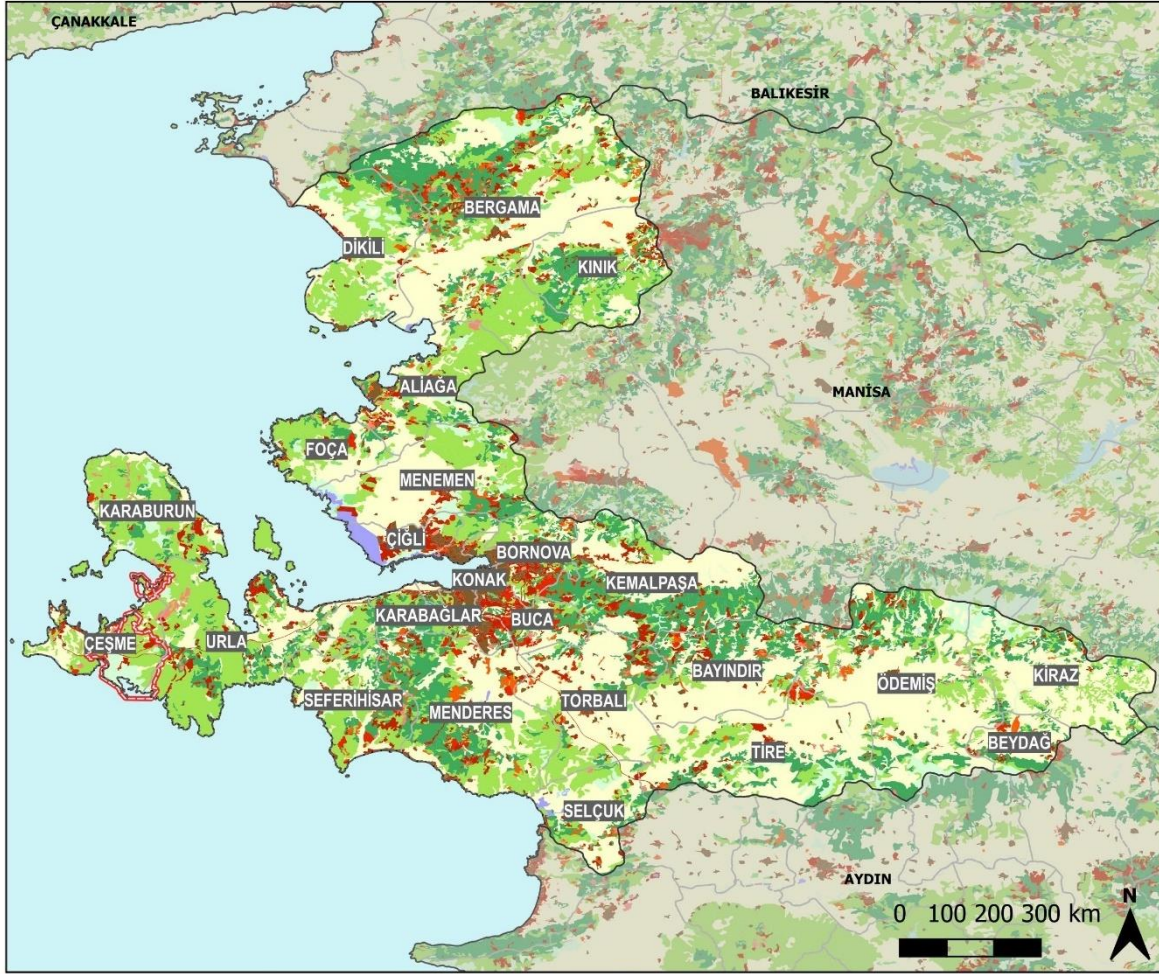
- Üzüm bağları
- Meyve ağaçları
- Zeytinlikler
- Meralar
- Karışık yetiştirme alanları
- Önemli doğal bitki örtüsüne sahip, esas olarak tarımla kullanılan arazi
- Tarımsal orman alanları
- Geniş yapraklı orman
- İğne yapraklı orman
- Karışık orman arazisi
- Doğal çayırliklar
- Sklerofil bitki örtüsü
- Bitki değişim alanları
- Sahiller, kumsallar, kumluklar

- Seyrek bitki örtüsü
- İç bataklıklar
- Tuz bataklıklar
- Tuzlalar
- Su yolları
- Su kütelleri
- Kıyı lagünleri
- Haliçler
- Deniz ve okyanus
- Yanmış alanlar

İdari sınırlar

- İl sınırı
- İlçe sınırı
- Proje alanı

Şekil 35: 2018 yılı İzmir İli Arazi Kullanımı
Kaynak: CORINE, 2018 verilerinden üretilmiştir

Lejant

1990 Arazi Kullanımı

- Yapılaşmış Alan
- Karayolu ve demiryolu ağları ve ilgili arazi
- Yeşil kentsel alanlar
- Tarımsal alanlar
- Meralar

- Orman
- Doğal çayırliklar ve otsu bitkiler
- Seyrek bitki örtüsü ve kumsallar
- Bataklık ve tuzlalar
- Su kütleleri

İdari sınırlar

- İl sınırı

- İlçe sınırı

- Proje alanı

Arazi Kullanım Değişimi

- 2012-2018 Değişim
- 2006-2012 Değişim
- 2000-2006 Değişim
- 1990-2000 Değişim

Şekil 36: İzmir İli Arazi Kullanımı Değişimi (1990-2018)

Kaynak: CORINE, 1990, 2000, 2006, 2012 ve 2018 verilerinden üretilmiştir

Çeşme İlçesi ve İzmir Çeşme KTKGB

Çeşme ilçesinde arazi çoğunlukla meyillidir. Bunun sonucu olarak tarımsal nitelikli alanlar oldukça sınırlı, bozuk baltalık halindeki orman görece fazladır. Yapılaşmış alanlar ise çoğunlukla Çeşme Yarımadası'nın kuzey kıyı şeridinde olmak üzere kıyılardadır. Ayrıca, iç kesimlerde yapılaşmış alanların devamı ve İzmir-Çeşme otoyolu, Alaçatı havaalanı¹⁹ gibi altyapılar yer almaktadır.

¹⁹ 2018 yılında ihalesi yapılan Çeşme- Alaçatı Havalimanı'nın Temmuz 2019'da master çalışmalarına başlanmış ancak Ekim 2019 tarihinde iş durdurulmuştur. 6/4/2020 tarihli ve 2375 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile İzmir Çeşme- Alaçatı Havalimanı projesinin yap-işlet-devret modeliyle gerçekleştirilmesine ve söz konusu yatırım ve hizmetleri yaptırmak üzere görevlendirilecek şirketle sözleşme yapmaya Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü'nün yetkili kılınmasına dair 11/12/2017 tarihli ve 2017/T-14 numaralı Yüksek Planlama Kurulu kararının yürürlükten kaldırılmıştır.

2018 yılı için Çeşme ilçesi arazi kullanımları arasındaki en yüksek oran (%61,2) orman ve yarı doğal alanlara aittir. Orman ve yarı doğal alanları sırasıyla tarımsal alanlar (%21,6) ve yapay alanlar (%13,6) izlemektedir. İlçede sulak alan bulunmazken su kütlelerinin payı ise %3,5'tir.

Çeşme ili arazi kullanımı İzmir ili ve Türkiye ile karşılaştırıldığında iki konu ön plana çıkmaktadır. Bunlardan birincisi ilçedeki orman alanlarının oransal olarak hem Türkiye hem de İzmir'den yüksek olmasıdır. İkinci konu ise yapay alanların oranının yüksek olmasıdır. 2018 yılı itibarıyla yapay alanların oranı İzmir ili için %5,6, Çeşme ilçesi için ise %13,6'dır. Oransal olarak bakıldığında Çeşme ilçesinde yapay alanların oranı İzmir ilindeki yapısal alanların payının 2 katından fazladır. Bu durum nüfus yoğunluğu ile de çelişmektedir. İzmir ilinin 2018 yılı nüfus yoğunluğu 3,6 kişi/ha iken Çeşme ilçesinin nüfus yoğunluğu 1,5 kişi/ ha'dır. Çeşme ilçesinde Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) nüfus verileri kullanılarak hesaplanan nüfus yoğunluğu İzmir'e nazaran düşükken yapay alanların oranının yüksek olmasında, yukarıda da belirtildiği gibi, kıyı şeridindeki ikincil konutların etkili olduğu düşünülmektedir.

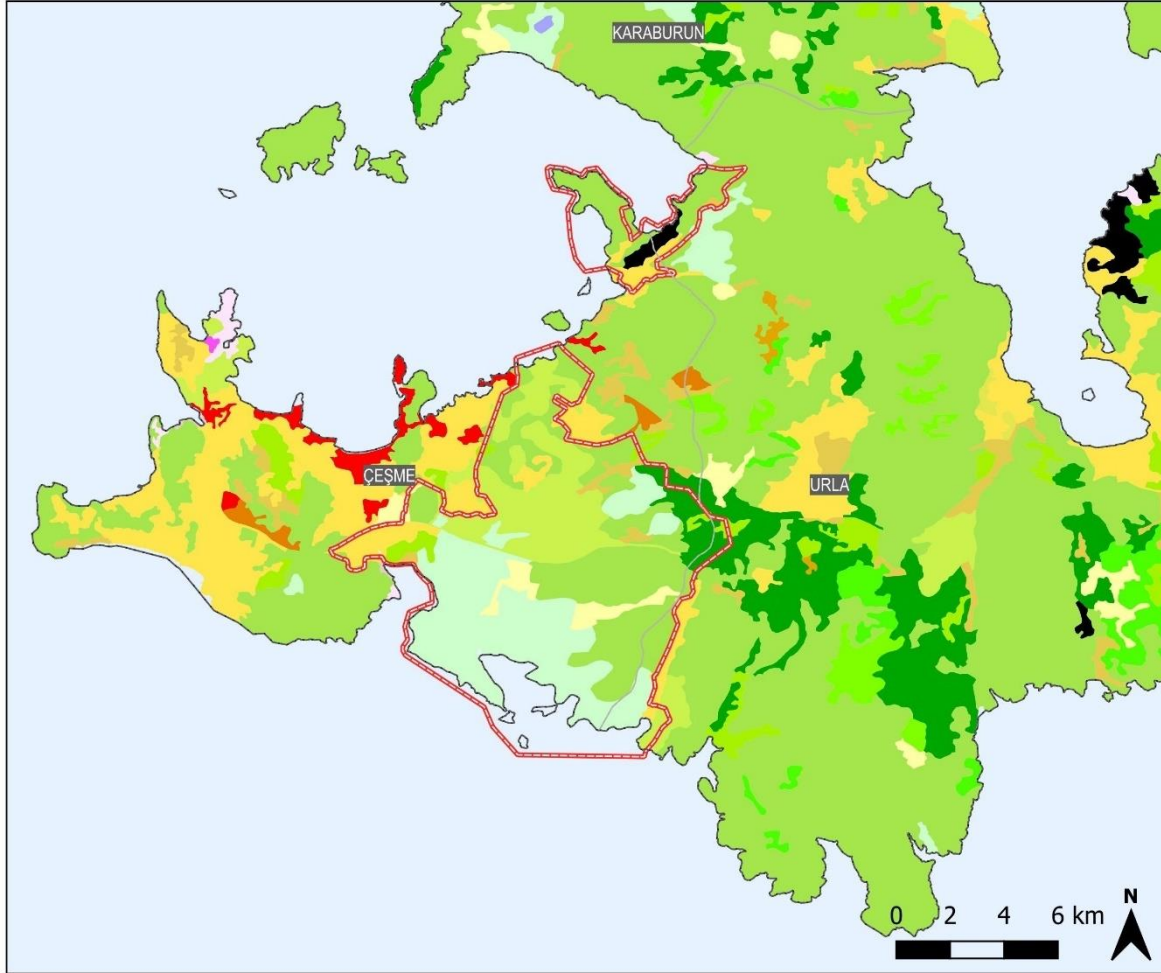
Çeşme ilçesi arazi kullanımında 1990-2018 döneminde bazı değişiklikler meydana geldiği görülmektedir. 1990 yılına göre tarımsal alanlar ile orman ve yarı doğal alanlar azalırken yapay alanlar ve su kütlelerinin alansal büyüklüğü artmıştır.

Çeşme ilçesi 1990-2018 arazi kullanımını ve değişimler Tablo 12'de verilmiştir. 1990 ve 2018 yılı Çeşme ilçesi arazi kullanımı ve 1990 sonrasında arazi kullanımında meydana gelen değişimler ise sırasıyla aşağıdaki şekillerde verilmiştir.

Tablo 12: Çeşme İlçesi 1990-2018 Arazi Kullanımını ve Değişimler

Arazi ölçüsü sınıfı	ÇEŞME İLÇESİ				1990-2018 yılları arası eğilim
	1990		2018		
	ha	%	ha	%	
Yapay Alanlar	1.174	4,1	3.888	13,6	+231,3
Tarımsal Alanlar	7.761	27,2	6.154	21,6	-20,7
Orman ve Yarı Doğal Alanlar	18.777	65,9	17.463	61,2	-7,00
Su Kütleleri	801	2,8	1.008	3,5	+25,8
Toplam	28.512	100,0	28.512	100,0	0,00

Kaynak: <https://corinecbs.tarimorman.gov.tr/>.

Lejant

1990 Arazi Kullanımı

- Sürekli kentsel doku
- Sürekli olmayan kentsel doku
- Endüstriyel veya ticari birimler
- Karayolu ve demiryolu ağları ve ilgili arazi
- Limanlar
- Havaalanları
- Maden çıkarma sahaları
- Döküm sahaları
- İnşaat alanları
- Yeşil kentsel alanlar
- Spor ve eğlence alanları
- Sulanmayan ekilebilir arazi
- Kalıcı olarak sulanan arazi

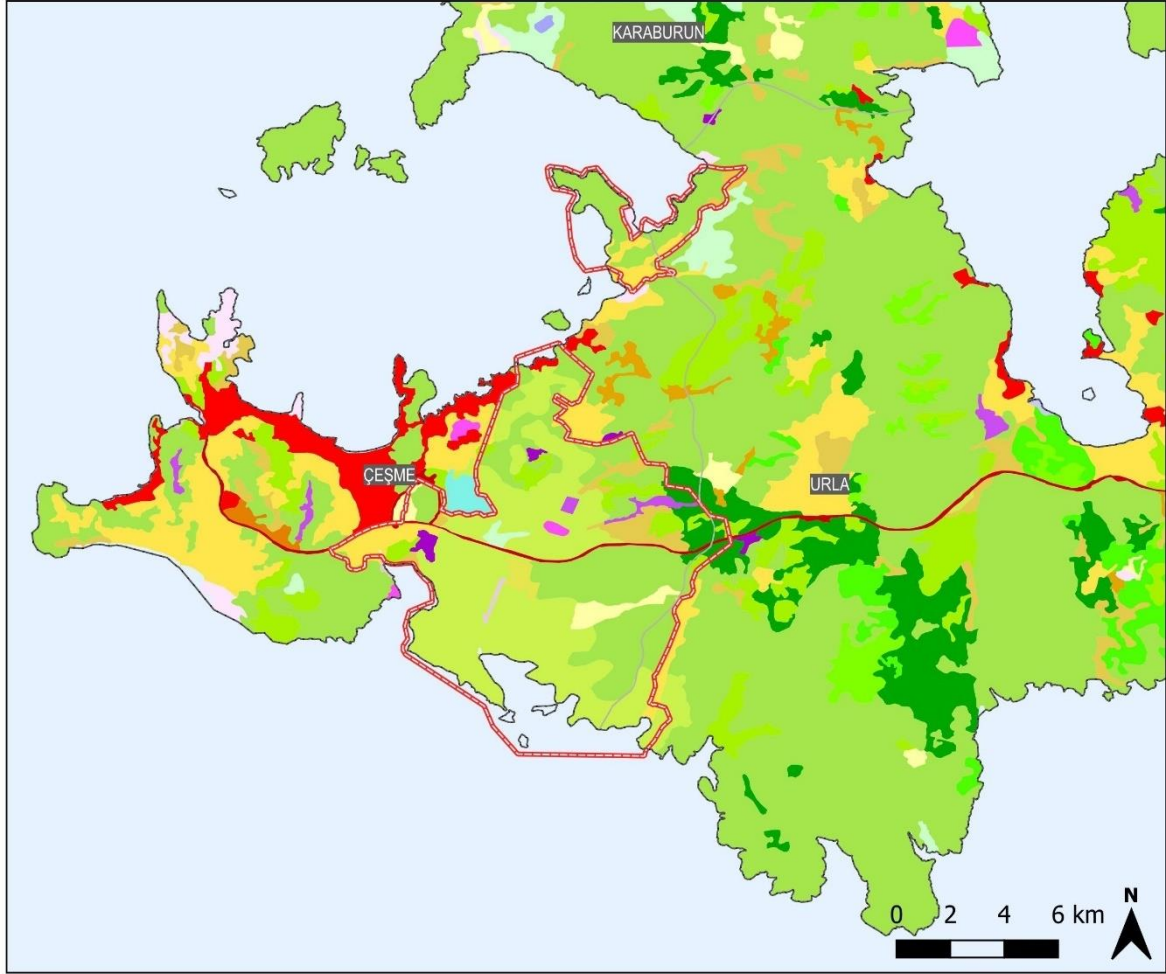
- Üzüm bağları
- Meyve ağaçları
- Zeytinlikler
- Meralar
- Karışık yetiştirme alanları
- Önemli doğal bitki örtüsüne sahip, esas olarak tarımla kullanılan arazi
- Tarımsal orman alanları
- Geniş yapraklı orman
- İğne yapraklı orman
- Karışık orman arazisi
- Doğal çayır/likler
- Sklerofil bitki örtüsü
- Bitki değişim alanları
- Sahiller, kumsallar, kumluklar

- Seyrek bitki örtüsü
- İç bataklıklar
- Tuz bataklıklar
- Tuzlalar
- Su yolları
- Su kütelleri
- Kıyı lagünleri
- Haliçler
- Deniz ve okyanus
- Yanmış alanlar

İdari sınırlar

- İl sınırı
- İlçe sınırı
- Proje alanı

Şekil 37: 1990 yılı Proje Alanı Arazi Kullanımı
Kaynak: CORINE, 1990 verilerinden üretilmiştir

Lejant

2018 Arazi Kullanımı

- Sürekli kentsel doku
- Sürekli olmayan kentsel doku
- Endüstriyel veya ticari birimler
- Karayolu ve demiryolu ağları ve ilgili arazi
- Limanlar
- Havaalanları
- Maden çıkarma sahaları
- Döküm sahaları
- İnşaat alanları
- Yeşil kentsel alanlar
- Spor ve eğlence alanları
- Sulanmayan ekilebilir arazi
- Kalıcı olarak sulanan arazi

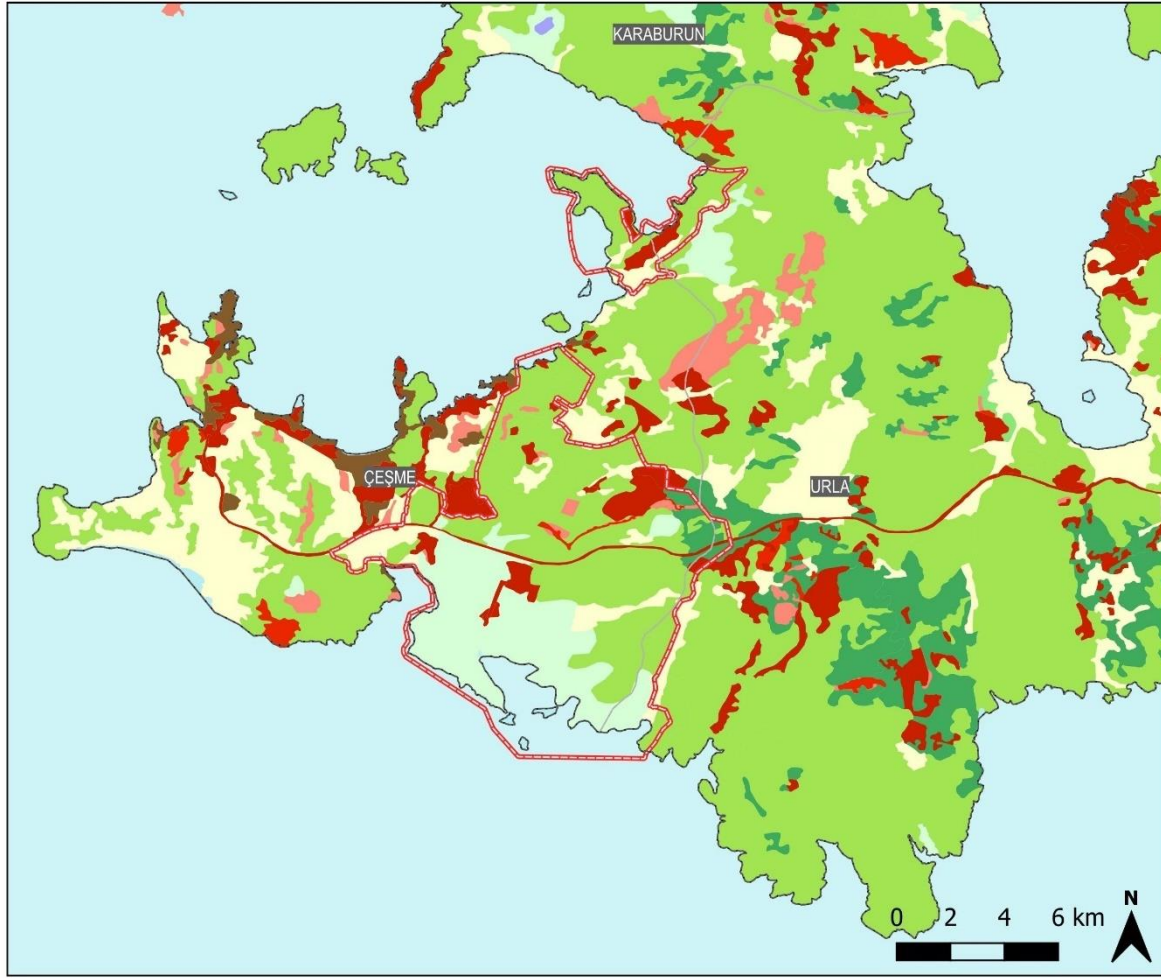
- Üzüm bağları
- Meyve ağaçları
- Zeytinlikler
- Meralar
- Karışık yetiştirme alanları
- Önemli doğal bitki örtüsüne sahip, esas olarak tarımla kullanılan arazi
- Tarımsal orman alanları
- Geniş yapraklı orman
- İğne yapraklı orman
- Karışık orman arazisi
- Doğal çayırliklar
- Sklerofil bitki örtüsü
- Bitki değişim alanları
- Sahiller, kumsallar, kumluklar

- Seyrek bitki örtüsü
- İç bataklıklar
- Tuz bataklıklar
- Tuzlalar
- Su yolları
- Su kütelleri
- Kıyı lagünleri
- Haliçler
- Deniz ve okyanus
- Yanmış alanlar

İdari sınırlar

- İl sınırı
- İlçe sınırı
- Proje alanı

Şekil 38: 2018 yılı Proje Alanı Arazi Kullanımı
Kaynak: CORINE, 2018 verilerinden üretilmiştir

Lejant

1990 Arazi Kullanımı

- Yapılaşmış Alan
- Karayolu ve demiryolu ağları ve ilgili arazi
- Yeşil kentsel alanlar
- Tarımsal alanlar
- Meralar

- Orman
- Doğal çayırliklar ve otsu bitkiler
- Seyrek bitki örtüsü ve kumsallar
- Bataklık ve tuzlalar
- Su kütleleri

İdari sınırlar

- İl sınırı

- İlçe sınırı

- Proje alanı

Arazi Kullanım Değişimi

- 2012-2018 Değişim
- 2006-2012 Değişim
- 2000-2006 Değişim
- 1990-2000 Değişim

Şekil 39: Proje Alanı Arazi Kullanımı Değişimi (1990-2018)
Kaynak: CORINE, 1990, 2000, 2006, 2012 ve 2018 verilerinden üretilmiştir

İzmir Çeşme KTKGB Mevcut Arazi Kullanımı

İki ayrı parçadan oluşan çalışma alanının 2018 CLC verilerine göre mevcut arazi kullanım dağılımı Tablo 13'de verilmiştir. Buna göre alanda doğal çayırliklar 5.926,4 hektar ile en geniş alanı kaplamakta ve toplam alanın %36,69'unu oluşturmaktadır. Ardından, 4.547,80 hektar alan kaplayan sklerofil bitki örtüsü tüm alanın %28,16'sını oluşturmaktadır. Üçüncü sırada ise, deniz 2.292,43 hektar alanı kaplamakta ve tüm alanın %14,19'unu oluşturmaktadır. Doğal çayırliklar, sklerofil bitki örtüsü ve deniz alanından sonra arazi kullanımının geri kalanını sulanmayan tarım alanları, karışık tarım alanları ve doğal bitki örtüsü ile bulunan tarım alanları olmak üzere toplam 1.570,14 hektar alan ile tarım arazileri oluşturmaktadır.

Tablo 13: Planlama alanı mevcut arazi kullanımı

CLC ²⁰ Kodu	Arazi kullanımı	Alan ha	Oran %
112	Sürekliliği Olmayan Kentsel Yerleşim	43,70	0,27
121	Endüstriyel ve Ticari Birimler	140,50	0,87
122	Karayolları ve Demiryolları ile ilgili Alanlar	193,10	1,20
124	Havaalanları	38,40	0,24
131	Maden Çıkarım Sahaları	112,70	0,70
133	İnşaat alanları	43,60	0,27
142	Spor ve Eğlence Alanları	4,25	0,03
211	Sulanmayan Tarım Alanları	301,90	1,87
231	Meralar	141,90	0,88
242	Karışık Tarım Alanları	704,24	4,36
243	Doğal Bitki Örtüsü ile Bulunan Tarım Alanları	564,00	3,49
311	Geniş Yapraklı Orman	52,2	0,32
312	İğne Yapraklı Ormanlar	366,10	2,27
321	Doğal Çayırliklar	5.926,40	36,69
323	Sklerofil Bitki Örtüsü	4.547,80	28,16
324	Bitki Değişim Alanları	585,80	3,63
333	Seyrek Bitki Alanları	92,48	0,57
512	Su kütleleri	0,02	0,00
523	Deniz ve Okyanuslar	2.292,43	14,19

Kaynak: qGIS²¹ kullanılarak SÇD ekibi tarafından hazırlanmıştır.

3.11.2 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı

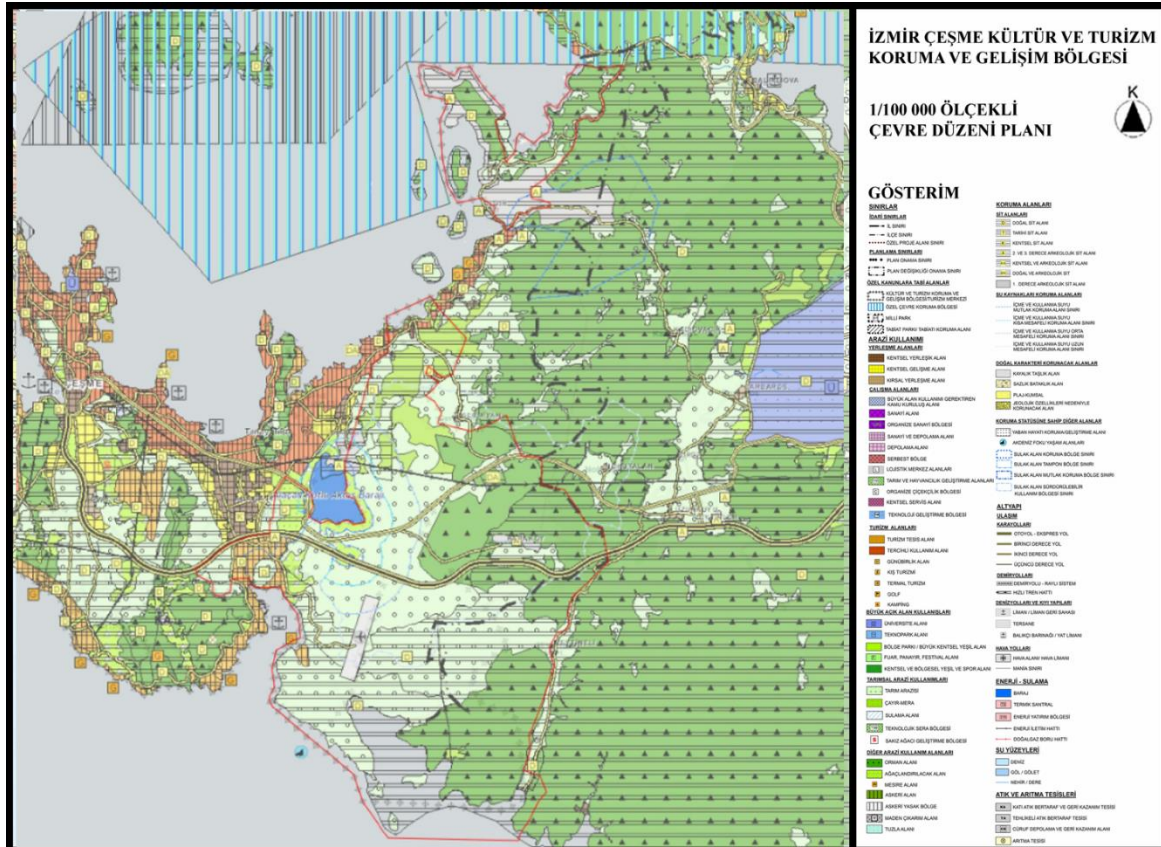
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇŞB) tarafından hazırlanan İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı 23/06/2014 tarih ve 9948 sayılı Bakanlık Olur'u ile onaylanmıştır. Bu tarihten sonra askı süreci içerisindeki itirazların değerlendirilmesi sonrasında yeniden düzenleme yapılan İzmir-Manisa Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı (J-17, J-18, K-17, K-18, K-20, L- 16, L-17, L-18, L-19, L-20 paftaları ve plan hükümleri) 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesi uyarınca 16.11.2015 tarihinde onaylanmıştır. Çevre Düzeni Planı sonrasında 16 defa revize edilmiştir. Plan en son 07.07.2020 tarihinde revize edilerek 1. No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 102. maddesi uyarınca onaylanmıştır.

İzmir Merkez Kent için yapılan 3.800.000 kişilik nüfus kabulü ile İzmir il sınırları içinde 2025 yılında oluşacak nüfus yaklaşık 5.545.000 kişi olarak kabul edilmiştir. Plan açıklama raporunda Çeşme ve Alaçatı sınırları içinde var olan ikinci konut ve turizm tesisleri nedeniyle bu nüfusun yaz aylarında oldukça yüksek değerlere ulaştığı ve ikinci konut alanlarının, yapılaşmaların ve yazlık nüfus büyüklüğünün ayrıca değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Planda 2017 yılı nüfusu 41.278 olan Çeşme İlçesi için 2025 hedef yılında 70.000 kişilik nüfus kabulü belirlenmiştir.

²⁰ CLC: Corine Land Cover

²¹ QGIS (Quantum GIS), veri görüntüleme, düzenleme ve çözümleme yetenekleri sağlayan çoklu platform destekli coğrafi bilgi sistemi (CBS) yazılımıdır

1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planına (Şekil 40) göre, İzmir Çeşme KTKGB'nin %54,62'si Nitelikli Doğal Koruma Alanı %7,47'si Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı olarak belirlenmiştir. Batı ucunda, çeşme otoyolunun güneyinde bazı turizm tesisleri (günöbirlik alan) önerilmiştir. Alaçatı Kutlu Aktaş Barajı çevresi ve otoyolun güneyi Ağaçlandırılacak Alan olarak önerilmiştir. Diğer alanlarda ise Orman, Tarım Arazisi, Çayır Mera, Tercihli Kullanım Alanı, Otoyol ve I. Derece Arkeolojik Sit Alanları kararları bulunmaktadır. Ayrıca Çeşme-Alaçatı Havaalanı, plan kararı olarak düzenlenmiş ve Alaçatı'dan havaalanına bağlantı yolu plana dahil edilmiştir. Çeşme- Alaçatı Havaalanı'nın Yap İşlet Devret Modeli ile yaptırılması için ihale edilmiştir. Temmuz 2019 'da master çalışmalarına başlanmış, Ekim 2019 tarihinde ise iş durdurulmuştur.²²

Şekil 40: Proje Alanı'nın 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı
Kaynak: ÇŞB

3.11.3 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planı

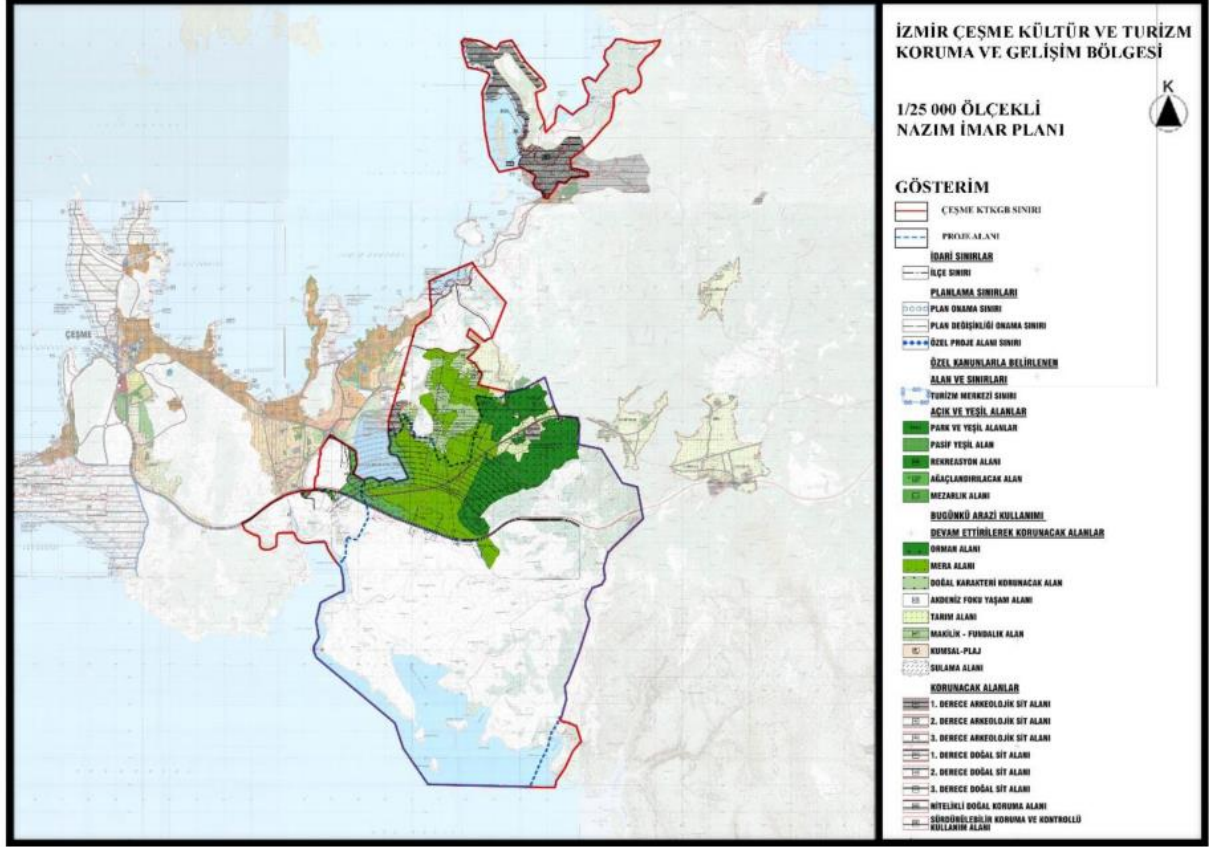
İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığınca 1/25000 ölçekli İzmir Büyükşehir Bütünü Çevre Düzeni Planı ile bütünleşecek biçimde, Kuzey, Doğu ve Batı Bölgelerinde Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği gereği İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından 1/25000 ölçekli Nazım İmar Planları hazırlanmış ve İzmir Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 10.04.2017 tarih ve 97509404.301.05.353 sayılı kararı ile onaylanmış, son olarak 23.05.2018 tarihinde revize edilmiştir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı aleyhine açılan dava sonucunda İzmir 3. İdare Mahkemesi'nin E:2018/1209 ile açılan davada anılan mahkemenin 21.19.2019 tarihli ve K:2019/656 sayılı kararı ile "Dava konusu 1/25.000 ölçekli Nazım İmar Planı'nın doğal sit ve korunan alanlara plan kararı getirilen kısımları ile 7.11.1.7 nolu Plan Hükmünün iptaline" karar verilmiştir.

22 6/4/2020 tarihli ve 2375 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile İzmir Çeşme- Alaçatı Havalimanı projesinin yap-işlet-devret modeliyle gerçekleştirilmesine ve söz konusu yatırım ve hizmetleri yaptırmak üzere görevlendirilecek şirketle sözleşme yapmaya Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü'nün yetkili kılınmasına dair 11/12/2017 tarihli ve 2017/T-14 numaralı Yüksek Planlama Kurulu kararının yürürlükten kaldırılmıştır

1/25.000 ölçekli Nazım İmar Planı'na göre İzmir Çeşme KTKGB içerisinde halen yürürlükte olan kararlar "Orman, Tarım Arazisi, Çayır Mera, I. Derece Arkeolojik Sit Sınırları" kararlarıdır.

Otoyolun kuzeyi için karar içeren İzmir batı bölgesi 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planı bu alanları orman, mera, tarım ve doğal karakteri korunacak alan olarak belirlemiştir.

Şekil 41: Planlama Alanının Mevcut 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planı

3.12 MEVCUT ÇEVRESEL ALTYAPI

3.12.1 İçme ve Kullanma Suyu Temini

İzmir Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde yer alan yerleşim birimlerinin su kaynaklarının yaklaşık %70'inin yeraltı sularından sağlandığı belirtilmektedir. Çeşme ilçesinde'de, aşağıda Tablo 14'da su kaynaklarının kullanım debilerine bakıldığında, şebekeye verilen suyun %65'ünün yeraltı suyundan %35'inin ise Alaçatı (Kutlu Aktaş) barajından sağlandığı söylenebilir.

Çeşme ilçesinde yaz kış nüfusu arasında büyük fark olduğu için, turizm işletmeleri ve ikincil konutlar nedeniyle nüfusun arttığı yaz döneminde içme-kullanma suyu ihtiyacı da artmaktadır. Şebekeye verilen içme-kullanma suyu debisinin kış döneminde 200 l/sn iken yaz döneminde ortalama 500 l/sn olduğu belirtilmektedir (Baba, 2020). İZSU'nun E-29116781-045.01-3888 sayılı ve 08.01.2021 tarihli yazısında belirtildiği üzere Çeşme ilçesinde yaz aylarında içme ve kullanma amaçlı su ihtiyacının karşılanmasında sıkıntı mevcut olup, İZSU tarafından yeni kaynaklar oluşturulması konusunda (ilave baraj ve göletler, deniz suyu arıtma vb.) çalışmalar halihazırda yürütülmektedir.

Çeşme İlçesi mevcut içme-kullanma suyu kaynakları

Tablo 14: Çeşme İlçesi mevcut içme-kullanma suyu kaynakları

Kaynak Adı	Ortalama Debi l/sn	Kullanım Maksadı	Su temin ettiği/ edeceği yerleşim
Alaçatı (Kutlu Aktaş) Barajı	225	İçme-Kullanma suyu	Çeşme İlçesi
İldır Yeraltı Suyu Kaynakları	350	İçme-Kullanma Suyu	Çeşme
Çeşme yeraltı suyu kaynakları	50	İçme-Kullanma Suyu	Çeşme

Kaynak: (Baba, 2020)

Alaçatı (Kutlu Aktaş) Barajı'ndan 2019 yılında üretilen su miktarı 6.190.229 m³/yıl'dır. Barajdan temin edilen su, içme suyu şebekesine verilmeden önce, İzmir Çeşme KTKGB sınırları içinde (Şekil 42) İçme Suyu Arıtma Tesisinde arıtılmaktadır. 2000 yılında işletmeye alınan Çeşme İçme Suyu Arıtma Tesis'i'nin kapasitesi 9.460.800 m³/yıl'dır.

Şekil 42: Çeşme İçmesuyu Arıtma Tesis

Yeraltı Suyu Kaynakları: İZSU 2019 faaliyet raporuna göre, Çeşmede içmesuyu amaçlı kullanılan 16 adet kuyu bulunmaktadır.

Çeşme İlçesi planlanan içme-kullanma suyu kaynakları

İzmir İçmesuyu Master Plan Raporu'na göre, yukarıdaki kaynaklara ilave olarak Karareis Barajı, Salman Göleti ve Deniz Suyu'nun da Çeşme İlçesinin içme-kullanma suyu kaynağı olarak kullanılması planlanmaktadır. Tablo 15'de kullanılması planlanan kaynaklar ve tahsis miktarları verilmiştir.

Karareis Barajı: Karareis, İltur, Balıkova, Çeşme'nin içme-kullana suyu amacıyla kullanılması planlanna Karareis Barajının inşaatı tamamlanmış olup, isale hattı çalışmalarına henüz başlanmadığı belirtilmektedir. İzmir İçmesuyu Master Plan Raporu'na göre barajın 2020 yılı itibariyle kullanılmaya başlanması ve yılda 2,84 hm³ su tahsis edilmesi planlanmaktadır.

Salman Göleti: Göletin Çeşme ve yakın çevresinin içme-kullanma ve sulama suyu amacıyla kullanılması planlanmaktadır. İzmir İçmesuyu Master Plan Raporu'na göre 2030 yılından itibaren yılsa 1,35 hm³/yıl su tahsis edilmesi planlanmaktadır.

Deniz Suyu: İZSU 2019 Faaliyet Raporu'nda belirtildiği üzere, Karaburun Abdullah Burnu, Altinkum ve Altinkum Kuzeyi Turizm merkezi alanlarında toplam 3 adet deniz suyu arıtma tesisinin yapılması öngörülmektedir. İZSU 2020-2024 Stratejik Planına göre, deniz suyundan içme-kullanma suyu elde edilmesi amaçlı fizibilite raporunun 2021 yılında, deniz suyundan içme-kullanma suyu elde edilmesi amaçlı arıtma tesisinin 2024 yılında

tamamlanması planlanmaktadır. İzmir İçmesuyu Master Plan Raporu'na göre 2025 yılında 1,18 hm³/yıl su tahsisi sağlayacak şekilde devreye alınması ve 2050 yılına kadat kademeli olarak 3,55 hm³/yıl'a kadar artırılması planlanmaktadır. (İZSU, 2019 Yılı Faaliyet Raporu)

Tablo 15: Çeşme İlçesi su kaynakları tahsisi planı

Kaynaklar	Yıllara göre kaynaklardan tahsis edilmesi planlanan su miktarları (hm ³ /yıl)								
	2013	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Çeşme Merkez Yeraltı Suyu	0,66	0,66	0,66	0,66	0,66	0,66	0,66	0,66	0,66
Çeşme Kırsal Yeraltı Suyu	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34
Çeşme (Kutlu Aktaş) Barajı	3,74	3,74	1,69	1,11	1,11	1,11	1,11	1,11	1,11
Karareis Barajı			2,84	2,84	2,84	2,84	2,84	2,84	2,84
Deniz Arıtma				1,18	0,76	1,43	2,14	2,88	3,55
Salman Göleti					1,05	1,05	1,05	1,05	1,05
Toplam	4,74	4,74	5,53	6,13	6,76	7,43	8,14	8,88	9,55

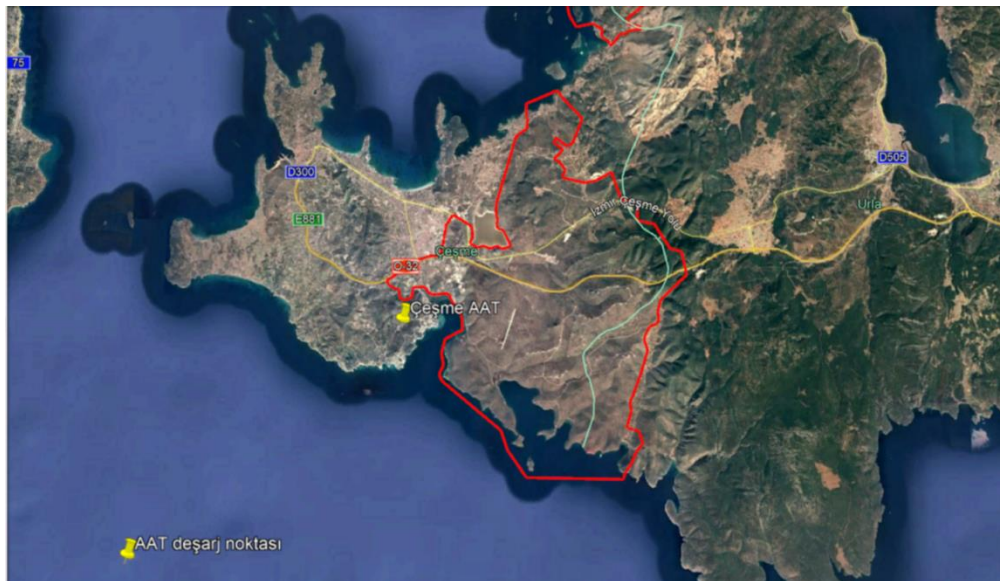
Kaynak: (İZSU, İzmir İçme Suyu Master Plan Raporu, 2017)

3.12.2 Atık Su Toplama ve Arıtma Sistemi

Çeşme ilçesinde biri ileri biyolojik arıtma tesisi biri aktif çamur paket arıtma tesisi olmak üzere iki adet AAT bulunmaktadır. Tesislerin bilgileri aşağıda Tablo 16'de verilmiştir. Çeşme AAT İzmir Çeşme KTKGB'nin batısında yaklaşık 1,5 km mesafede bulunmaktadır. Derin deniz deşarjı yapan tesisin deşarj noktası kıyıdan yaklaşık 14 km uzaklıktadır (Şekil 43).

Tablo 16: Çeşme İlçesi Atık Su Arıtma Tesisleri

Tesis Adı	Mevcut Kapasitesi (m ³ /gün)	Arıtılan/deşarj edilen atık su miktarı (m ³ /sn)	Deşarj noktası	Hizmet verdiği Nüfus (kişi)
Çeşme AAT	21.900	0,2128	Ege Denizi	40.019
Reisdere Köyü AAT	150	0,0036	Reisdere Dere Yatağı	4.344

Şekil 43: Çeşme AAT yeri ve deşarj noktası

3.12.3 Atık Yönetimi

Evsel Atık Yönetimi: Çeşme ilçesinde oluşan evsel atıklar Çeşme'deki rampalı aktarma istasyonundan Harmandalı Atık Düzenli Depolama Depolama Tesisinde aktararak bertaraf edilmektedir. (Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, 2019)

2019 verilerine göre Çeşme Belediyesi tarafından yaz aylarında toplanan evsel katı atık miktarı kış aylarının yaklaşık 3 katıdır. Düzenli depolama sahasında bertaraf edilen evsel katı atık miktarı günde 143 tondur. (Bkz. Tablo 17).

Tablo 17: Düzenli Depolama ve Düzensiz Döküm Sahalarındaki Atık Miktarları - 2019

İlçe Belediyeleri	Evsel Katı Atık Miktarı Yaz (ton/gün)	Evsel Katı Atık Miktarı Kış (ton/gün)	Harmandalı Katı Atık Düzenli Depolama Sahası (ton/gün)	Bergama Katı Atık Düzenli Depolama Sahası (ton/gün)	Düzensiz Depolanan Atık Miktarı (ton/gün)
Çeşme Belediyesi	216	70	143		
Toplam	5.478	5.010	4.894	172	178
İzmir Toplam Katı Atık Miktarı	5244 ton/gün				

Kaynak: (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İzmir Sıfır Atık Yönetim Planı, 2020)

Çeşme İlçesinde evsel katı atıklar her gün toplanmakta olup 2019 yılı toplama ve taşıma envanteri Tablo 18'de verilmiştir.

Tablo 18: Evsel Katı Atıkların Toplanması ve Taşınması, 2019

İlçe Belediyeleri	Nüfus	Çöp Toplama Araç Sayısı	Konteyner Sayısı	Toplama Sıklığı
Çeşme Belediyesi	44.363	34	4500	Her Gün
Toplam	4.279.677	569	141.233	

Kaynak: (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İzmir Sıfır Atık Yönetim Planı, 2020)

Çeşme İlçesinde Mobil Atık Merkezleri kurularak elektronik atıklar, kâğıt & karton atıkları, plastik & metal atıkları, cam atıklar, maske & eldiven atıkları, ve bitkisel atık yağlar toplanmaktadır. (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İzmir Sıfır Atık Yönetim Planı, 2020)

Hafriyat toprağı yönetimi: Çeşme İlçesi, Karaköy Mahallesinde Özcan Sunay Madencilik tarafından işletilen Hafriyat Toprağı ve İnşaat/Yıkıntı Atıkları Geri Kazanım Tesisi bulunmaktadır. Ayrıca, Uzunkuyu Mevkii'ndeki orman arazisinde yakında yapılması planlanan hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıkları geri kazanım tesisi bulunmaktadır. (Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, 2019)

Ambalaj Atığı: Çeşme Belediyesinin ambalaj atığı yönetim planı bulunmaktadır. İlçede kaynağında ayrı toplama çalışması yapılmaktadır. Çeşme Belediyesi; ilçedeki anaokulu ve ilköğretim kurumları ile nüfusun yoğun olduğu meydan ve alanlara atık toplama kutuları yerleştirmiştir. Projenin ilk etabında 60 adet kâğıt ve karton ambalaj kutusu, 75 adet cam kumbarası ve 10 adet potalı plastik şişe kutusu yerleştirilmiş olup projenin ikinci etabında tüm eğitim kurumlarına ve tüm mahallelere geri dönüşüm kutuları yerleştirilmesi planlanmıştır. (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İzmir Sıfır Atık Yönetim Planı, 2020)

Park-Bahçe ve Pazar Atıkları Yönetimi: Çeşme İlçesinde Park-Bahçe ve Pazar Atıkları ayrı olarak toplanmaktadır. Öncelikle semt pazarının olduğu günlerde çöp toplama aracı pazar atığını alarak diğer atıklarla karıştırmadan aktarma istasyonuna veya bertaraf sahasına taşımaktadır. Park-Bahçe ve Pazar Atıkları miktarı Tablo 19'da verilmektedir.

Tablo 19: Park-Bahçe ve Pazar Atıkları, 2019

İlçe Belediyeleri	2017 (ton/yıl)	2018 (ton/yıl)	2019 (ton/yıl)
Çeşme Belediyesi	37960	40150	40880

Kaynak: (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İzmir Sıfır Atık Yönetim Planı, 2020)

Atık Pil ve Akümülatörler: İzmir İlinde lisanslı 2 adet atık pil ve akümülatör geri kazanım tesisi (MNC Pigment Av Sanayi Tiv. A.Ş. ve Sentas Kimya Akü ve Kimya Üretim Geri Dönüşüm San. Tic. A.Ş.) yer almaktadır. 2 tesis de Kemalpaşa ilçesinde yer almakta olup Çeşme ilçesinde atık pil ve akümülatöre geri kazanım tesisi bulunmamaktadır.

Bitkisel Atık Yağ: Çeşme ilçesinde bitkisel atık yağ geri kazanım ya da ara depolama tesisi bulunmamaktadır. İzmir İlinde ise 1 adet bitkisel atık yağ geri kazanım tesisi (DB Tarımsal Enerji San.Tic.A.Ş.) ve 4 adet ara depolama tesisi bulunmaktadır. (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Eizin, 2021)

3.12.4 Ulaşım

Geçmişte Çeşme Yarımadası'nda bir yerden bir yere ulaşabilmenin ana yolu deniz taşımacılığı iken İzmir-Çeşme otoyolunun hizmete girmesiyle Çeşme Yarımadası'nın erişilebilirliği artmıştır. Çeşme otoyolu; doğu-batı aksında, Çeşme Yarımadası'nı bir anlamda ikiye bölmektedir. (İZKA İ. , 2014)

Karayolu: İzmir İl merkezine 80 km mesafede bulunan Çeşme İlçesi; kış sezonunda 40 dakikada bir yaz sezonunda 20 dakikada bir kalkan özel yolcu otobüsleri ile ve İzmir Büyükşehir Belediyesine ait otobüsler ile il merkezine ulaşmak mümkündür. İlçede kış sezonunda İstanbul ve Ankara (güzergâh üzerindeki illerde dâhil) illerine şehirlerarası otobüs seferleri mevcuttur. İlçe köyleri arasında herhangi bir ulaşım sorunu bulunmamaktadır. İlçe sınırları içinde devlet karayolu uzunluğu 19 km, otoyol uzunluğu 25,6 km'dir.

Havayolu: İzmir il merkezine 10 km uzaklıkta olan hava limanına Çeşme İlçesi'nin uzaklığı 82 km'dir. İlçede hava yolu taşımacılığı bu havalimanından sağlanmaktadır. **Deniz yolu:** İlçede mevcut eski liman 2004 yılından beri faal olarak kullanılmamaktadır. Mevcut limanda 2009 yılından itibaren ISPS (Uluslararası gemi ve liman güvenliği kodu) sistemi kullanılmakta ve bu sistem ile yolcu giriş-çıkış kontrolü de yapılmaktadır. Ayrıca Çeşme Limanı'ndan Yunanistan ve İtalya'ya araç ve yolcu taşımacılığı yapılmaktadır.

İzmir Çeşme KTKGB ulaşım ağı incelediğinde; alana ulaşımın alanı iki parçaya bölen İzmir-Çeşme otoyolu ile sağlandığı görülmektedir. Alan içerisindeki ulaşım ise genelde kadastral yollarla sağlanmakta olup, mevcut yerleşim, maden ocakları ve rüzgâr enerji santrallerine asfalt, beton ve taş kaplama yollar hizmet vermektedir.

3.12.5 Bölgede Mevcut veya Planlanan Diğer Projeler

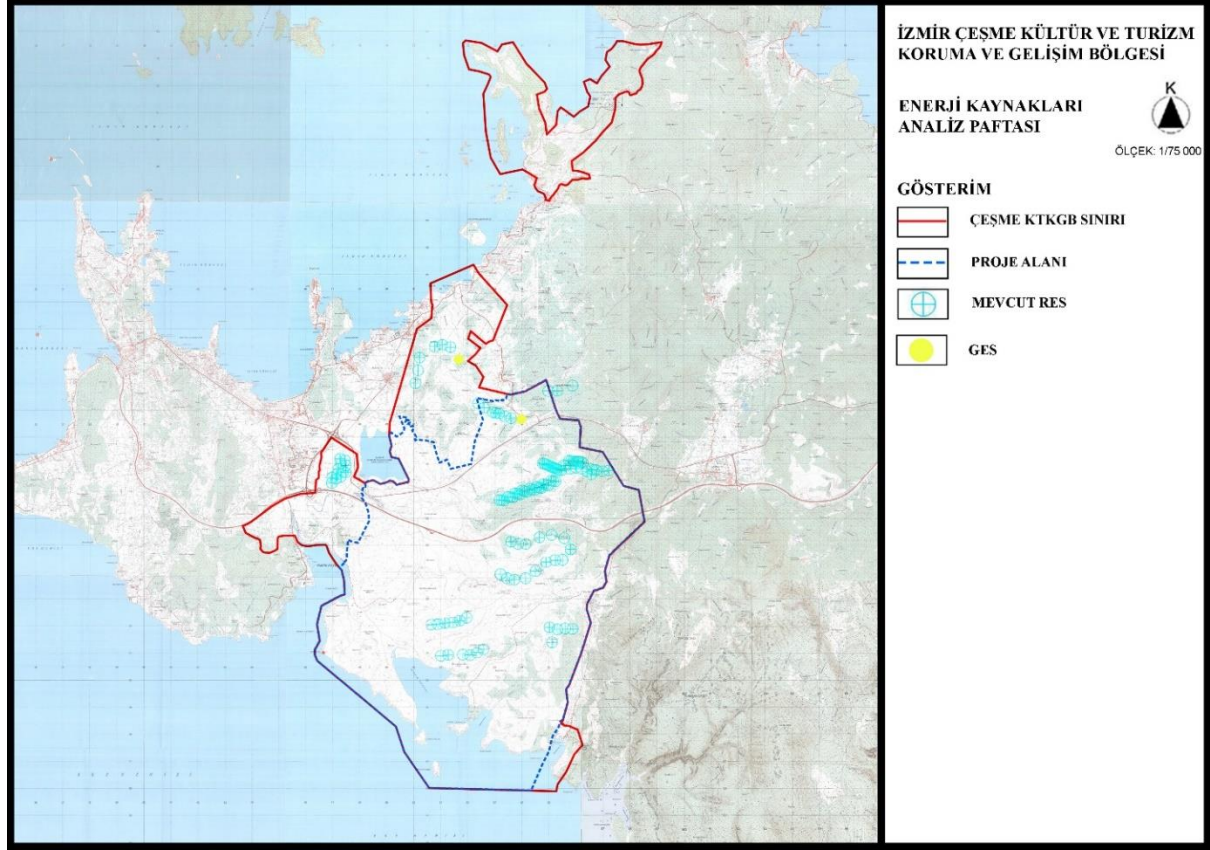
Çeşme Alaçatı Hava Limanı: Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü tarafında etüd çalışması yapılmıştır ve Yap İşlet Devret Modeli ile yapılması ihale edilmiştir. Temmuz 2019 'da master çalışmalarına başlanmış, Ekim 2019 tarihinde iş durdurulmuştur. 6/4/2020 tarihli ve 2375 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile İzmir Çeşme- Alaçatı Havalimanı projesinin yap-işlet-devret modeliyle gerçekleştirilmesine ve söz konusu yatırım ve hizmetleri yaptırmak üzere görevlendirilecek şirketle sözleşme yapmaya Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü'nün yetkili kılınmasına dair 11/12/2017 tarihli ve 2017/T-14 numaralı Yüksek Planlama Kurulu kararının yürürlükten kaldırılmıştır.

Mevcut RES'ler: İzmir Çeşme KTKGB sınırları içerisinde 115 adet üretim lisanslı rüzgâr enerji santralinin (RES) bulunmaktadır.

TESİS ADI	LİSANS TARİHİ ve NUMARASI	LİSANS SÜRESİ	KURULU GÜÇ	ÜNİTE SAYISI	PROJE DURUMU
Alaçatı RES	05/07/2018 EÜ/7940/03964	49 yıl	7,2 MWm/ 7,2 MWe	12	İşletme
ÇEŞME RES	16/05/2006 EÜ/757-4/638	49 yıl	10,7 MWm / 10,7 MWe	7	İşletme
MAZI - 3 RES	15/06/2006 EÜ/786-2/648	49 yıl	30 MWm/30 MWe	12	İşletme
GERMİYAN RES	26/10/2011 EÜ/3474-7/2115	49 yıl	9,6 MWm/9,6 MWe	3	Kısmi işletme
ZEYTİNELİ RES	18/04/2019 EÜ/8541-11/04224	38 yıl 1 ay 11 gün	49,5 MW	20	İşletme
GERMİYAN RES	29/05/2008 EÜ/1622-7/1180	49 yıl	12 MWm / 10,8 MWe	6	İşletme

MAZI - 1 RES	20/10/2005 EÜ/565-5/580	49 yıl	56,2 MW	55	İşletme
--------------	----------------------------	--------	---------	----	---------

Çeşme Yarımadası ve dolayısıyla İzmir Çeşme KTKGB, topografik özellikleri (tepe üstleri, hâkim rüzgar yönü doğrultusunda sırtlar, kıyı alanında bulunma) nedeniyle özellikle rüzgâr ve güneş enerjisi gibi yenilenebilir enerji kaynaklarından yararlanılması bakımından avantajlı bir konumda bulunmaktadır. RES'lerin yerleri aşağıda Şekil 44 'de verilmiştir.

Şekil 44: İzmir Çeşme KTKGB içinde yer alan RES ve GES'ler
Kaynak: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (Strateji Geliştirme Başkanlığı) 29.03.2021 Tarihli, 51833 Sayılı Yazısı
Doğrultusunda Planlama Ekibi Tarafından Hazırlanmıştır.

4. ÖNCELİKLİ HUSUSLARIN İLK DEĞERLENDİRİLMESİ

4.1 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK AMAÇLARI

Bu bölümde, sırasıyla Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, Türkiye'nin 11. Kalkınma Planı çevresel amaçları gibi ilgili stratejik belgelerin genel açıklaması yapılmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti, Birleşmiş Milletler'in (BM) kurucu ülkelerinden biridir. Böylelikle BM **Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları**, Türkiye'nin sürdürülebilirlik amaçları için temel alınan bir evrensel eylem olmuştur. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA'lar) 2015 yılında halk, gezegen, barış, ortaklık ve refah için eylem amacıyla hazırlanmıştır. Bu belge, her birinin hedefleri bulunan 17 sürdürülebilir kalkınma amacını kapsamaktadır. Planı ilgilendiren SKA amaçları aşağıda özetlenmiştir.

Kirliliği azaltarak, atıkların depolanmasını önleyerek, tehlikeli kimyasalların ve materyallerin yayılmasını en aza indirerek **su kalitesinin iyileştirilmesi; dağları, ormanları, sulak alanları, nehirleri, akiferleri ve gölleri kapsayan su ekosistemlerinin korunması ve düzeltilmesi;** ve su ve sanitasyon ile ilgili faaliyetler ve programlarda uluslararası işbirliğini artırmak ve faaliyetlerin kapasitelerini geliştirmek; bölgesel toplumlar için su ve sanitasyon iyileştirilmesi

İnsanların iyiliği için kaliteli, güvenilir, **bölgesel ve sınır ötesi altyapıları da kapsayan sürdürülebilir, dayanıklı altyapılar** geliştirilmesi

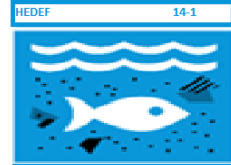
Sürdürülebilir kentleşme ve sürdürülebilir insan yerleşimi planlaması ve yönetiminin iyileştirilmesi
Dünyanın kültürel ve doğal mirasının korunması
Hava kalitesine özellikle dikkat edilerek **şehirlerin** kişi başı çevresel **etkilerinin azaltılması**,
Kentsel, kent çeperi ve kırsal alanlarda **olumlu ekonomik, sosyal ve çevresel bağlar kurmak için ulusal ve bölgesel kalkınma planlamasının güçlendirilmesi**

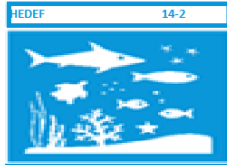
Kimyasal ve tüm atıkların hayat döngüleri boyunca yan etkilerinin en aza indirilmesi ve **havaya, suya ve toprağa yayılmalarını azaltılması**
Sürdürülebilir kamu ihale uygulamalarının teşvik edilmesi

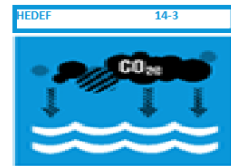
İklim değişikliğinin politikalara, stratejilere ve planlamaya entegre edilmesi yoluyla **iklim değişikliğine karşı önlemler alınması**

DENİZ KİRLİLİĞİNİN AZALTILMASI

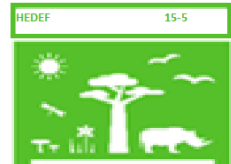
EKOSİSTEMLERİN KORUNMASI VE DÜZELTİLMESİ

DENİZ ASİDİTESİNİN AZALTILMASI

KIYI VE DENİZ ALANLARININ KORUNMASI

BİYOÇEŞİTLİLİĞİN VE DOĞAL HABİTATLARIN KORUNMASI

EKOSİSTEM VE BİYOÇEŞİTLİLİĞİN İDARİ PLANLAMA SÜRECİNE ENTEGRE EDİLMESİ

Her tür deniz kirliliğinin azaltılması, özellikle deniz çöpü ve besin kirliliği içeren kara bazlı faaliyetlerde sürdürülebilirliğin yönetilmesi ve önemli yan etkileri önlemek amacıyla **deniz ve kıyı ekosistemlerinin korunması**. Her düzeyde iyileştirilmiş bilimsel iş birliği yoluyla **okyanus asitlenmesinin etkilerinin azaltılması** ve ele alınması. Ulusal ve uluslararası mevzuat uyarınca **kıyı ve deniz alanlarının en az yüzde 10'unun korunması**

Acilen harekete geçilerek nesli tehlike altındaki türlerin korunması ve nesillerinin tükenmesinin önlenmesi, **doğal habitatların bozulmasının azaltılması**. **Ekosistem ve biyoçeşitlilik değerlerinin ulusal ve bölgesel planlama, kalkınma süreçlerine entegre edilmesi**

Türkiye'nin **11. Kalkınma Planı** Birleşmiş Milletler'in Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları göz önünde bulundurularak 2019 yılında hazırlanmıştır. 11. Kalkınma Planı'nın 713.1, 713.2, 713.14, 714.2, 426.2, 538, 717.1 sayılı maddelerine göre, Planın SÇD'si ile ilgili olan SKA'lara uygunluk sağlamak amacıyla 2019-2023 yılları için belirlenen amaçlar aşağıdaki şekilde özetlenmiştir:

- **Çevrenin Korunması:**

Çevrenin korunması SÇD, Çevresel Etki Değerlendirmesi, izinler, izlemeler ve denetim mekanizmalarının geliştirilmesi ile bu mekanizmaların kapasitelerinin diğer paydaşlar ile iş birliği yoluyla güçlendirilmesiyle yürütülmektedir. Ayrıca Türkiye'de biyolojik çeşitlilik, biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilir kullanımının geliştirilmesi ve sürdürülebilir kullanım ile ilgili mevzuat için belirlenecek ve korunacaktır.

- **Deniz ve Kıyı Ekosistemleri:**

Kıyı bölgesinin bütünsel yönetimi ve planlanması, koruma-kullanım dengesi göz önünde bulundurularak turizm sektörü taleplerine göre yapılacaktır. Karada ve denizde koruma bölgelerinin sayısı, sürdürülebilir ve etkili ekosistem yönetimi ve planlama ve altyapı uygulamalarıyla "yeşil koridor" oluşturulması için artırılacaktır. Bununla birlikte deniz ve kıyı ekosistemlerinin korunması Deniz ve Kıyı Koruma Alanları Ulusal Strateji ve Eylem Planı'nın genişletilmesi ile yürütülecektir.

- **Sağlık:**

Yüksek kaliteli sağlık hizmetleri, halkın ekonomik ve sosyal yaşamlarına etkin bir şekilde katılarak hayat kalitesini artırmak amacıyla sağlanacaktır. Bununla birlikte insanların fiziksel, fizyolojik ve sosyal altyapılarını sağlamak ve

temin etmek amacıyla bu hizmetler verilecektir.

- **İklim Değişikliği:**

İklim değişikliğine karşı mücadele edilecek ve iklim değişikliğine adaptasyonu artırmak için ulusal şartlar çerçevesinde sera gazı emisyonuna neden olan ilgili sektörlerde kapasite artışı yapılacaktır. Bununla birlikte, bu sektörlerde ekonominin ve halkın iklim kaynaklı risklere karşı direnci artırılacaktır.

4.2 KAPSAM BELİRLEME MATRİSİ

Aşağıdaki tabloda İzmir Çeşme KTKGB SÇD kapsamı sunulmuştur. Proje ile ilgili anahtar çevre hususları ve SÇD stratejik çevresel değerlendirmesinde göz önünde bulundurulacak olan ilgili çevresel amaçlar tabloda belirtilmiştir.

Tablo 20: Kapsam Belirleme Matrisi

Çevresel Yöner	Belirli Konular	Plan kapsamında ve/veya SÇD sürecinde ele alınması gerekli konular	Ulusal ve yerel ölçekte ilgili amaç ve hedefler
Su Miktarı	İzmir Çeşme KTKGB'nin içinde yer aldığı Çeşme İlçesi'nde yaz aylarında içme ve kullanma suyu ihtiyacının karşılanmasında sıkıntı yaşanmakta olup İZSU tarafından yeni kaynaklar oluşturulması konusunda çalışmalar halihazırda yürütülmektedir. İzmir Çeşme KTKGB planlaması kapsamında gerçekleştirilmesi planlanan tesisler nedeniyle ortaya çıkacak ilave içme-kullanma suyu ihtiyacı bölgedeki yer altı ve yer üstü su kaynakları miktarına ilave bir baskı oluşturabilir.	Plan kapsamında, mevcut su kaynaklarına ilave bir baskı oluşturmayacak nitelikte (deniz suyundan ters ozmoz yöntemi ile su temini, arıtılmış atık su ve gri suyun yeniden kullanımı vb) Su Temin Planlaması yapılması. Ayrıca, turizm tesisleri nedeniyle mevcut su kaynaklarını kaybetmelerinin önüne geçebilmek için İzmir Çeşme KTKGB içinde mevcut olan tarımsal faaliyetlerin araştırılması. SÇD kapsamında su temin planında önerilen alternatiflerin çevresel etkilerinin değerlendirilmesi, Ayrıca, su temin planının mevcut tarımsal faaliyetler üzerine olası etkilerinin incelenmesi.	11. Kalkınma Planı: Turizm kapsamındaki politika ve hedefler altında “Turizm bölgelerindeki içme suyu, kanalizasyon, katı atık bertaraf ve atık su arıtma altyapı yatırımları gerçekleştirilecektir.” denilmektedir. Türkiye Turizm Stratejisi, KTB, 2023: Hızla gelişen turizm sektörünün yoğunlaştığı yerleşmelerin altyapı ve ulaşım sorunlarının giderilmesi için yerel yönetimle iş birliği içinde çalışmaların yapılacağı belirtilmektedir. Ulusal Su Planı, TOB, 2019-2023: Su kaynaklarının miktar, kalite ve ekosistemler açısından koruma kullanma dengesi içerisinde sürdürülebilir bütüncül bir yaklaşımla yönetilmesi maksadıyla, 2019-2023 dönemi politikalarında “Nehir Havza Yönetim Planları, Bütüncül Kıyı Yönetimi Planları, Çevre Düzeni Planları ve Turizm Gelişim Planları arasında uyumun sağlanabilmesi için gerekli mekanizma oluşturulması” yer almaktadır. Yeni su kaynaklarının bulunması ve kullanıcıya arz edilmesinden önce mevcut suyun verimli, akılcı ve sürdürülebilir kullanımının sağlanması amacıyla i) Gri su kullanımı ve yağmur suyu hasadı teknolojileri teşvik edilmesi, ii) Arıtılmış evsel Atık suların park, bahçe ve yeşil alan sulamalarında kullanımı yaygınlaştırılması, iii) Evsel Atık su deşarjlarının yeniden kullanım uygulamaları (bina/site içi alanlarda ve yeşil alanlarda) yaygınlaştırılması sürekli politikalar arasında belirtilmektedir. İZSU Stratejik Planı, 2020-2024: Suyun sürdürülebilir yönetimi yoluyla herkesin sağlıklı suya erişimini sağlamak 1. Stratejik Amaç olarak belirlenmiştir. Söz konusu stratejik amaç altında, Hedef 1.1 Su kaynaklarını korumak, Hedef 1.2 Yeni içmesuyu kaynakları bulmak ve tesis etmek, Hedef 1.3 Alternatif içmesuyu standartlarına uygun su üretmek olarak belirlenmiştir. Küçük Menderes Havzası Kuraklık Yönetim Planı, Mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2018: Bölgede öne çıkan suya duyarlı turizm türlerinin kuş gözlem ve golf turizmi olduğu belirlenmiştir. Golf turizminin uyum kapasitesinin artırılması adına kurum tarafından; • Sulama ihtiyacının alansal olarak belirlenip sulamanın ona göre planlanması, • Kaba sulamanın minimum düzeye indirilmesi, • Büyümenin kontrolü amacıyla biçme eyleminin uzun vadeye yayılması ve gübreleme uygulamalarının veriminin artması şeklinde öneriler sunulmaktadır. Ayrıca turizm sektöründe kuraklığa karşı uyum kapasitesinin artırılması amacıyla havzada 30 adet bulunan yeşil yıldızlı turizm tesislerinin sayısının 50'ye çıkartılarak su tasarrufuna yönelik hibe ve teknik desteklerin artırılması önerilmiştir.

Su Kalitesi	Plan kapsamındaki turizm tesisleri ve konutlar sebebiyle yönetilmesi gereken bir atık su oluşacaktır.	Plan kapsamında, (oluşacak atık su miktarını azaltma, arıtma tesis(ler)i, deşarj noktası(ları) vb detayları içeren) atık su yönetimi planlaması yapılması.	11. Kalkınma Planı: Turizm kapsamındaki politika ve hedefler altında “Turizm bölgelerindeki içme suyu, kanalizasyon, katı atık bertaraf ve atık su arıtma altyapı yatırımları gerçekleştirilecektir.” denilmektedir.
	Plan kapsamındaki turizm tesisleri ve konutlar nedeniyle artan trafik, oluşacak atık su, yer üstü ve yer altı su kaynakları (Alaçatı Barajı, dereler) için kirlilik riski oluşturabilir.	SÇD kapsamında, atık su yönetim planı mevcudiyetinin ve alternatiflerin çevresel etkilerinin değerlendirilmesi.	Türkiye Turizm Stratejisi 2023: Hızla gelişen turizm sektörünün yoğunlaştığı yerleşmelerin altyapı ve ulaşım sorunlarının giderilmesi için yerel yönetimle iş birliği içinde çalışmaların yapılacağı belirtilmektedir.
	Golf sahalarının bakım işlemleri yer üstü ve yer altı su kirliliği riski oluşturabilir.	Plan kapsamında, ulaşım planı, su temin planı, atık su yönetim planı, golf sahaları işletme sistemleri planlanırken yer altı ve yer üstü su kaynakları üzerindeki kirlenme riski etkilerinin göz önüne alınması.	Atık Su Arıtımı Eylem Planı, ÇŞB, 2017-2023: Turizm ve tatil özelliği ağırlıkta olan yerleşim yerlerinde yaz ve kış nüfusu arasındaki büyük farklardan problemin çözümü için büyük otellerin atık sularının kendileri tarafından arıtılmasını sağlayan yatırımların zorunlu kılınması veya teşvik edilmesi gerektiği belirtilmektedir.
	Yer altı suyu çekimi artması söz konusu olur ise, yer altı suyu kalitesi/miktarı üzerine artan risk oluşabilir.	Golf sahalarının kullanacağı çim çeşitlerinin, organik gübre ve ilaçlama sistemlerinin ekolojik duyarlılıkla seçilmesi vb önlemlerin SÇD aşamasında ve planlama aşamasında göz önüne alınması.	Küçük Menderes Havzası Nehir Havza Yönetim Planı, TOB, 2019: Alaçatı (Kutlu Aktaş) İçmesuyu Barajını korumak için, İZSU ve ÇŞB-Su Yönetimi Genel Müdürlüğü koordinasyonu ile barajın etrafında 10 m'lik tampon alanda yeşil kuşak yapılması tedbirler programında önerilmiştir. Aynı zamanda, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü tarafından, Eğitim ve bilinçlendirme faaliyetlerinin yürütülmesi; Pestisit kullanımını azaltmak için biyolojik mücadelenin yaygınlaştırılması; Cyfluthrin ve Cypermethrin yerine muadilinin kullanımı önerilmiştir.

İçme-Kullanma Suyu Havzalarının Korunmasına Dair Yönetmelik (RG.28.10.2017 Sayı 30224)'e göre Büyükşehir belediyelerine içme-kullanma suyu temin edilen veya edilmesi planlanan yerüstü suyu kaynakları için koruma planları, büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idareleri genel müdürlüklerince, yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl içinde hazırlanarak TOB'a sunulmalıdır.

Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik RG.07.04.2012-28257, TOB: Madde 8 – Yeraltı Suyu kullanımlarında besleme ve çekim dengesinin korunması ve tahsisi yapılan miktardan fazla su kullanılmaması; Madde 13: -Atık sularla veya yağmur suları ile çözünerek yeraltı suyuna taşınabilecek nitelikteki maddeler yeraltı suyu besleme havzası içerisinde zeminde doğrudan depolanmaması - Yeraltı sularının içme suyu maksadıyla kullanıldığı alanlarda, kullanılan tarım ilaçlarının doğal şartlarda parçalanabilir ve canlılarda uzun süreli birikim yapmayacak türden olması

Yerüstü Su Kalitesi Yönetmeliği RG.30.11.2012-28483, TOB: – Madde 5: Yerüstü suların kalitesini ve ekolojik özelliklerini korumak, iyileştirmek, mevcut kalitesinden geriye gidişini önlemek ve çevresel hedeflere ulaşmak esastır.

İklim ve Enerji	Deniz suyu seviyelerinde yükselmeler artan hidrometeorolojik afetler (ani taşkınlar, kuraklıklar, hortumlar) plan kapsamında öngörülen tesisleri etkileyebilir. İklim değişikliği sebebiyle kısıtlı olan su kaynaklarındaki baskı daha da artabilir. Yer altı sularındaki deniz suyu girişi daha da artabilir. Plan kapsamındaki tesisler, iklimlendirme ve soğutma sistemleri, (eğer kapsama dahil edilirse) deniz suyu arıtma tesisi yüksek miktarda enerji tüketimi gerektirecektir. Dolayısıyla, yoğun enerji tüketimi sera gazı emisyonları oluşabilir.	Plan kapsamında, iklim değişikliğinin olası etkilerinin dizayn aşamasında göz önüne alınması. Örn. Deniz suyu seviyelerinde yükselme eğilimi, alandaki kuru dere yatakları olası taşkın riski vb. enerji yoğun teknolojilerin (deniz suyu arıtma, soğutma, vb.) İklim üzerindeki etkilerini azaltmak için mümkünse düşük sera gazı emisyon kaynakları kullanılacağı sistemlerin plan kapsamına alınması. SÇD kapsamında, planın iklim değişikliği (sera gazı emisyonu oluşumu) üzerine etkilerinin incelenmesi.	11. Kalkınma Planı, 2019-2023: Şehirleşme başlığında verilen politikalar altında, “Şehirlerimiz kalkınma vizyonu ile eşgüdüm içerisinde, çok merkezli, karma kullanımı destekleyen, özellikle erişilebilirliği sağlayan bir yaklaşımla planlanacak; mekânsal planlarda topoğrafyayla ahengin sağlanması ve afet riski, iklim değişikliği, coğrafi özellikler ve tarihi değerlerin gözetilmesi esas alınacaktır” denilmektedir. Turizm başlığında verilen politikalar altında “iklim değişikliğinin turizm sektörü üzerindeki etkilerinin tespitine yönelik çalışmalar yapılacaktır” denilmektedir. Ulusal İklim Değişikliği Eylem Planı, 2011-2023, ÇŞB: İklim değişikliğine uyum konusunun mevcut strateji, plan ve mevzuata entegrasyonunun sağlanması hedefi altında, “Su yönetiminde yer alan kuruluşların kurumsal ve sektörel strateji planlarının (sanayi, tarım, enerji, turizm, kentsel, içme suyu) iklim değişikliği ile mücadele bağlamında revizyonu” bir eylem olarak belirlenmiştir. Mevcut stratejilerin iklim değişikliği etkilerine uyum bağlamında gözden geçirilmesi hedefi altında; korunan alanlarda iklim değişikliğine uyum konusunda bölgesel stratejilerin hazırlanması eylemi belirlenmiştir. İzmir Yeşil Şehir Eylem Planı, İzmir Büyükşehir Belediyesi, 2020: İklim değişikliğinin turizm üzerinde doğrudan ve dolaylı olarak yarattığı olumlu ve olumsuz etkileri araştırmak üzere çalışma yürütülmesi ve sektörün dirençliliğinin artırılması için önerilerde bulunulması bir eylem olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda turizm sektöründeki su talebi öncelikli zorluk olarak belirtilmiştir. İzmir Büyükşehir Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı: İklim değişikliği konusunda kamuoyu oluşturulmasına yardımcı olunması, Çevre sağlığını koruyarak ve kaynakların sorumlu bir biçimde kullanılmasını sağlayarak daha temiz bir kent yaratılması, temiz enerji faaliyetlerinin yaygınlaştırılması – Yenilenebilir enerji kaynaklarının her türü için gelişmiş ülkelerin uygulamaları örnek alınarak, şehrimiz koşullarına göre uyarlanması.
Geçim Kaynakları	İzmir Çeşme KTKGB sınırları içerisinde sınırlı miktarda tarım ve hayvancılık dışında istihdam kaynağı bulunmamaktadır. Plan kapsamında kurulacak tesislerin işletilmesi ve buna bağlı olarak yörede gelişecek ticaret, gastronomi, tarım, eğitim vb. ilişkili sektör çarpanlarıyla yeni istihdam alanları oluşturacaktır, bu yerel halk için de bir fırsat olacaktır. Bununla Birlikte, planlama alanında yer alan %7’lik nitelikli	SÇD aşamasında yerel halkın geçim kaynaklarına olası etkiler incelenecektir.	1. Kalkınma Planı, 2019-2023: Öncelikli gelişme alanlarından biri olarak belirlenen turizm sektöründe belirlenen politika ve tedbirler kapsamında “Nitelikli personel istihdamını kolaylaştırmak ve personelin barınma ihtiyacının daha konforlu ortamlarda karşılanması için tesislere personel lojman alanı tahsis edilecektir” denilmektedir. İstihdam ve Çalışma Hayatı ile ilgili politikalar altında; “Özel politika gerektiren grupların istihdama katılımları arttırılacaktır”. “Gençlerin istihdamını artırmaya yönelik olarak illerdeki potansiyeli açığa çıkartacak yenilikçi ve sürdürülebilir projeler desteklenecektir, Engellilerin işgücüne katılımı ve istihdamı arttırılacaktır. Kadınların işgücü piyasasına katılımlarını kolaylaştırıcı ve istihdamlarını artırıcı uygulamalar geliştirilecektir” denilmektedir. Öncelikli gelişme alanlarından biri olarak belirlenen tarım sektöründe belirlenen politika ve tedbirler kapsamında “tarım arazilerinin korunması, etkin kullanımı ve yönetimi sağlanacaktır”, denilmektedir.

	tarımsal alanların karakteristik özelliklerinin değişmesi (azalan su, artan kirlilik vb) etkileri söz konusu olabilir.		
Biyoçeşitlilik	Çeşme KTKGB'nin %54,62'si "Nitelikli Doğal Koruma Alanı" %7,47'si "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı" sınırları içerisinde kalmaktadır. Bölgede birçok kritik tür (bitki, balık, sürüngen, memeli, omurgasız, kuş) bulunmaktadır. Hem plan kapsamındaki tesislerin inşaatı hem de işletme aşamasındaki insan baskısı sebebiyle bu türler yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalabilirler. İzmir Çeşme KTKGB kıyıları Türkiye'nin önemli akdeniz foku alanları arasında belirtilmektedir. Planlama alanının tamamı önemli kuş alanı (IBA) olarak belirtilmektedir. Planlama kapsamında yapılacak tesisler nedeniyle oluşacak insan baskısı bu hassas türleri etkileyebilir. Su temininde deniz suyu arıtma tesisi planlaması durumunda, tesisin ters yıkama suyu olarak denize deşarjı yapılacak atık suyun deşarj noktasında sıcaklık, tuzluluk ve türbülans artışı nedeniyle sucul canlılara etkisi olabilir.	Plan kapsamında, halihazırda Ekolojik Araştırma ve Değerlendirme Çalışması yürülmektedir. SÇD aşamasında, hem plan kapsamında yapılması önerilen tesislerin inşası sırasında hem plan işletme aşamasındaki insan baskısı sebebiyle türler üzerindeki etkilerin (turizm tesislerinin lokasyonu ve hassas türlerin lokasyonları ile ilgili çakışma haritaları hazırlanarak) incelenmesi. Su temin planında, deniz suyu arıtma tesisi bulunması durumunda deşarj noktasında olası hassas türler değerlendirmeye alınması.	11. Kalkınma Planı, 2019-2023: Planın yaşanabilir şehirler ve sürdürülebilir çevre altında yer alan çevrenin korunmasına yönelik hedef ve politikaları kapsamında belirlenen politika ve hedefler arasında, "Ekosistemler ve ekosistem hizmetlerinin korunması, onarımı ve sürdürülebilir kullanımının sağlanmasına yönelik kara ve denizde korunan alan miktarı artırılarak doğa koruma alanlarının etkin yönetimi gerçekleştirilecektir", "Kara ve denizdeki korunan alan miktarı artırılarak bu alanların etkin yönetiminin sağlanması için yeşil koridor oluşturulması, planlama ve altyapı çalışmaları gibi uygulamalar gerçekleştirilecektir" denilmektedir. Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı, Mülga Çevre ve Orman Bakanlığı, 2007: Stratejik hedefler arasında, "Özellikle ekosistem yapısı ve işleyişi olmak üzere, otlama, kuraklık, çölleşme, çoraklaşma, tuzlanma, seller, yangınlar, turizm, tarımsal dönüşüm veya terk etme gibi step ekosistemlerinin biyolojik çeşitliliğini olumsuz yönde etkileyen ekolojik, fiziksel ve sosyal süreçlerin belirlenerek tedbirler geliştirilmesi" yer almaktadır. "Turizm teşvikleri ile artan yapılaşmalar, yayla turizmi, arkeolojik alanlardaki aşırı ziyaretçi sayısı ve taşıma kapasitesi üstündeki diğer turistik etkinlikler" Orman ve Dağ Biyolojik Çeşitliliğini Tehdit Eden Faktörler ve Sebepleri arasında belirtilmektedir. Küçük Menderes Havzası Nehir Havza Yönetim Planı, TOB, 2019: Alaçatı (Kutlu Aktaş) Barajında, balık geçidi bulunmadığı DSİ ve ÇŞB-Su Yönetimi Genel Müdürlüğü koordinasyonu ile balık geçidi yapılması ile nehrin sürekliliği, türlerin neslinin devamı ve genetik çeşitliliğin sürdürülmesi tedbirler arasında önerilmiştir. İzmir Büyükşehir Belediyesi, 2020-2024 Stratejik Planı: İzmir'i doğayla uyumlu yaşamın dünyadaki örnek şehirlerinden biri haline getirmek stratejik amacı altında, "tüm kıyılar ve denizler korunacak ve sürdürülebilir şekilde kullanılacak", Tarım alanları ekosistemi koruyacak şekilde geliştirilecek, doğal alanların ve biyolojik çeşitliliğin kaybı durdurulacaktır" hedefleri belirlenmiştir. Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği (28962 sayılı ve 04.04.2014 tarihli R.G., değişiklik 2019): Madde 6 – a) Koruma ilkeleri altında, Sulak alanların kirlenmemesi, doğal yapılarının ve ekolojik karakterlerinin korunması zorunludur. Her türlü arazi ve su kullanım planlamalarında, sulak alanların işlev ve değerlerinin korunması gözetilir. f) Havzada yapılacak proje ve faaliyetlerin sulak alana etkisi dikkate alınır.

Toprak Bozulması	Plan kapsamındaki yapılması planlanan tesislerin inşaatı sırasında yüksek miktarda kazı çalışmaları gerekecektir. Bu aşamada eğer iyi bir yönetim yapılmazsa bitkisel toprak kaybı ve kirliliği yaşanabilir. Yüksek eğimli alanlardaki çalışmalarda toprak erozyonu tetiklenebilir.	Planlama kapsamında, bitkisel toprak ve erozyon yönetim planlarının göz önüne alınması. SÇD aşamasında, bitkisel toprak kaybı ve erozyon riskine ilişkin etkilerin SÇD aşamasında değerlendirilmesi.	Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik, (27605 sayılı ve 08.06.2010 tarihli R.G., değişiklik 2019) Madde 5: Kirlenme riskinin bulunduğu sahalarda, Çevre Kanunu'nun 8 inci maddesi hükmü gereğince ilgililer; kirlenmiş sahalarda ise kirlütenler kirlenmeyi durdurmak, kirlenme boyutunu tespit etmek, kirlenmenin etkilerini gidermek için gerekli çalışmaları yapmak gibi harcamaları karşılamakla yükümlüdürler. Madde 6: Toprak kirliliğinin kaynağında önlenmesi esastır. Madde 6: Her türlü atık ve artığı, toprağa zarar verecek şekilde, Çevre Kanunu ve ilgili mevzuatta belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde toprağa vermek, depolamak gibi faaliyetlerde bulunmak yasaktır. Madde 6: Tehlikeli maddelerin kullanıldığı, depolandığı, üretildiği faaliyetler ya da tesisler ile atıkların üretildiği, bertaraf veya geri kazanımının yapıldığı tesislerde, kaza ihtimali göz önüne alınarak, toprak kirlenmesine engel olacak tedbirler alınır. Ulusal Atık Yönetimi ve Eylem Planı (2016-2023): İnşaat sırasında ortaya çıkacak bitkisel toprakların geri kazanılması ve tekrar kullanımıyla ilgili yönetim ve uygulama modeli oluşturulmalıdır. Bitkisel toprak park, bahçe, yeşil alan yapımında ve rekreasyon amacıyla kullanılmalı ve toprak kesinlikle dolgu, rehabilitasyon ve depolama sahalarına gönderilmemelidir. Ulusal Havza Yönetim Stratejisi, Mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2014-2023; Alt-Amaç 3.2-Mera alanlarının korunması, ıslahı, sürdürülebilir kullanımı. Hedef 3.2.1; "2015 yılına kadar 105.000 ha, 2023 yılına kadar 385.000 ha bozuk mera alanlarında ıslah ve erozyon önleme tedbirlerinin alınmasını sağlamak" olarak belirtilmiştir.
İnsan Sağlığı	İzmir Çeşme KTKGB'de yerleşim alanı olmadığı için plan kaynaklı, insan sağlığı üzerine önemli bir etki beklenmemektedir. Turizm tesislerinin inşaat ve işletmesi sırasında pandemi nedeniyle insan sağlığı üzerine etki oluşabilir.	SÇD kapsamında, İzmir Çeşme KTKGB kapsamında planlanan turizm tesislerinin inşaat ve işletmesi sırasında pandeminin olası etkilerinin incelenmesi.	
Kültürel Miras	İzmir Çeşme KTKGB sınırları içerisinde 1. derece, 2. derece ve 3. derece arkeolojik sit alanları mevcuttur. Planlanan tesislerin konumuna göre bu alanların doğrudan	SÇD sürecinde arkeolojik sit alanları ve plan kapsamında öngörülen tesislere yakınlığı ve olası etkileri incelenmesi.	Arkeolojik Mirasın Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi: Madde 5'te taraflardan her biri aşağıdaki hususları sağlamayı taahhüt ederler denilmektedir. "Arkeologlar, şehirciler ve inşaatçılar arasında sistemli bir danışma mekanizması oluşturmak suretiyle Arkeolojik mirası tahrip etmesi muhtemel olan yapılanma planlarının değiştirilmesini; Çevreye etki üzerindeki incelemelerin ve bunlardan kaynaklanan kararların, arkeolojik sitler ve çevrelerini göz önünde bulundurmasına dikkat etmek;"

	tesisler ve/veya işletme aşamasında insan baskısı nedeni ile etkilenmesi olasıdır.		
Atık	İzmir Çeşme KTKGB planlaması kapsamında yapılan turizm tesislerinde yönetilmesi gereken belediye atığı oluşacaktır. Çeşme İlçesinde belediye atığı altyapı tesislerinin, araçlar ve personel kapasiteleri bu atığı yönetmek konusunda yeterli olmayabilir.	Planlama ve SÇD aşamasında mevcut tesislerin durumu, kapasitesi ve belediye atığı yönetim sistemi için ilave altyapı ihtiyacı olup olmadığı hususları göz önüne alınmalıdır.	11. Kalkınma Planı, 2019-2023: Turizm gelişme sektörü altında belirtilen politika ve tedbirler kapsamında, "Turizm bölgelerindeki içme suyu, kanalizasyon, katı atık bertaraf ve atık su arıtma altyapı yatırımları gerçekleştirilecektir" denilmektedir. Ulusal Atık Yönetimi ve Eylem Planı, ÇŞB, 2023: 2023 yılında oluşan atığın; %35'inin geri kazanım, %65'inin düzenli depolama yönetimi ile bertaraf edilmesi hedeflenmektedir. İzmir İl Sıfır Atık Yönetim Planı, ÇŞB, 2018: Sıfır atık yönetim planlaması altında belirtilen hedefler arasında şunlar yer almaktadır: Geri kazanım oranını arttırmak için: Yeni inşa edilecek binalarda merkezi atık toplama sisteminin kurulması, atık toplama noktalarının belirlenerek projede belirtilmesi, 100 konut ve üzeri sitelerde site yönetimleri tarafından ambalaj atığı biriktirme ekipmanlarının yerleştirilmesi ve atıkların düzenli olarak alınması sağlanacaktır. Otel, market ve restoranlardan kaynaklı fazla gıdanın ihtiyaç sahipleri tarafından tüketilmesini sağlayacak çalışmalar yapılacaktır. Otellerde ve restoranlarda tüketilmeyen yemeklerin hayvan yemi olarak kullanımını sağlamak üzere çalışmalar yapılacaktır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2018-2022 Stratejik Plan: Önümüzdeki dönemde, kentsel dönüşümün hızlandırılması, atıkların ekonomiye kazandırılması ve sıfır atığa geçiş, akıllı şehir uygulamaları altyapısının oluşturulması, iklim değişikliğiyle mücadele ve hava, toprak, su kalitesinin iyileştirilmesi ile çevre duyarlı yapılaşmaya geçiş sağlanacaktır. Atık Yönetimi Yönetmeliği (29314 sayılı ve 02.04.2015 tarihli R.G.): Madde 5-r: Belediye atıklarının hacminin azaltılması, kısmen enerji veya maddesel geri kazanımının sağlanması ve nihai bertarafı amacıyla çevre ile uyumlu fiziksel, kimyasal, biyolojik veya termal teknolojilerin kullanılması esastır. Sıfır Atık Yönetmeliği (30829 sayılı ve 12.07.2019 tarihli R.G.): Madde 5: EK-2'de verilen esaslar da dikkate alınarak atık oluşumunun önlenmesi, atık oluşumunun önlenmesinin mümkün olmadığı durumlarda atıkların azaltılması, ürün ve materyallerin yeniden kullanım olanaklarının değerlendirilmesi esastır. Madde 12: Limanlar 31.12.2020 tarihine kadar sıfır atık yönetim sistemlerini kurmak ve uygulamakla yükümlüdür.
	İzmir Çeşme KTKGB kapsamında planlanan tesislerin inşaatı sırasında kazı toprağı ve bitkisel toprak oluşacaktır. Uygun şekilde yönetilmez ise çevreye	Planlama ve SÇD aşamasında kazı toprağı ve bitkisel toprak yönetim planlaması göz önüne alınmalıdır.	Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, (25406 sayılı ve 18.03.2004 tarihli, değişiklik 2004) Madde 5: Atıkların kaynaktan azaltılması esastır. Madde 5: Bu atıkların yönetiminden sorumlu kişi, kurum/kuruluşlar, atıkların çevre ve insan sağlığına olabilecek zararlı etkilerinin azaltılması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdürler. Madde 5: Hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarının geri kazanılması ve özellikle alt yapı malzemesi olarak yeniden değerlendirilmesi esastır. Madde 5: Hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarının karıştırılmaması esastır.

	zarar oluşturabilir.		Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik (20594 sayılı ve 03.08.1990 tarihli R.G., değişiklik 2018) Madde 5: Kıyılarda kıyıyı değiştirecek boyutta ve kıyının doğal yapısını bozacak nitelikte kazı yapılamaz. Kıyılara moloz, toprak, curuf, çöp gibi kirletici etkisi olan atık ve artıklar dökülemez.
	Plan kapsamında yapılan turizm tesislerinde ve konutlarda arıtılması gereken evsel atık su oluşacaktır. Çeşme ilçesinin mevcut atık su arıtma tesisinin kapasitesi, oluşan bu ilave atık suyu arıtmak için yeterli değildir. Yeni kurulacak atık su arıtma tesisi(lerinde) çevreye zarar vermeden yönetilmesi gereken arıtma çamuru oluşacaktır.	Plan kapsamında atık su arıtma tesisi ve çamur yönetimi planlaması göz önüne alınmalıdır. SÇD aşamasında, atık su arıtma sistemi, çamur yönetim planlaması mevcudiyeti ve çevresel etkileri incelenecektir.	11. Kalkınma Planı, 2019-2023: Turizm gelişme sektörü altında belirtilen politika ve tedbirler kapsamında, "Turizm bölgelerindeki içme suyu, kanalizasyon, katı atık bertaraf ve atık su arıtma altyapı yatırımları gerçekleştirilecektir" denilmektedir. Atık Su Arıtımı Eylem Planı, ÇŞB, 2017-2023: Turizm ve tatil özelliği ağırlıkta olan yerleşim yerlerinde yaz ve kış nüfusu arasındaki büyük farklardan problemin çözümü için büyük otellerin atık sularının kendileri tarafından arıtılmasını sağlayan yatırımların zorunlu kılınması veya teşvik edilmesi gerektiği belirtilmektedir.
	Plan kapsamındaki tesisler için su temini planlamasında deniz suyu arıtma sistemi planlarsa, deniz suyu arıtma tesisinde konsantre (atık su) oluşacaktır. Konsantrenin bertaraf yöntemine bağlı olarak çevresel etki oluşabilir.	SÇD kapsamında deniz suyu arıtma tesinin çevresel etkileri incelenecektir.	
Sosyo-kültürel etkiler	Plan kapsamındaki turizm tesisleri, yerleşim yeri az olan bölgede, halihazırda turistik bir bölge olan Çeşme ilçesinde planlanmıştır. Bu sebeple, turizm kaynaklı olarak sosyo-kültürel çevre üzerinde önemli bir etki beklenmemektedir. Ancak, bölge halkını erişim ve katılımdan nispeten uzak tutan (yani, plajlar gibi tesisleri	SÇD aşamasında ve plan kapsamında yerel halkın şikayetlerinin veya çatışmaların ortaya çıkma potansiyeli araştırılmalıdır.	KTB 2019-2023 Stratejik Planı: Halk kültürü değerleri ile somut olmayan kültürel miras unsurlarının araştırılarak gelecek kuşaklara aktarılması ve verilerin muhafaza edilmesi. İzmir İli Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetim ve Planlama Projesi'nin Hedefleri Kıyı alanlarında sürdürülebilir gelişme ilkesi doğrultusunda; doğal ve kültürel kaynaklardan yararlanmada sektörler arası uyumun sağlanması ve duyarlı ekosistemlerin korunması, kıyıya erişebilirlik ve kıyılardan yararlanmada kamu yararı ve eşiklik ilkesi çerçevesinde mekansal gelişme stratejilerinin geliştirilmesi, İzmir ili kıyı alanlarında yetki ve sorumluluğu olan kurumlar ile kıyıda faaliyet gösteren sektörler arası uyum ve eşgüdümüne yönelik Yönetim Modeli'nin oluşturulması, planlama ve yönetime ilişkin uygulama araçlarının geliştirilmesi olarak tanımlanmıştır.

	kullanmak veya bölgedeki turistlere hizmetlerini sunmak veya mallarını satmak gibi) bir yaklaşımın bulunması durumunda sosyo-kültürel anlamda bir risk oluşabilir.		
Hava Kalitesi	İzmir Çeşme KTKGB 'de artan trafik kaynaklı olarak hava kalitesinde düşüş beklenebilir.	Plan kapsamındaki ulaşım planının hava kirliliği üzerine etkisi SÇD kapsamında incelenecektir.	11. Kalkınma Planı, 2019-2023: Planın yaşanabilir şehirler ve sürdürülebilir çevre altında yer alan çevrenin korunmasına yönelik hedef ve politikaları kapsamında belirlenen politika ve hedefler arasında, "Üretim, ısınma ve trafik kaynaklı hava kirliliğinin önlenmesi için hava kalitesi yönetim uygulamaları etkinleştirilecek, emisyonların kontrolü sağlanarak hava kalitesi iyileştirilecektir." Denilmektedir. Ulusal İklim Değişikliği Eylem Planı, 2011-2023: İntermodal taşımacılık sistemi geliştirilerek yük ve yolcu taşımacılığında ulaşım türlerinin dengeli kullanımı sağlanacaktır. – Alternatif yakıt ve temiz araç teknolojilerini geliştirmek için alternatif yakıt ve temiz araçların kullanımı desteklenecektir. – Kent içi ulaşımında, bireysel araç kullanımından kaynaklı emisyon artış hızının sınırlandırılması. İzmir Temiz Hava Eylem Planı, İzmir Valiliği:
Gürültü	Artan trafik kaynaklı olarak, ulaşım yolları yakınındaki yerleşimlerde gürültü artışı gözlemlenebilir. Aynı zamanda, İzmir Çeşme KTKGB'de mevcut olan, RES'lerin turizm tesislerde oluşturacağı gürültü, plan kapsamında etki oluşturabilir.	Plan kapsamında, gerekli durumda gürültü haritaları ve eylem planları hazırlanmalıdır. Plan kapsamındaki ulaşım planının yakın yerleşim alanlarda oluşturacağı gürültü üzerine etkisi SÇD aşamasında değerlendirilmelidir. RES'lerden kaynaklı gürültünün plan kapsamında kurulması planlanan tesislere etkisi planlama kapsamında değerlendirilmelidir.	Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği (RG 04.06.2010 No: 27601) Planlama aşamasında uyulması zorunlu kriterlere ilişkin Madde 28'de "Çevre Düzeni Planları, Nazım İmar Planları ve Uygulama İmar Planlarının hazırlanması aşamasında alanda akustik planlamanın yapılabilmesi ve yerleşim alanları içindeki sakin alan ve açık arazideki sakin alanların oluşturulması için gürültü haritaları ve eylem planlarının plan eki olarak istenmesi ve plan kararlarına esas olması zorunludur." denilmektedir.
Görsel Peyzaj	İzmir Çeşme KTKGB'de görsel peyzaj kalitesi yüksek alanlar bulunmaktadır. Planın kapsamında doğal çevreye uygun olmayan yapılaşma planlınırsa	Planlanan tesislerin olası görsel etkileri dikkate alınacaktır.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2018-2022 Stratejik Plan: Gürültü ve görüntü kirliliği sürdürülebilir şehirler yaklaşımıyla önlenecektir. - Kullanıcı odaklı, güvenli, çevreyle barışık, enerji verimli ve mimari estetiğe sahip yapıların üretimi için tasarım ve yapım standartları geliştirilecektir. Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik (20594 sayılı ve 03.08.1990 tarihli R.G., değişiklik 2018) Madde 4: Sahil şeridinde yapılacak yapılar kıyı kenar çizgisine en fazla 50 metre

	(örneğin çok katlı binalar) alanın görsel peyzajı etkilenebilir, görüntü kirliliği oluşabilir.		yaklaşabilir. Madde 5: Kıyılarda kıyıyı değiştirecek boyutta ve kıyının doğal yapısını bozacak nitelikte kazı yapılamaz. Kıyılara moloz, toprak, curuf, çöp gibi kirletici etkisi olan atık ve artıklar dökülemez.
Koku	Plan kaynaklı önemli bir etki beklenmemektedir. Ancak, Çeşme KTKGB planlaması kapsamında atık su yönetimi için atık su arıtma tesisi yapılması durumunda oluşması muhtemel koku turizm tesisleri ziyaretçileri ve konut sakinlerini etkileyebilir.	Atık su arıtma tesisi kaynaklı kokunun planlanan tesisler üzerine etkisi plan ve SÇD kapsamında değerlendirilmelidir.	

4.3 ALTERNATİFLER

Plan alternatifler içermemektedir.

5. SONRAKİ ADIMLAR

SÇD'nin başlatılması – Plan veya Programın temel tezi, hedefleri ve öncelikleri hazır olduğunda.√

SÇD Kapsam Belirleme – hangi çevresel hususların söz konusu Plan veya Program ile ilgili olduğunun, çevresel etkilerin nerelerde görülebileceğinin belirlenmesi √

1. Temmuz 2021'de İzmir'de Kapsam Belirleme Toplantısının gerçekleştirilmesi ve Taslak Kapsam Belirleme Raporu'nun nihai hale getirilmesi ve Kapsam Belirleme Raporu'nun ÇŞB'ye onaylanması için sunulması
2. SÇD ekibi tarafından taslak Planın değerlendirilmesi ve Taslak SÇD Raporu'nun hazırlanması
3. Taslak Planın Taslak SÇD Raporu ile halkla istişare edilmesi (İstişare Toplantısı), SÇD Raporu'nun nihai hale getirilerek ve ÇŞB'ye sunulması
4. ÇŞB tarafından SÇD Raporu/Sürecinin kalitesinin değerlendirilmesi (SÇD Yönetmeliği'ne uygunluğunun onaylanması)
5. SÇD bulgularının Plan/Programı entegrasyonu, bilgi ve izleme

6. EKLER

EKLER	
EK I:	KAPSAM BELİRLEME TOPLANTISI'NDA ALINAN GÖRÜŞLER
EK II:	KAYNAKÇA

EK-I KAPSAM BELİRLEME TOPLANTISI'NDA ALINAN GÖRÜŞLER

Kapsam Belirleme Toplantısı gerçekleştirildikten sonra hazırlanacaktır.

EK-III KAYNAKÇA

- AFAD. (2021). 01.02.2021 Ege Denizi, Karaburun açıklarına ilişkin Deprem Değerlendirme Raporu. A.
- Atakan, İ. O., & Erdoğan, A. D. (2019). Çeşme Yarımadası'nda Kıyının Kamusal Kullanımına Etki Eden Kıyı Kullanımlarına Eleştirel Bir Bakış. *Ege Sosyal Bilimler Dergisi*, 92-108.
- Baba, A. (2020). Çeşme Yarımadası Su Durumu. İzmir: İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü.
- Bayraktar, S. Ö., & Çiçek, İ. (2019). *Uluslararası Coğrafya Kongresi Bildiriler Kitabı*.
- Bozyel, D. (2019). Çeşme Yarımadası Akdeniz Geçici Sulak Alanlarının Florası ve Ekolojik Özellikleri Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Biyoloji Anabilim Dalı.
- Çeşme Kaymakamlığı. (2021). <http://www.cesme.gov.tr/ekonomik-durumu> adresinden alınmıştır
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2020). *İzmir Sıfır Atık Yönetim Planı*.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2021, Mart). *Eizin*. <https://eizin.cevre.gov.tr/Rapor/BelgeArama.aspx#!> adresinden alınmıştır
- Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü. (2019). *İzmir İl Çevre Durum Raporu*. İzmir: İzmir İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü.
- ÇŞB. (2020). *Bölgesel İklim Değişikliği Eylem Planları*. Ankara: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.
- ÇŞB, Ç. (2021, March). *Ulusal Hava Kalite İzleme Ağı*. <https://www.havaizleme.gov.tr/> adresinden alınmıştır
- ÇŞB-TVK GM. (2021). *Çeşme KTKGB Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Raporu*. ÇŞB.
- Dokuz Eylül Üniversitesi. (2017). Mekansal Yapı Özellikleri Açısından İklim Değişikliğine Karşı Risk Taşıyan Bölgelerin Sağtanması, İzmir.
- DSİ. (2021, 04 02). Kurum Görüş Yazısı No. 1095011 ve 1124313.
- İBB. (2020). *İzmir Yeşil Şehir Eylem Planı*. İzmir Büyükşehir Belediyesi.
- İZKA, İ. (2014). *İzmir Bölge Planı 2014-2023*. İzmir.
- İZKA, İ. (2014). *Yarımada Sürdürülebilir Kalkınma Statejisi*. İzmir: İzmir Kalkınma Ajansı.
- İzmir Büyükşehir Belediyesi. (2017). *İzmir Batı Bölgesi 1/25.000 Ölçekli Nazım İmar Planı Plan Açıklama Raporu*. İzmir Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı.
- İzmir KTM, İ. (2021). *Kültür ve Turizm Bakanlığı*. İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü: <https://izmir.ktb.gov.tr/> adresinden alınmıştır
- İZSU. (2017). *İzmir İçme Suyu Master Plan Raporu*. İzmir: İzmir Su ve Kanalizasyon İşleri Genel Müdürlüğü.
- İZSU. (tarih yok). *2019 Yılı Faaliyet Raporu*. 2019: İzmir Su ve Kanalizasyon İşleri Genel Müdürlüğü.
- İZSU. (2020). *İZSU Stratejik Planı 2020-2024*. İzmir: İzmir Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü.
- Kadioğlu, M. (2021). *22 Mart Dünya Su Günü Semineri Sunumu*. Ankara.

- KTB. (2018). *İzmir İli Çeşme İlçesi Şifne Durmuş Mevkii Turizm Merkezi Plan Araştırma ve Açıklama Raporu*. KTB- Yatırımlar ve İşletmeler Genel Müdürlüğü.
- KTB, K. (2021, March). *Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü*. [https://yigm.ktb.gov.tr/adresinden alınmıştır](https://yigm.ktb.gov.tr/adresinden%20alınmıştır)
- Küçüközmen, P. (2019). *İzmir İli Ekonomik Gelişim Raporu*. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği.
- Meteoroloji Genel Müdürlüğü. (2014). *Türkiye'de Yeni Senaryolara Göre İklim Değişikliği Projeksiyonları*. Meteoroloji Genel Müdürlüğü.
- Meteoroloji Genel Müdürlüğü. (2014). *Türkiye'de Yeni Senaryolara Göre İklim Değişikliği Projeksiyonları*. Ankara: Meteoroloji Genel Müdürlüğü.
- MTA, M. (tarih yok). *İzmir İlinin Maden ve Enerji Kaynakları*.
- Planlama Ekibi. (2021). *Mikrobölgeleme Raporu*.
- Planlama Ekibi. (2021). *Proje Alanına İlişkin Araştırma Raporu*. İzmir.
- SAD-AFAG, S. (2013). *Akdeniz Fokunun Türkiye'de Korunması Ulusal Eylem Planı*.
- SB, S. (2021). *Yüzme Suyu Takip Sistemi*. Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü: <https://yuzme.saglik.gov.tr/> adresinden alınmıştır
- Semenderoğlu, A. (1999). *Urla Çeşme Yarımadasında doğal ortam ile sosyofaliyetker arasında ilişkiler*.
- Tarım ve Orman Bakanlığı. (2019). *Küçük Menderes Havza Yönetim Planı*. Ankara: Tarım ve Orman Bakanlığı.
- TEMA, & WWF. (2015). *İklim Değişikliğinin Yerel Etkileri Raporu*.
- TOB. (2020). *KTKGB Mühendislik Hidrolojisi Ön İnceleme Raporu*. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü DSİ 2. Bölge Müdürlüğü.
- TOB. (2021, Mart). *Tarım ve Orman Bakanlığı*. CORINE CBS Sistemi: [https://corinecbs.tarimorman.gov.tr/adresinden alınmıştır](https://corinecbs.tarimorman.gov.tr/adresinden%20alınmıştır)
- TOB, T. (2019). *Küçük Menderes Havzası Nehir Havza Yönetim Planı*.
- UNWTO. (2021, April 29). *World Tourism Organisation*. <https://www.unwto.org/news/tourist-arrivals-down-87-in-january-2021-as-unwto-calls-for-stronger-coordination-to-restart-tourism> adresinden alınmıştır
- EGE003-Alaçatı- Önemli Doğa Alanları El Kitabı Doğa Derneği, 2004